

การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

AN APPLICATION OF SANGKHAHAVATTHU DHAMMA IN LOCAL ELECTION DEVELOPMENT OF PEOPLE IN THE AREA OF NOPPITAM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

PHAKHRUPALAD CHAIWAT CHAYATHAMMO (KUMDET)

A THEMATIC PAPER SUBMTTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช**
ชื่อนักศึกษา	:	**พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช)**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การปกครอง**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....
(พระครูปลัดสุวัฑฒนพรหมจริยคุณ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....
(พระครูอรุณสุตาลังการ, รองศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) .....
(พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.)

กรรมการ/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....
(ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร)

กรรมการ .....
(รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว)

กรรมการ .....
(ดร. สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา)

(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

Thematic Topic	:	An Application of Sanghahavatthu Dhamma In Local Election Development of People in Area of Noppitam District, Nakhon Si Thammarat Province
Student's Name	:	Phrakhrupalad Chaiwat Chayathammo (Kumdet)
Degree Sought	:	Master of Political Science
Program	:	Government
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.
Co-Advisor	:	Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Political Science (Government)

Dean of Faculty of Social Sciences .....
(Phrakhrupaladsuwatthanaphromajariyakhun)

Thematic Committee :

Chairman .....
(Phrakhruarunsutalangkarn, Assoc. Prof. Dr.)

Member (Advisor) .....
(Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.)

Member/Co-Advisor .....
(Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon)

Member .....
(Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew)

Member .....
(Dr. Sitthipong Sitthiphataraprabha)

(Copyright of Mahamakut Buddhist University)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช**
ชื่อนักศึกษา	:	**พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช)**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การปกครอง**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช 2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยครั้งนี้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed methodology research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 26,515 คน กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพรรณนาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า :

1. ผลการศึกษาการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปิยวาจา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านทาน และด้านอัตถจริยา ส่วนด้านสมานัตตตา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัญหาในการพัฒนาโดยการนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การที่ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจ

ในกระบวนการการเลือกตั้งและการใช้สิทธิของตนเท่าที่ควร ไม่เคารพหลักการเลือกตั้ง 1 คน ต่อ 1 เสียง ว่าเป็นการเลือกตั้งโดยความเสมอภาคของประชาชน อีกทั้งประชาชนยังมีการนอนหลับทับสิทธิและไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง และยังมีอคติในการเลือกตั้ง ไม่พิจารณาตามนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน แนวทางการพัฒนาโดยการนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าในกระบวนการการเลือกตั้ง และเคารพถึงสิทธิของตน 1 สิทธิ 1 เสียง โดยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอทุกครั้ง และเลือกผู้แทนของตน ตามนโยบายและคุณสมบัติอื่น ๆ ไม่อคติ พิจารณาตานโยบายความเป็นจริง

คำสำคัญ : สังคหวัตถุธรรม, การพัฒนาการเลือกตั้ง, ประชาชน

ABSTRACT

Thematic Topic	**:**	**An Application of Sanghahavatthu Dhamma In Local Election Development of People in Area of Noppitam District, Nakhon Si Thammarat Province**
Student's Name	**:**	**Phrakhrupalad Chaiwat Chayathammo (Kumdet)**
Degree Sought	**:**	**Master of Political Science**
Program	**:**	**Government**
Anno Domini	**:**	**2023**
Advisor	**:**	**Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.**
Co-Advisor	**:**	**Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon**

This thematic paper has the following objectives:1) to study the Sanghavatthu Dhamma in the development of elections for local government organizations of the people organization in Nopphitam district, Nakhon Si Thammarat province 2. To analyze the problem and guidelines for development by applying the Sanghahavatthu Dhamma principles to be used in elections of people in local government organization in Nopphitam district, Nakhon Si Thammarat province. The design of this research was mixed research. (Mixed methodology research) consists of quantitative research. Data were collected using a questionnaire. The population is composed of people who have the right in election in Nopphitam district, Nakhon Si Thammarat province for 26,515 samples. The researcher defined the sample group by Taro Yamane's formula, obtained a sample size of 396 people and qualitative research, data were collected by in-depth interviews with 7 key informants. The quantitative data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation for qualitative data analysis the data was analyzed context using with the descriptive analysis technique.

The research results found that :

1. The results of the study of the use of Sanghavatthu Dhamma principles in election development of people in local government organization in Noppitam district, Nakhon Si Thammarat province, including all 4 aspects, found that the overall level was at a high level when considering each side, it was found that the

Piyavaja side was the highest average, followed by Atthajariya and the Samanattata side was the lowest average.

2. Problems and guidelines for development by applying the Sanghahavatthu Dhamma principles in Elections for local government organizations of the people in Nopphitam district Nakhon Si Thammarat province found that the problems in the development by applying the principle of Sanghahavatthu Dhamma to be used in the election of local government organizations of the people in the area of Noppitam district, Nakhon Si Thammarat province, is that the people have no knowledge in the election process and in exercising their rights as they should understand in the election Not considering the policy of candidates equally approaches for development by applying the principle of Sanghahavatthu Dhamma to be used in the election of local government organizations of the people in the area Nopphitam district, Nakhon Si Thammarat province should campaign for people to have knowledge access to the electoral process and respect their rights one right one sound by equality.to have public relations for people to exercise their rights election every time and elect their representatives according to policies and other features are not biased, considering the fact policy.

Keywords: Sangghahavatthu Dhamma, Development of Elections, People

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ศึกษาระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี และคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอขอบคุณพระครูอรุณสุตาลังการ ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณพระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. และดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณนายมงคล ภักดีสุวรรณ์ นายอำเภอนบพิตำ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์อำนวยความสะดวก และเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณพระครูสิริธรรมาภิรัต, พระครูสุรัตวิหารการ และดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ ที่ได้อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย และให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดีเสมอมา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณครอบครัว รวมถึงญาติมิตรทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่คอยห่วงใยให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา

คุณงามความดีและประโยชน์อันใดอันเกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วยเทอญ

พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช)

สารบัญคำย่อ

สารนิพนธ์นี้อ้างอิงจากพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกมหามกุฎราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี พร้อมอรรถกถา พระไตรปิฎกอรรถกถาแปล ฉบับครบรอบ 200 ปี แห่งราชวงศ์จักรีกรุงรัตนโกสินทร์ พุทธศักราช 2525. โดยได้ระบุชื่อย่อ เช่น คัมภีร์/ลำดับเล่ม/ข้อ/หน้าตามลำดับ เช่น อง.จตุกก. (ไทย) (2/256/620) หมายถึง อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 2 ข้อที่ 256 หน้า 620, (อง.สตฺตก-อฏฺฐก-นวก.4/114/436) หมายถึง อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต–อัฏฐกนิบาต-นวกนิบาต พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 4 ข้อที่ 114 หน้า 436, การค้นคว้านำมาอ้างอิงในสารนิพนธ์นี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำย่อและคำเต็มของคัมภีร์พระไตรปิฎก ดังต่อไปนี้

คำย่อ	**คำเต็ม**		
พระสุตตันตปิฎก			
อง.จตุกก.	พระสุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต
อง.ปญฺจก.	พระสุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต
ขุ.อุ	พระสุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อุทาน
ที.ปา	พระสุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวคฺคปาลิ

การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

สำหรับการอ้างอิงตัวเลขที่ อยู่ด้านหลังชื่อย่อของคัมภีร์ที่ผู้วิจัยใช้มี 3 ตอน ได้แก่ ชื่อย่อ/เลขเล่ม/ข้อ/หน้า คือ อง.จตุกก.(ไทย) 2/256/620) หมายถึง อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต เล่มที่ 2 ข้อที่ 256 หน้า 620 เป็นต้น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ช

กิตติกรรมประกาศ..... ฌ

สารบัญคำย่อ..... ญ

สารบัญ..... ฎ

สารบัญตาราง..... ฑ

สารบัญภาพ..... ฒ

บทที่

1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 คำถามการวิจัย..... 3

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย..... 4

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 4

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 6

2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุธรรม..... 6

2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... 25

2.3 แนวคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง..... 38

2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนบพิตำ..... 48

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 50

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 58

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 59

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 59

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 63

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 63

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 64

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 66

สารบัญ (ต่อ)

			หน้า
	3.6	การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล	67
	3.7	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	68
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**		**70**
	4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
	4.2	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	70
	4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
		ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	71
		ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	74
		ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	79
		ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอการวิเคราะห์ ในรูปแบบเชิงพรรณนา	81
5	**สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**		**95**
	5.1	สรุปผลการวิจัย	95
	5.2	อภิปรายผล	101
	5.3	ข้อเสนอแนะ	110

สารบัญ (ต่อ)

บรรณานุกรม..... 111

ภาคผนวก..... 119

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ..... 120

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ..... 122

ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก..... 126

ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) 128

ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย 136

ภาคผนวก ฉ หนังสือจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์..... 139

ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย..... 141

ภาคผนวก ซ แบบสอบถาม..... 146

ภาคผนวก ฌ รูปภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญ..... 152

ภาคผนวก ญ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity).. 157

ภาคผนวก ฎ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม..... 168

ประวัติผู้วิจัย..... 172

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	ขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	60
3.2	รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 7 รูป/คน	62
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	71
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	71
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	72
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษา	72
4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	73
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน	74
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านทาน	75
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิยวาจา	76
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอัตถจริยา	77
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสมานัตตตา	78
4.11	ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.12 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช..... 80

4.13 สรุปผลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านทาน..... 88

4.14 สรุปผลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิยวาจา..... 90

4.15 สรุปผลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอัตถจริยา..... 92

4.16 สรุปผลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสมานัตตตา..... 94

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบเศรษฐศาสตร์	46
2.2	พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบสังคมวิทยา	47
2.3	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	58

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และรัฐบาลในขณะนั้นได้มีกำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2476 และได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเลือกตั้งเรื่อยมา จนถึงปัจจุบันได้มีการพัฒนาการเลือกตั้งกระจายไปสู่ท้องถิ่น ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย

ในปัจจุบันการเลือกตั้งได้พัฒนารูปแบบในทุกระดับของการเลือกตั้ง ตั้งแต่ระดับประเทศไปจนถึงระดับท้องถิ่น หากแต่การพัฒนาการเลือกตั้งนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อประเทศชาติและประชาชนได้นั้น ควรที่จะนำหลักธรรมเข้ามาช่วยในการพัฒนาการเลือกตั้ง โดยหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่จะนำมาใช้ในการเลือกตั้งนั้น หลักสังคหวัตถุเป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งได้ดีที่สุด สังคหวัตถุธรรม แปลว่า ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึง หลักการครองใจคน, หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้, วิธีทำให้คนรัก, หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน สังคหวัตถุ แปลว่า ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในความสมานสามัคคี หมายถึง การกระทำการสงเคราะห์ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของกันและกัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนทุกคนและทุกสังคม เช่น ผู้ปกครองหรือผู้บริหารกับผู้ใต้บังบัญชา (บริวาร) ศิษย์กับครูอาจารย์ เป็นต้น เพราะเป็นรากฐานแห่งการแบ่งปันผลประโยชน์ทางวัตถุที่ลงตัว และความเจริญก้าวหน้าทั้งส่วนตัวและส่วนรวม มี 4 ประการ ดังนี้ (57 ที.ปา. (ไทย) 11/313/295) 1) ทาน หมายถึง การให้ปันสิ่งของด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ช่วยเหลือ สงเคราะห์ ด้วยทุนหรือทรัพย์สิน และวัตถุสิ่งของตลอดจนให้ความรู้และศิลปวิทยา นัยสำคัญของ “ทาน” ในสังคหวัตถุนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์ผู้รับ เน้นผู้รับเป็นสำคัญ เช่น ช่วยเหลือ สงเคราะห์ผู้อื่นด้วยปัจจัย 4 กล่าวคือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ฉะนั้นการให้ทานจึงควรให้ด้วยความมีเมตตา เพื่อแสดงน้ำใจไมตรีสร้างเสริมมิตรภาพให้ด้วยกรุณาต้องการช่วยปลดเปลื้องความทุกข์ความเดือดร้อน ให้ด้วยมุทิตาส่งเสริมสนับสนุนให้ทำความดีมีความเจริญก้าวหน้า เพราะฉะนั้นการให้ด้วยวัตถุสิ่งของจึงมุ่งประโยชน์แก่ผู้รับ 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ให้โดยหวังจะอนุเคราะห์ การให้ความเกื้อหนุนโอบอ้อมอารีด้วยเมตตา และการให้ การอุดหนุนเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกันด้วยกรุณา 2) ให้โดยหวังเพื่อเป็นการ

สมัครสมานสามัคคี ด้วยการสงเคราะห์เกื้อกูลกันและกันในฐานะผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับตน และ3) ให้เพื่อเป็นการตอบแทนคุณ ปรารถนาบูชาคุณแก่ท่านผู้มีคุณ เช่น ปู่ทวด ยายทวด ตา ยาย และบิดา มารดา ผู้ที่มีอุปการะคุณ (สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ ธมมฺธโร) 2527, หน้า 275-270) ทานหรือการให้นั้นย่อมเป็นประโยชน์ทั้งแก่ผู้ให้และผู้รับ คือ ทำให้ผู้ให้มีความสุขเบิกบานใจ และอิ่มใจซึ่งจะเป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อร่างกายและจิตใจ เป็นการสละความเห็นแก่ตัว ผู้รับย่อมได้รับประโยชน์จากสิ่งของที่เขาให้ การให้และการรับจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ เป็นการรักษาความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ไว้ เป็นการรักษาความเป็นสังคมความเป็นเพื่อนฝูงความเป็นญาติเอาไว้ และการให้กับการรับยังเป็นกฎเป็นกระบวนการของธรรมชาติของบุคคลผู้มีความกตัญญู ถ้าธรรมชาติไม่มีการให้และการรับป่านนี้ก็จะไม่มีโลก ดวงดาว มนุษย์ พืช สัตว์ และธรรมชาติอย่างแน่นอน พระพุทธองค์ตรัสว่า “การให้ทานเป็นมงคลอันสูงสุด” 2) ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ หมายถึง พูดอย่างคนรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพไพเราะน่าฟัง ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลเป็นหลักฐานชักจูงในทางที่ดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดีสมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 3) อัตถจริยา หมายถึง ทำประโยชน์แก่เขา คือช่วยเหลือด้วยแรงกาย และขวนขวายช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม 4) สมานัตตตา หมายถึง เอาตัวเข้าสมาน คือทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้น เสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอต่อผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ และร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน (องฺ.จตุกฺก. (ไทย) 21/32/50-51)

อำเภอนบพิตำ เป็นอำเภอหนึ่ง ซึ่งอยู่ในเขตปกครองของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งท้องที่อำเภอนบพิตำเดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอท่าศาลา กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 แบ่งพื้นที่การปกครองออกมาตั้งเป็น กิ่งอำเภอนบพิตำ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ปีเดียวกัน และต่อมาในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็น อำเภอนบพิตำ โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน ปีเดียวกัน มีการปกครองในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเทศบาล 1 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 3 แห่ง ซึ่งในการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ ผู้นำองค์กรและผู้บริหารพร้อมทั้งสมาชิกต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเขตอำเภอนบพิตำ อาจมีปัญหาอยู่บ้าง ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติที่ไม่ตรงกัน การไม่ใช้วาจาที่ไม่สุภาพ ไม่ใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อีกทั้งยังเล็งเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม เมื่อมีการเลือกตั้งไม่ให้ความสำคัญกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นอนหลับทับสิทธิ เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อเป็นการศึกษาการใช้สังคหวัตถุธรรมมีผลต่อการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับใด และศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอย่างไร

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับใด

1.2.2 ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3.2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการศึกษา การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยหลักหลักสังคหวัตถุในพระไตรปิฎก เล่มที่ 21 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 13 อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต สังคหสูตร มี 4 ประการ คือ ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และสมานัตตตา

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 4 ประการ คือ 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อัตถจริยา และ4) สมานัตตตา

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 26,515 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน ทำการสุ่มตัวอย่างโดยการแจกแบบสอบถามไปยังครอบครัวในอำเภอนบพิตำ ครอบครัวละ 1 ชุด จนกว่าจะครบตามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่ในการวิจัย คือ เขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เดือนสิงหาคม พ.ศ.2565 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2566

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ทำให้ทราบถึงการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.5.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

หลักสังคหวัตถุ หมายถึง ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ยึดเหนี่ยวน้ำใจซึ่งกันและกัน อันเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทำให้อยู่ร่วมกันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน

ทาน หมายถึง การพัฒนาการเลือกตั้งด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในกระบวนการเลือกตั้ง การเสียสละเวลาและภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การแบ่งปันไม่เห็นแก่ตัวในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

ปิยวาจา หมายถึง การพัฒนาการเลือกตั้งด้วยการพูดจากันด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง การไม่ใส่ร้ายป้ายสี การไม่พูดจายุยงเพื่อสร้างความแตกแยกในสังคม การสนทนาทางการเมืองด้วยมธุรวาจา

อัตถจริยา หมายถึง การพัฒนาการเลือกตั้งด้วยการบำเพ็ญประโยชน์รณรงค์และชักชวนประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เพื่อให้ได้ตัวแทนของปวงชน การยอมรับเสียงข้างมากเคารพเสียงส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้ง

สมานัตตตา หมายถึง การพัฒนาการเลือกตั้งด้วยการเคารพสิทธิในหลักการเลือกตั้ง อันมีความเสมอภาคและความเท่าเทียม ไม่นอนหลับทับสิทธิ์ ความสำคัญในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ และการเลือกเฟ้นผู้แทนและพิจารณานโยบายโดยปราศจากอคติ

การพัฒนาการเลือกตั้ง หมายถึง การพัฒนาการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ผู้แทนของประชาชนที่มาจากการเลือกตั้ง มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่หยาบคายก้าวร้าว จริงใจ อ่อนหวาน ช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนเป็นหลักและมีความเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญและแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เพศ หมายถึง เพศของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ 1) ชาย และ2) หญิง

อายุ หมายถึง อายุของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ 1) อายุ 18–24 ปี 2) อายุ 25–44 ปี 3) อายุ 45–64 ปี และ4) อายุ 65 ปีขึ้นไป

อาชีพ หมายถึง อาชีพของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 ช่วง คือ 1) ธุรกิจส่วนตัว 2) รับราชการ 3) เกษตรกรรม 4) รับจ้างทั่วไป และ5) อื่นๆ

การศึกษา หมายถึง การศึกษาของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษา และ3) ปริญญาตรีขึ้นไป

รายได้ต่อเดือน หมายถึง รายได้ต่อเดือนของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่า 9,000 บาท 2) 9,000–15,000 บาท 3) 15,001–20,000 บาท และ4) 20,001 บาทขึ้นไป

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช” ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์จากเอกสารตำรา และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญทั้งแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุธรรม

2.2 แนวคิดการมีสวนร่วมทางการเมือง

2.3 แนวคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนบพิตำ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุธรรม

2.1.1 ความความหมายของหลักสังคหวัตถุธรรม

สังคหวัตถุธรรม หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ 1. ทาน การให้การเสียสละ 2. ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพ 3. อัตถจริยา การประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น 4. สมานัตตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย

พระไตรปิฎก (องฺ.จตุกก. (ไทย) 21/39/51.) พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถึงสังคหวัตถุ 4 ไว้ว่า ภิกษุทั้งหลาย สังคหวัตถุ (ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว) 4 ประการนี้ สังคหวัตถุ 4 ประการ อะไรบ้าง คือ 1. ทาน (การให้) 2. เปยยวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก) 3. อัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) 4. สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ภิกษุทั้งหลาย สังคหวัตถุ 4 ประการนี้แล ทาน เปยยวัชชะ อัตถจริยาในโลกนี้ และสมานัตตตาในธรรมนั้นๆ ตามสมควร สังคหวัตถุธรรมเหล่านี้แลช่วยอุ้มชูโลก เหมือนลิ่มสลักที่ยึดคุมรถซึ่งแล่นไปไว้ได้ ฉะนั้นถ้าไม่พึงมีธรรมเหล่านี้ มารดาหรือบิดา ก็ไม่พึงได้การนับถือหรือการบูชาเพราะบุตรเป็นเหตุแต่เพราะบัณฑิตเล็งเห็นความสำคัญของสังคหวัตถุเหล่านี้ ฉะนั้น บัณฑิตเหล่านั้นจึงถึงความเป็นใหญ่และเป็นผู้น่าสรรเสริญ

พระวีรวัฒน์ รอดสุโข (2550, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่าเป็นหลักธรรมในศาสนาพุทธซึ่งใช้ในการสงค์เคราะห์ผู้อื่นอันจะเป็นเครื่องผูกไมตรีประสานหมู่ชน

เข้าด้วยกัน คำว่า สังคหวัตถุมาจากคำว่า “สังคห” ซึ่งแปลว่าสงค์เคราะห์ กับคำว่า “วัตถุ” ซึ่งแปลว่าเรื่อง รวมความแล้วสังคหวัตถุจึงแปลว่า เรื่องการสงค์เคราะห์หรือธรรมอันเป็นหลักในการสงค์เคราะห์ ซึ่งมีหลักใหญ่ๆ อยู่ 4 ข้อด้วยกัน ดังที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสสั่งสอนแก่ภิกษุในกาลครั้งหนึ่งซึ่งเรียกว่าสังคหวัตถุ 4 คือ

1. ทาน หมายถึง การให้ การเฉลี่ยเผื่อแผ่แก่กันและกัน ซึ่งเป็นข้อสำคัญเพราะว่าทุกๆ คนนั้นย่อมต้องการความช่วยเหลือจากกันอยู่ในด้านต่างๆ ในด้านวัตถุทรัพย์สินเงินทอง เครื่องอุปโภคต่างๆ ในด้านกำลังกาย ช่วยกระทำกิจการของกันและกันทางกาย ในด้านวาจา พูดจาช่วยเหลือกันในเรื่องที่ควรพูด ในด้านสติปัญญา ช่วยให้ความรู้ให้การแนะนำในข้อที่ควรจะแนะนำต่างๆ การให้การเฉลี่ย เผื่อแผ่ทุกคนทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยต่างก็ควรจะมีทาน คือ ให้การช่วยเหลือกัน ผู้ใหญ่ให้การช่วยเหลือผู้น้อย ผู้น้อยก็ให้การช่วยเหลือผู้ใหญ่ ด้วยจิตใจมุ่งที่จะช่วยให้บรรลุถึงประโยชน์ที่ต้องการหรือเพื่อที่จะให้พ้นจากอุปสรรคขัดข้องทั้งหลาย

2. ปิยวาจา หมายถึง การเจรจาถ้อยคำซึ่งเป็นที่รักเป็นที่จับใจแก่กันและกันอันเป็นถ้อยคำสุภาพ เพราะวาจาที่พูดออกไปนั้น ถ้าเป็นวาจาที่ไม่สุภาพไม่เป็นที่รักที่พอใจ ก็เป็นวาจาที่อาจเสียดแทงน้ำใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียใจ ควบคุมการพูดของเราให้ไพเราะก็คือสตินั้นเอง ดังนั้นการพูดหรือการแสดงออกทุกครั้งต้องมีสติอยู่เสมอ

3. อัตถจริยา หมายถึง การประพฤติประโยชน์กันและกัน คือ การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สังคมที่ตนอาศัยอยู่ตลอดถึงประเทศชาติ สิ่งใดที่เป็นโทษก็ควรละเว้นไม่กระทำการประพฤติตนให้เป็นประโยชน์สามารถปฏิบัติได้ทั้งกาย วาจา ใจ ในทุกเวลาและทุกโอกาส

4. สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้วางตนสม่ำเสมอ หรือเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งหมายถึง การรักษาระเบียบวินัยอันใดที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ที่บัญญัติเอาไว้เป็นระเบียบของสถานที่ ของหน่วยงาน เช่น กฎระเบียบของสถาบันการศึกษา กฎระเบียบของสถานที่ราชการต่างๆ เป็นต้น ตลอดถึงกฎหมายบ้านเมือง ในทางพระพุทธศาสนาก็คือ พระวินัยบัญญัติสำหรับพระภิกษุทั้งหลายนั้นเอง

สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ ธมฺมธโร) (2541, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า ตามหลักจริยศาสตร์สังคมของพระพุทธศาสนา เรื่อง สังคหวัตถุ 4 หรือหลักปฏิบัติตนตามหลักจิตวิทยาสังคมเพื่อให้เกิดความนิยมชมชอบและเคารพนับถือแก่ผู้อื่นหรือสังคมของชุมชนต่างๆ ดังนี้

1. ทาน หรือ การให้ปันสิ่งของแก่ผู้อื่นที่ควรปัน เพราะทาน หมายถึง
   - ธรรมทาน หรือการบริจาคทางจิตใจ
   - อามิสทาน หรือการบริจาคทางวัตถุ

2. ปิยวาจา หรือการเจรจาใช้คำพูดของตนต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพอ่อนโยน ให้เหมาะสมแก่กาลเทศะ และเหมาะสมแก่สังคมชุมชนทุกชั้น เพื่อให้ชุมชนหรือบุคคลเหล่านั้นเคารพนับถือ ปิยวาจานี้ใช้กับมิตรสหายของตน ย่อมจะทำให้มิตรสหายเหล่านั้นรักใคร่ รู้จักเจรจา สุภาพอ่อนโยนกับครูอาจารย์ การใช้หลักจริยศาสตร์สังคมในเรื่องปิยวาจานั้น ผู้ใช้จำต้องมีสติควบคุมตนเองและสามารถบังคับจิตใจตนเองได้ทุกขณะ (Mind's control or control)

3. อัตถจริยา หมายถึง การสอนให้บุคคลนั้นมีหน้าที่ทางมนุษย์สัมพันธ์ทุกระดับชั้น มีหน้าที่ช่วยเหลืออุปการะหรือสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

4. สมานัตตตา หมายถึง การปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ถือตัวและให้เข้ากับสังคมของชุมชนได้ทุกชั้น

พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ (2551, หน้า 407) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า เรื่องที่จะสงเคราะห์ คุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้ หลักการสงเคราะห์คือช่วยเหลือกันยึดเหนี่ยวใจกันไว้ และเป็นเครื่องเกาะกุมประสานโลก คือ สังคมแห่งหมู่สัตว์ไว้ดุจสลักยึดรถที่กำลังแล่นไปให้คงเป็นรถและวิ่งแล่นไปได้ มี 4 อย่าง คือ 1. ทาน การแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน 2. ปิยวาจา พูดจาน่ารัก น่านิยมนับถือ 3. อัตถจริยา บำเพ็ญประโยชน์ 4. สมานัตตตา ความมีตนเสมอ คือ ทำตัวให้เข้ากันได้ เช่น ไม่ถือตัว ร่วมสุขร่วมทุกข์กัน เป็นต้น

กรมการศาสนา (2544, หน้า 38) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า หมายถึงธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคลให้สามัคคีต่อกันมีไมตรีจิตมีความรักความปรารถนาดีต่อกัน มี 4 อย่าง คือ

1. ทาน ให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นควรให้ปัน อันได้แก่ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ ตลอดจนถึงการให้วิชาความรู้และแนะนำสั่งสอนที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

2. ปิยวาจา เจรจาถ้อยคำที่อ่อนหวาน ได้แก่การพูดถ้อยคาน่ารัก กล่าวคำสุภาพไพเราะ สมานสามัคคี ก่อให้เกิดไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดจนถึงถ้อยคำที่มีประโยชน์เป็นธรรมอื่นๆ

3. อัตถจริยา หมายถึง การประพฤติสิ่งที่ประโยชน์แก่ผู้อื่น อันได้แก่ การขวนขวายช่วยเหลือ กิจการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์และสนับสนุนส่งเสริมในทางศีลธรรม

4. สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้เสมอต้นเสมอปลาย อันได้แก่ ความเป็นคนดีต่อผู้อื่น เสมอต้นเสมอปลาย ความมีใจร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้อื่นทุกเวลา

พระครูอาทรปริยัติยานุกิจ สุจิตฺโต (เพียรสองชั้น) (2555 ค, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 หมายถึง เครื่องมือ หรือหลักธรรมที่ช่วย ประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นเครื่องช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก

สามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับสังคม เป็นธรรมอันจะก่อให้เกิดความผาสุกในบ้านเมืองและประเทศชาตินั่นเอง

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2554 ข, หน้า 412) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 หมายถึง เรื่องที่จะสงเคราะห์กัน, คุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้, หลักการสงเคราะห์ คือช่วยเหลือกันยึดเหนี่ยวใจกันไว้ และเป็นเครื่องเกาะกุมประสานโลกคือสังคมแห่งหมู่สัตว์ไว้ดุจสลักยึดรถที่กำลังแล่นไปให้คงเป็นรถและวิ่งแล่นไปได้ มี 4 อย่าง คือ ทาน การแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ปิยวาจา พูดจาน่ารัก น่านิยมนับถือ อัตถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์ สมานัตตตาความมีตนเสมอ คือทำตัวให้เข้ากันได้ เช่น ไม่ถือตัว ร่วมสุขร่วมทุกข์กัน

พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ) (2544, หน้า 262) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 นี้ พระพุทธเจ้าทรงอุปมาเหมือนกับพาหนะที่จะนำคนไปสู่ความสุขความเจริญในโลก เพราะสังคมของมนุษย์เราจำเป็นต้องอิงอาศัยธรรมะทั้งสี่ประการนี้ ทรงชี้อีกมุมที่ตรงกันข้ามว่า ถ้าหากว่าสังคมปราศจากเสียซึ่งธรรมทั้งสี่ประการแล้ว แม้มารดา บิดา ก็จะไม่ได้รับการนับถือบูชาจากบุตรธิดา โลกจะอยู่ไม่ได้เลย จึงเรียกว่าธรรมเป็นเครื่องสงเคราะห์ การสงเคราะห์ก็มีอยู่ 2 ฝ่าย คือ

1. อามิสสังคหะ คือ สงเคราะห์ด้วยวัตถุสิ่งของ

2. ธัมมสังคหะ คือ สงเคราะห์โดยธรรม ถ้าเรามองในแง่ของคนที่แสวงหาที่พึ่งสิ่งนี้ก็เป็นการสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของคน เช่น ต้องการความรักและได้รับความรัก ความอบอุ่นความปลอดภัย ต้องการที่พึ่งพำนักอาศัย ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ หรือว่าต้องการร่วมกิจกรรมต่างๆ กัน เป็นต้น ก็ต้องมีธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว หลักที่จะให้เกิดการยึดเหนี่ยวทางใจกันขึ้น มาสรุปรวมอยู่ที่สังคหวัตถุ แม้แต่แนวคิด การแสวงหาเครื่องรางของขลังที่ชาวบ้านเขาแสวงหากัน แนวของพระเครื่องนั้น คือ เมตตา มหานิยม คงกระพันชาตรี แคล้วคลาดจากภยันตรายทั้งหลายได้องค์ธรรมทั้งสี่ประการนี้ คือ

(1) ทาน การให้ เป็นลักษณะการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ของแก่คนอื่นที่ควรแก่การให้ การให้มีอยู่ 2 อย่างใหญ่ๆ คือ

(1.1) การให้ด้วยจิตคิดอนุเคราะห์ หมายถึงว่า การอนุเคราะห์การสงเคราะห์ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ด้วยอัธยาศัยไมตรีโอบอ้อมอารีต่อบุคคลเหล่านั้น เขาประสบความเดือดร้อน ความขาดแคลน ก็สงเคราะห์เขาเท่าที่จะสงเคราะห์กันได้ และบางคราวเป็นเรื่องของอัธยาศัยไมตรีในทำนองที่แบ่งกันกินแบ่งกันใช้ เพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงกันมีของอะไรก็แบ่งกันกินแบ่งกันใช้ เป็นการสร้างอัธยาศัยไมตรีอย่างที่คนไทยเราถือว่า “รั้วคนดีกว่ารั้วสังกะสีรั้วเหล็กกำแพง” บางบ้านในชนบทเห็นได้ชัดมาก ถ้าไม่มีหนอนบ่อนไส้ ไม่มีใครสามารถขโมยได้ เพราะถึงขโมยก็ออกไปนอกหมู่บ้านไม่ได้ ประเดี๋ยวก็จับได้ นี้คือลักษณะโครงสร้างสังคมไทยที่เรานิยมเอาธรรมะไปสั่งสอนกันมาก่อให้เกิดเป็นความปรารถนาดี ความหวังดีต่อกันว่า “เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

โอบอ้อมอารี” การอนุเคราะห์คือ แสดงความมีน้ำใจ และการสงเคราะห์ให้ในกรณีที่เขาขาดแคลน เราก็สงเคราะห์เขา

(1.2) การให้เพื่อบูชาคุณความดี เช่น การทำบุญตักบาตร การให้อาหาร ให้เสื้อผ้าแก่พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ในวันตรุษสงกรานต์ การเสียภาษีให้แก่รัฐ เหล่านี้เป็นการให้ด้วยสำนึกถึงคุณความดี การให้ก็เป็นการปฏิบัติธรรมะเหมือนกัน อย่าลืมว่า ขอบข่ายของการให้พอถึงจุดหนึ่งเมื่อเราเป็นพวกเดียวกับเขาแล้ว หนักนิดเบาหน่อยก็ทนกันไปกลายเป็น “อภัยทาน” คือ การให้อภัย เมื่ออภัยกันได้ก็เข้าอกเข้าใจกัน ต่อมาก็กลายเป็น “ธรรมทาน” คือ จะพัฒนาไปจากจุดที่วัตถุทาน แต่มาถึงจุดหนึ่งสามารถว่ากล่าวตักเตือนกันได้ อย่างคนเฒ่าคนแก่ในท้องถิ่นชนบท ท่านสามารถจะดุด่าเด็กที่เหมือนกับลูกหลานของท่านได้ เวลามีปัญหากรณีพิพาทอะไร ท่านผู้นี้ไปพูด บางที่ก็เลิกแล้วต่อกันได้ นี่เพราะอะไร เพราะท่านผู้นี้ได้สร้างสมบารมีด้วยการสงเคราะห์ในเชิงวัตถุธรรมมาก่อน มีการให้อภัยในความผิดพลาดบกพร่อง อยู่ในฐานะที่ว่าตักเตือนกันได้ คนเรากว่าจะปรับตัวขึ้นมาอยู่ในจุดนี้ได้ ก็ต้องใช้เวลาสร้างบารมีพอสมควร หลวงพ่อบางองค์ในต่างจังหวัด มีการมีงานภายในวัด ตำรวจไม่ต้องมาตรวจการณ์ ไม่ต้องมาทำอะไร หลวงพ่ออยู่องค์เดียวใครไม่กล้าทำอะไรหรอกจะไปก่อเรื่องก่อราวขึ้นไม่ได้ อย่างนี้หลวงพ่อต้องมีบารมีอยู่มากจนเด็กๆ เรียกหลวงปู่หมดแล้ว ฉะนั้นสมภารในต่างจังหวัดจึงจำเป็นจะต้องเป็นพระแก่ๆ เพราะเป็นเรื่องของบารมี ถ้าไม่มีบารมีเราทำงานไม่ได้ อยู่เป็นหลวงปู่แล้วสามารถที่จะควบคุมอะไรใครก็ได้

(2) ปิยวาจา เจรจาที่อ่อนหวาน ตรงกันข้ามกับคำหยาบแต่ในเชิงปฏิบัติแล้ว ปิยวาจา คือเจรจาถ้อยคำอันเป็นที่รัก วาจาเป็นที่รักผู้กล่าวด้วยความรัก ความปรารถนาดีต่อบุคคลอื่น ซึ่งบางครั้งอาจเป็น คำดุ คำตักเตือน ก็ได้ แต่ถ้าหากว่าพูดด้วยความรัก หวังดีปรารถนาดี ถือว่าเป็นธรรมเครื่องสงเคราะห์กัน ถ้าหากอัธยาศัยเริ่มมีความรัก ความปรารถนาดีต่อไปจะกระจายตัวไปเอง คือ จะพูดคำสัตย์ คำจริงเอง จะไม่ยุยงให้คนเหล่านั้นเขาแตกแยกกัน เพราะรัก หวังดีต่อเขาจะพูดเฉพาะเรื่องที่มีประโยชน์ มันก็จะกระจายตัวเอง เป็นวจีสุจริตครบทั้งสี่ แต่เริ่มที่ปิยวาจา คือ วาจาอันเกิดจากใจที่มีความรักและหวังดี ปิยวาจา บางครั้งถ้อยคำอาจไม่ไพเราะ ไม่อ่อนหวาน หากพูดด้วยความปรารถนาดีหวังดี ยังอยู่ในขอบข่ายของปิยวาจา

(3) อัตถจริยา ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น จะเห็นว่ามีทั้งกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ก็ช่วยเหลือขวนขวายในกิจการงาน อย่างในบ้านในเมืองเรา เราก็ช่วยเหลือกันไถนาก็ช่วยเหลือกันไถนา มีกิจการอะไรก็ตาม เช่น ปลูกบ้านต่างจังหวัดบ้านหลังหนึ่งขนาด 2-3 ห้อง ปลูกไม่กี่วันก็เสร็จ เพราะมาช่วยเหลือกัน นี้เรียกว่าประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ด้วยกันด้วยวาจา คือพูดในทางที่เสริมสร้างความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แนะนำชี้แจงแสดงเหตุผล การกระทำบางอย่างต้องคิดใจเขาใจเรา เช่น อยู่ใกล้เคียงเพื่อนคนหนึ่งต้องการจะอ่านหนังสือเราเขย่าวิทยุเสียงลั่นไม่เป็นอัตถจริยา เพราะทำลายประโยชน์อีกฝ่ายหนึ่งที่เขาจะพึงได้ ข้อนี้ชั้นของวินัยมีวินัยบางข้อเสริม

อัตถจริยา เช่นภิกษุรูปหนึ่งกำลังท่องปาฏิโมกข์อยู่ เราไปชวนคุย เป็นการทำลายประโยชน์ ท่านก็ปรับเป็นอาบัติปาจิตตีย์ นั้นคือ สอนให้ประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกันเกื้อกูลกัน ในบางครั้งบางคราวเราไม่สามารถจะทำได้ แต่อย่าถึงกับไปทำลายประโยชน์เขา เช่น เราช่วยเหลือเขาไม่ได้ แต่อย่าถึงกับไปทำลายประโยชน์ของเขาอย่างนี้พออยู่กันภายในสังคมได้ อย่าลืมว่าตัวประโยชน์ที่มักจะพูดเพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย การกระทำอะไรต้องมุ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการกระทำเหล่านั้น เมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่คนอื่นก็กระทำ เช่น ช่วยสร้างสะพานบ้าง ชวนกันขุดถนน ขุดลอกคูคลองบ้าง ล้วนเป็นคุณความดีที่เป็นจุดยึดเหนี่ยวทางใจให้คนอื่นเขาเกิดความนิยมนับถือ นี่เป็นอัตถจริยา คือประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน ไม่ได้หมายความว่ากะเกณฑ์ให้คนใดคนหนึ่งประพฤติเพียงฝ่ายเดียว แต่ทุกคนก็ต้องประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อกัน

(4) สมานัตตตา ความมีตนสม่ำเสมอ ไม่ถือตัว ได้แก่การวางตนเหมาะสมแก่ฐานะที่ควรจะเป็น และที่ตนเป็นไม่แสดงอาการขึ้นๆ ลงๆ 3 วันดี 4 วันร้าย กำหนดทิศทางลมไม่ค่อยถูกว่าจะเอาอย่างไงกันแน่ อีกหนึ่งอย่าง คือ ไม่ลืมตน เช่น เคยเป็นเพื่อนเป็นฝูงกันมาพอได้ดีหน่อยก็ลืมเพื่อน ต้องแสดงอัธยาศัยไมตรีให้ปกติ แม้คนไม่ชอบพูดชอบคุยอะไรก็ต้องทักทายปราศรัย เรื่องที่ออกจะปฏิบัติยาก ดูนิทานเปรียบเทียบออกจะฟังง่าย บางเรื่องเป็นการยอมรับนับถือฐานะกันอย่างสหาย 3 คนเป็นขอทาน คนหนึ่งราชรถมาเกย ได้เป็นพระราชา อีกคนหนึ่งคิดว่าเพื่อนเราเป็นพระราชาก็แบ่งแต่งตัวขอทานเข้าไป อันนี้เป็นการไม่ให้เกียรติ ไม่ยกย่องเพื่อนในฐานะที่ชอบที่ควร เพื่อนก็ให้เงินหน่อยหนึ่งแล้วไล่ออกจากเมืองไปเลย อีกคนหนึ่งนับถือว่าเพื่อนก็คือเพื่อน แต่ในที่ต่อสาธารณชน ก็ต้องวางตัวให้ความเคารพรับถือตามสมควรแก่ฐานะของเพื่อน นี้คือ เป็นหลักของสมานัตตตา วางตนเหมาะสมแก่ฐานะที่ตนเป็นไม่ใช่ว่าพอมีสมานัตตตาแล้วสมภารจะลงเล่นกับลูกวัด คือ ต้องวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ อีกประการหนึ่งก็คือ ไม่ถือตัวเกินไป เวลาได้ดีไม่หลงตัวลืมตน คางคกขึ้นวอ มะพร้าวตื่นตก ยาจกตื่นมี ขี้ข้าได้ดี ที่โบราณพูดว่า คางคกขึ้นวอ คือ ถ้าทำอะไรๆ มันเกินๆ ไป ก็เสียหลักของสมานัตตตา แทนที่คนจะเกิดความนับถือ กลับไม่พอใจชิงชังเอาได้

หลักทั้งสี่ประการนี้เป็นการปฏิบัติของคน แต่ไม่ได้หมายความว่า กะเกณฑ์ให้คนใดคนหนึ่งเป็น ทุกฝ่ายต้องแสดงออกซึ่งอัธยาศัยเหล่านั้น เช่น เพื่อนกันก็ต้องเสมอต้นเสมอปลาย แสดงความเป็นกัลยาณมิตร แม้ในยามวิบัติก็ไม่ทอดทิ้งกัน หลักของสมานัตตตา คือ มีตนเสมอแต่ต้องไม่วางตัวต่ำเกินไป เพื่อต้องการให้คนอื่นเขาเห็นว่าเราไม่ถือเนื้อถือตัวเล่นหัวจนไม่เป็นเวลา วางตัวสูงเกินไปก็เสียคุณธรรมทั้งสี่ประการนี้ มีในบุคคลใดก็ตาม จะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนไว้ได้ ก่อให้เกิดความเคารพ ความรัก ความนับถือต่อกันและกัน เป็นเหมือนพาหนะที่จะนาพาคนไปสู่ความสุขความเจริญที่ต้องการได้ เป็นจุดยึนเหนี่ยวทางใจ ภายในจากครอบครัวเป็นต้นไปจนถึงสังคม คนกลายเป็นพระเครื่อง 4 องค์ ที่ก่อให้เกิดผลทางเมตตามหานิยม คงกระพันชาตรี และแคล้วคลาดแท้ๆ ทั้งเป็นพุทธวิธีครองใจคน เป็นจุดที่ยึดเหนี่ยวน้ำใจคนไว้ได้

พระมหาบุญมี มาลาวชิโร (2551, หน้า 77-79) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า หลักธรรมอีกอย่างที่จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความสุขคือ สังคหวัตถุ 4 การสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน หลักธรรมนี้จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นได้ สร้างมิตรไมตรีที่ดีต่อกันและกันได้ หลักธรรมทั้ง 4 ประการนั้น ได้แก่

1. ทาน การให้ การเสียสละวัตถุสิ่งของต่างๆ ตามสมควรแก่กำลังตน เพื่อให้คนอื่นได้รับความสุขจากการมีวัตถุบ้าง เช่น การให้ทานแก่คนยากจน คนกำพร้า คนด้อยโอกาส การให้ทานนอกจากจะช่วยทำให้สังคมได้รับประโยชน์แล้ว ยังช่วยให้ตัวผู้ทำทานลดกิเลสตัณหาที่มีอยู่ในจิตใจได้ นั่นก็คือ ความโลภ ความตระหนี่ถี่เหนียว ความเห็นแก่ตัว นอกจากนั้นการให้ทานยังเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เราสามารถปฏิบัติความดียิ่งๆ ขึ้นไปได้

2. ปิยวาจา การพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่หยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะกับกาลเทศะ เรามักจะได้ยินกันบ่อยว่า อยู่คนเดียวระวังความคิด อยู่ร่วมมิตรระวังคำพูด การอยู่ร่วมกับผู้อื่น คำพูดเป็นสิ่งสำคัญมาก หากพูดเป็น รู้จักพูดเราก็จะได้ประโยชน์จากคาพูดนั้นมากมาย คำพูดที่ดีถูกกาลเทศะเพียงไม่กี่คำก็อาจเปลี่ยนจิตใจคนเลวให้กลายเป็นดีได้ เช่น พระพุทธเจ้าพูดกับองคุลิมาล ในขณะที่องคุลิมาลถือมีดไล่ฟันพระพุทธเจ้าและเรียกให้พระองค์หยุด พระองค์ไม่หยุดแต่พูดว่า เราหยุดแล้วท่านต่างหากที่ยังไม่หยุด เพียงแค่นี้ก็ทำให้องคุลิมาลได้สติและหันมาฟังคำสอนของพระพุทธเจ้าจนบรรลุเป็นพระอรหันต์ในที่สุด ฉะนั้น เวลาจะพูดอะไรออกไป เราควรคิดให้ดีเสียก่อน คำพูดของเราจึงจะมีค่า คำพูดที่เป็นปิยวาจานั้นคือ คำพูดที่เว้นการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ

3. อัตถจริยา การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ทำตัวเป็นประโยชน์ เห็นใครทำอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมก็อาสาเข้าไปช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระ หากสังคมมีคนประเภทนี้มากๆ ก็จะมีแต่ความสุขความเจริญ เกิดความรักความสามัคคีต่อกันและกัน การอาสาเข้าไปช่วยเหลือนี้เป็นเหมือนทุกคนได้หลอมละลายจิตใจเข้าเป็นหนึ่งเดียว ร่วมแรงร่วมใจกันทำสิ่งต่างๆ ที่จะเกิดผลดีแก่สังคมโดยรวม

4. สมานัตตตา ความเป็นผู้มีตนเสมอ เป็นผู้มีตนเสมอในธรรมทั้งหลายตามสมควร การทำตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ด้วยการร่วมสุข ร่วมทุกข์ ไม่ถือตัว มีความเสมอภาคต่อกัน วางตัวเหมาะสมสังคมเขาปฏิบัติอย่างไร เราก็ปฏิบัติอย่างนั้นตามสมควร เขาอยู่อย่างไรเราก็อยู่อย่างนั้น เขากินอย่างไรเราก็กินอย่างนั้น จะทำให้การอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมเป็นไปด้วยความสุข ไม่มีการแบ่งแยก

หลักธรรมทั้ง 4 ประการนั้น มีผู้ประพันธ์เป็นคำกลอนเพื่อให้จำได้ง่ายๆ ว่า โอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ประชาชน วางตนเสมอ ในพระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค ได้กล่าวถึงสังหวัตถุ 4 ว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย ตถาคตเคยเป็นมนุษย์ในชาติก่อน ภพก่อนกำเนิดก่อน เป็นผู้สงเคราะห์ประชาชนด้วยสังหวัตถุ 4 คือ การให้การกล่าวคำเป็นที่รัก การประพฤติให้เป็น

ประโยชน์ และความเป็นผู้มีตนเสมอ ตถาคตย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก เพราะกรรมนั้น อันตนทำ สั่งสม พอกพูน ไพบูลย์ ฯลฯ ครั้นจุติจากโลกสวรรค์แล้วมาสู่ความเป็นอย่างนี้ ย่อมได้เฉพาะซึ่งมหาปุริสลักษณะ ทั้ง 2 นี้” จึงกล่าวได้ว่า สังคหวัตถุ 4 ประการนี้นอกจากจะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างมีความสุข ยังทำให้ผู้ปฏิบัติได้รับบุญกุศลไปเกิดบนสวรรค์ด้วย และหากเกิดมาเป็นมนุษย์ในโลกนี้อีก ก็ย่อมจะเป็นมนุษย์ที่มีรูปร่างสมบูรณ์

ไสว มาลาทอง (2552, หน้า 53) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่

1. ทาน คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่นไม่ตระหนี่ถี่เหนี่ยว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้ไม่เป็นคนละโมบไม่เห็นแก่ตัว เราควรคำนึงอยู่เสมอว่า ทรัพย์สิ่งของที่เราหามาได้ มิใช่สิ่งจีรังยั่งยืน เมื่อเราสิ้นชีวิตไปแล้วก็ไม่สามารถจะนำติดตัวเอาไปได้

2. ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสมหรับกาลเทศะ พระพุทธเจ้าได้ทรงให้ความสำคัญกับการพูดเป็นอย่างยิ่ง เพราะการพูดเป็นบันไดขั้นแรกที่จะสร้างมนุษย์สัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้น วิธีการที่จะพูดให้เป็นปิยวาจานั้น จะต้องพูดโดยยึดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

3. อัตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกชนิด หรือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

4. สมานัตตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้เราเป็นคนมีจิตใจหนักแน่นไม่โลเล รวมทั้งยังเป็นการสร้างความนิยมและไว้วางใจให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย

ชญานิศฐ์ รักแจ้ง (2554, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 หมายถึง หลักธรรม 4 ประการที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้ประกันตน การผูกมิตรไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล และสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ได้แก่ ทาน คือ การให้บริการโดยมีการเสียสละหรือช่วยเหลือให้ความรู้และคำแนะนำเพื่อประโยชน์แก่ผู้ประกันตน ปิยจาวา คือ การให้บริการโดยมีการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน พูด ด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะสมกับผู้ประกันตน อัตถจริยา คือ การให้บริการโดยทำตนให้เป็นประโยชน์บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้มารับบริการคือผู้ประกันตน สมานัตตตา คือการให้บริการโดยเป็นผู้มีความเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติกับผู้อื่นอย่างเท่าเทียม การวางตนวางบุคคลได้อย่างเหมาะสมต่อผู้ประกัน ตนที่มารับบริการ

บุญสิริ ชวลิตธำรง (2529, หน้า 31) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดเหนี่ยวจิตใจของกันและกัน อันเป็นไปเพื่อการสงเคราะห์กัน ซึ่งมีอยู่ 4 ข้อ

1. ทาน หมายถึง การให้ การเฉลี่ยเผื่อแผ่กันและกัน ซึ่งเป็นข้อสำคัญเพราะว่าทุกๆ คนนั้น ย่อมต้องการความช่วยเหลือจากกันและกันอยู่ในด้านต่างๆ ในด้านวัตถุ เช่น ทรัพย์สิน เงินทอง เครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ ในด้านกำลังกาย ช่วยกระทำกิจการของกันและกันทางกาย ในด้านวาจา พูดจาช่วยเหลือกันเรื่องที่ควรพูดจา ในด้านสติปัญญา ช่วยให้ความรู้ ให้การแนะนำในข้อที่ควรจะแนะนำต่างๆ การให้การเฉลี่ยเผื่อแผ่เจือจุนทุกคนทั้งผู้ใหญ่ ทั้งผู้น้อย ต่างก็ควรมี ทาน คือ การให้ ช่วยเหลือกัน ผู้ใหญ่ให้การช่วยเหลือผู้น้อย ผู้น้อยให้การช่วยเหลือผู้ใหญ่ ด้วยมีจิตใจมุ่งที่จะช่วยให้บรรลุถึงประโยชน์ที่ต้องการ หรือเพื่อที่จะให้พ้นจากอุปสรรคขัดข้องทั้งหลาย

2. ปิยวาจา หมายถึง การเจรจาถ้อยคำซึ่งเป็นที่รักที่จับใจแก่กันและกัน อันเป็นถ้อยคำสุภาพ ไพเราะ วาจาที่พูดออกไปนั้น ถ้าเป็นวาจาที่ไม่สุภาพไม่เป็นที่รักที่พอใจ ก็เป็นวาจาที่อาจเสียดแทงน้ำใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียใจ เจ็บใจ ไม่สบายใจ เพราะฉะนั้นจึงสมควรที่ทุกคนจะต้องมีสติ ควบคุมใจ ควบคุมวาจา ที่จะพูดออกไปให้เป็นวาจาที่สุภาพที่เหมาะสม แม้ว่าในบางคราวต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยก็ตาม สิ่งที่จะเป็นเครื่องในการควบคุมการพูดของเราให้ไพเราะก็คือสติ นั่นเอง ดังนั้นการพูดหรือการแสดงออกทุกครั้งต้องมีสติอยู่เสมอ

3. อัตถจริยา หมายถึง การประพฤติประโยชน์ต่อกันและกัน คือ การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สังคมที่ตนอาศัยอยู่ ตลอดถึงประเทศชาติ สิ่งใดที่เป็นโทษก็ควรละเว้นไม่กระทำ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์สามารถปฏิบัติได้ทั้งกาย วาจา และใจ ในทุกเวลาทุกโอกาส

4. สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้วางตนสม่ำเสมอ หรือเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งหมายถึง การรักษาระเบียบวินัยอันใดที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ที่บัญญัติเอาไว้เป็นระเบียบของสถานที่ ของหน่วยงาน เช่น กฎระเบียบของสถาบันการศึกษา กฎระเบียบของสถานที่ราชการต่างๆ เป็นต้น ตลอดถึงกฎหมายบ้านเมืองในพระพุทธศาสนาก็คือ พระวินัยบัญญัติสำหรับพระภิกษุทั้งหลายนั้นเอง

ปิ่น มุทุกันต์ (2539, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า “สังคหวัตถุ คือ วิธีสงเคราะห์ วิธีปฏิบัติเพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจคนอื่น ที่ยังไม่เคยรักใคร่นับถือให้เกิดความรักใคร่นับถือ และที่มีความรักใคร่นับถืออยู่แล้ว ก็ทำให้เกิดความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น”

คูณ โทขันธ์ (2537, หน้า 25-28) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักผูกใจคน เป็นเหมือนมนต์รัก มนต์เสน่ห์หา เมตตา มหานิยม

ปรีชา นันตาภิวัฒน์ น.อ. (พิเศษ) (2544, หน้า 143) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวคือ ยึดเหนี่ยวใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี

อุดม เชยกีวงค์ และ กนิษฐาน แป้นสุวรรณ (2548, หน้า 115) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า เป็นธรรมเครื่องผูกมัดน้ำใจ

สรุปได้ว่า หลักสังคหวัตถุธรรม หมายถึง ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ยึดเหนี่ยวน้ำใจซึ่งกันและกัน อันเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทำให้อยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน

2.1.2 ความสำคัญของหลักสังคหวัตถุธรรม

หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีที่กล่าวไว้ในพุทธศาสนาเถรวาท ในแง่ของการมีมิตรสหายหรือบริวารที่ดีจริง พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงความสำคัญของการมีมิตรสหายที่ดีไว้ในอุปัฑฒสูตร ว่า “ความเป็นผู้มีมิตรดีมีสหายดีมีเพื่อนดีนี้เป็นพรหมจรรย์ทั้งสิ้นทีเดียว” แต่การที่จะสร้างมิตรหรือยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลที่เป็นมิตรสหายกันแล้วไว้ได้นั้นก็เป็นสิ่งที่สำคัญมากเหมือนกัน เพราะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมิตรหรือบริวารเรียกว่า หลักสังคหวัตถุซึ่งมีด้วยกัน 4 ประการ คือ

1. ทาน การให้ปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สิ่งของของตนแก่บุคคลอื่น ด้วยเห็นว่าสิ่งของที่ตนเสียสละไปนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับ เป็นการแสดงความมีน้ำใจและเป็นการยึดเหนี่ยวจิตใจของมิตรสหายหรือบริวารไว้ได้พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญการให้ไว้มากมาเช่นผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก

2. ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ การมีวาจาเป็นที่รัก เป็นที่ดูดดื่มจิตใจของผู้ฟัง มีวาจาสุภาพอ่อนหวานชวนฟังเป็นวาจาที่ไม่หยาบคายและก่อให้เกิดประโยชน์ การมีปิยวาจานี้มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการผูกมิตรหรือรักษาน้ำใจมิตร บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นทูตหรือเป็นตัวแทนของประเทศในการเจรจาเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติจะต้องมีเทคนิคในการใช้คำพูดอย่างดีเยี่ยม เพราะถ้าหากใช้คำพูดที่ไม่ดีก็จะส่งผลให้ประชาชนและประเทศชาติสูญเสียผลประโยชน์ได้

3. อัตถจริยา การประพฤติตนเป็นประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือผู้อื่นในเวลาที่จำเป็นไม่เป็นคนนิ่งดูดายในเมื่อตนเองมีกำลังความสามารถที่พอจะช่วยเหลือได้ในการผูกสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศก็เช่นเดียวกัน จะต้องเป็นผู้ที่รู้จักให้การช่วยเหลือในเวลาที่สมควรช่วยเหลือ เช่น เมื่อถึงคราวที่มิตรประเทศต้องประสบกับภัยพิบัติต่างๆ ที่ประเทศสัมพันธมิตรพอที่จะช่วยเหลือได้ ก็ให้ช่วยเหลือตามกำลังความสามารถ เพื่อเป็นการผูกสัมพันธไมตรีหรือแสดงถึงความมีสัมพันธไมตรีอันดีต่อกัน

4. สมานัตตตา ความมีตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่คบมิตรเพราะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มิใช่ว่าเมื่อเห็นว่ามิตรหมดประโยชน์สำหรับตนแล้วก็เริ่มห่างเหินหรือเลิกคบไปการคบหามิตรจะต้องคบด้วยความจริงใจและมีความเสมอต้นเสมอปลายทั้งในยามที่มิตรรุ่งเรืองและในคราวตกต่ำ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2550 ค, หน้า 13-14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งการอยู่ร่วมกัน

ในสังคมหรือในหมู่คณะจำเป็นต้องมีสิ่งที่จะมายึดเหนี่ยวจิตใจ และประสานหมู่คณะไว้ให้เกิดความสามัคคี และเพื่อให้อยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขได้แก่ หลักสังคหวัตถุ 4 ดังต่อไปนี้

1. ทาน คือ การให้ปันสิ่งของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ คือการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละแบ่งปันเฉลี่ยให้ ไม่ใช่ให้จนร่ำรวยหรือให้จนหมดเนื้อหมดตัว แต่เป็นการแบ่งปันให้เพื่อแสดงอัธยาศัยไมตรี ผู้ให้ไม่จำเป็นต้องร่ำรวยหรือมีฐานะดีกว่าผู้รับเสมอไป และยังรวมถึงการช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจ

2. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพไพเราะน่าฟังชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์มีเหตุผลเป็นหลักฐานชักจูงในทางที่ดีงามหรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจให้กำลังใจรู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดีสมานสามัคคีเกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มที่ได้จัดตั้งขึ้นมาจะมีการแบ่งหน้าที่กัน และสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้คือฝ่ายประชาสัมพันธ์หากฝ่ายประชาสัมพันธ์พูดจาไม่ดี ถึงโครงการหรือกิจกรรมจะดีแค่ไหนก็ไม่สามารถที่จะโน้มน้าวจิตใจของสมาชิกกลุ่มได้

3. อัตถจริยา การทำประโยชน์คือช่วยเหลือด้วยแรงกายและขวนขวายช่วยเหลือกิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ทั้งช่วยแก้ไขปัญหา และช่วยปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

4. สมานัตตตา วางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาคปฏิบัติสม่ำเสมอกันต่อคนผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม และบุคคลทั่วไปไม่เอาเปรียบบุคคลที่ด้อยกว่าและเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2537, หน้า 210–215) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน หรือธรรมเพื่อให้ตนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป เป็นเครื่องสงเคราะห์โลก สงเคราะห์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยึดเหนี่ยวใจกันไว้เป็นเครื่องเกาะกุมประสานโลก คือสังคมแห่งหมู่สัตว์ไว้ ประดุจสลักเพลาคุมรถที่แล่นไปอยู่ไว้ได้ สังคหวัตถุ มี 4 ประการ คือ

1. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยา

2. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะน่าฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์มีเหตุผลเป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงามหรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจให้กำลังใจรู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

3. อัตถจริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือ ช่วยเหลือด้านแรงกายและขวนขวายช่วยเหลือกิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

4. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกันต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ร่วมรับรู้ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน กล่าวโดยสรุป การช่วยด้วยทุน ด้วยของหรือความรู้ การช่วยด้วยถ้อยคำ การช่วยด้วยกำลังคน การช่วยด้วยการร่วมเผชิญ และแก้ปัญหาพฤติกรรม บำเพ็ญสงเคราะห์เป็นพฤติกรรมที่ยึดเหนี่ยวใจคน ประสานหมู่ชนให้สามัคคี คือ พฤติกรรมนำประยุกต์ของสังคหวัตถุธรรม

พระภาวนาวิสุทธิคุณ (เสริมชัย ชยมงฺคโล) (2542, หน้า 83) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า เป็นหลักธรรมปฏิบัติที่จะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวผู้อื่นไว้ได้ คือ สังคหวัตถุ 4 อย่าง ได้แก่

1. ทาน การให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ปันนั้น ย่อมเป็นเรื่องยึดเหนี่ยวใจแก่ผู้รับ ให้ระลึกนึกถึงความเป็นผู้มีน้ำใจโอบอ้อมอารีของผู้ให้ ผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารีมีน้ำใจ มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นอยู่เสมอ ย่อมเป็นที่รักแก่ชนทั้งหลาย คนหมู่มากย่อมคบค้าสมาคมด้วยสมดังที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสว่า ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก คนหมู่มากย่อมคบเขา

2. ปิยวาจา การเจรจาที่อ่อนหวาน คือ วาจาที่ไพเราะสุภาพอ่อนโยนตามฐานะ ย่อมเป็นที่ชื่นใจ เป็นที่ประทับใจแก่ผู้ฟังหรือคู่สนทนา ไม่มีใครชอบวาจาที่หยาบคายแข็งกระด้าง หรือวาจาที่ก้าวร้าว ที่ไร้มารยาท ไม่รู้กาลเทศะ และวาจาที่ไม่ไพเราะ ไม่สมฐานะระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังและคู่สนทนาด้วย คนเราจะได้ดีหรือถึงความเสื่อมก็ด้วยวาจานั่นแหละ เป็นข้อสำคัญประการหนึ่ง โบราณท่านจึงกล่าวไว้ว่า ปากเป็นเอก เลขเป็นโท หมายความว่า วาจาที่ดี ที่สุภาพ ที่ไพเราะอ่อนหวานนั่นแหละเป็นข้อปฏิบัติที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการครองใจคน และจะได้ดีก็เพราะวาจานั้นแหละส่วนคำว่า เสข ณ ที่นี้ หมายถึง วิชาความรู้ยังเป็นรอง คือ ถึงจะเป็นคนมีความรู้สูง แต่ถ้าปากไม่ดีเสียแล้ว ย่อมหวังความเจริญในชีวิตได้ยาก เพราะคนปากเสียไม่อาจผูกใจใครไว้ได้ จะหาคนคบหาสมาคม เป็นมิตรสหายที่ดีที่จริงใจต่อกันได้ยาก ปิยวาจา คือ วาจาที่ไพเราะสุภาพอ่อนโยนต่อกันตามฐานะเท่านั้นแหละที่จะเป็นเครื่องผูกใจยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นได้ยืนนาน

3. อัตถจริยา การประพฤติสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น หมายความว่า ความเป็นผู้มีน้ำใจ ไม่นิ่งดูดาย รู้จักสงเคราะห์และช่วยเหลือกิจการของผู้อื่นให้สำเร็จ รู้จักช่วยกระทำกิจอันเป็นประโยชน์บุคคลอื่นหรือแก่สังคมส่วนรวม ตามความเหมาะสมแก่ฐานะและโอกาส ไม่เป็นคนแล้งน้ำใจช่วยใครไม่เป็น คือ ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวจัดยามที่ผู้อื่นหรือสังคมประสบความทุกข์ เดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือ เช่น ในยามประสบทุกข์ภัยต่างๆ ได้แก่ อุทกภัย ภัยจากน้ำท่วม วาตภัย ภัยจากลมพายุ อัคคีภัย ภัยจากไฟไหม้ เป็นต้น ที่มีน้ำใจอนุเคราะห์ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้อื่นหรือสังคมที่กำลังได้รับความทุกข์เดือดร้อนเช่นนั้นตามกำลังของตนด้วยใจเมตตาและกรุณาธรรม ความเป็นผู้มีน้ำใจ ย่อมประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นตามสมควรแก่ฐานะและโอกาส ด้วยเมตตา

กรุณาธรรม เช่นนี้ ย่อมเป็นเครื่องผูกใจหรือเครื่องยึดเหนี่ยวใจผู้อื่น ให้ผูกสมัครรักใคร และมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้ยั่งยืนนานเป็นอย่างดี ดังมี สุภาษิตคำโบราณว่า ไปบ้านท่านอย่านิ่งดูดาย ปั้นวัวปั้นควายให้ลูกท่านเล่น แม้ว่าสมัยนี้การปั้นวัวปั้นควายให้ลูกท่านเล่นเป็นเรื่องล้าสมัยแล้ว แต่สุภาษิตนี้ก็ยังเป็นอุทาหรณ์ว่า การรู้จักสงเคราะห์ อนุเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น หรือการประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นเครื่องผูกใจคน เป็นคุณธรรมเครื่องครองใจคนได้ดี ให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้อย่างยั่งยืน

4. สมานัตตตา ความเป็นผู้มีตนเสมอ ไม่ถือตัว คือ ความประพฤติปฏิบัติดีต่อผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย เมื่อมีชีวิตที่เจริญก้าวหน้า หรือได้ดิบได้ดีขึ้นไป ก็ไม่ถือตัวหรือทำตัวเย่อหยิ่งกับญาติพี่น้องหรือมิตรสหายเดิมที่เคยคบค้าหรือปฏิบัติดีต่อกัน เคยเคารพนับถือกันอย่างไร ก็คงประพฤติปฏิบัติดีต่อกัน เคารพนับถือกันอยู่อย่างนั้น ความเป็นผู้มีตนเสมอนี้เป็นคุณเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นไว้เป็นมิตรไมตรีที่ดีต่อกันได้เป็นอย่างดี

พระราชสุทธิญาณมงคล (จรัญ ตธมฺโม) (2542, หน้า 35) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นทางเกิดของสามัคคี มี 4 ข้อ คือ

1. ทาน คือ การให้ปัน การให้ทานซึ่งกันและกันไม่หวงกัน โดยการให้ทานแบ่งเป็นประเภท ได้แก่ ให้เพื่อการบูชาคุณ ให้เพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นไว้ และให้เพื่อเห็นแก่มนุษยธรรม

2. ปิยวาจา คือ พูดให้เขารัก ไม่พูดให้เขาเกลียด ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ต้องพูดให้เขารัก เรียกว่า ปิยวาจา ปิโย เทวมนุสสานัง

3. อัตถจริยา บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อย่านิ่งดูดาย อย่าเห็นแก่ตัว

4. สมานัตตตา เป็นการวางตนให้เหมาะสม เรียกว่า ไม่ถือตัวตนว่าเราดีกว่าเขา ได้แก่ วางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ เหมาะกับฐานะ เหมาะกับกาลเทศะ ที่ว่าเหมาะสมตำแหน่งหน้าที่นั้น หมายความว่า เรามีหน้าที่อย่างไรก็ไปปฏิบัติไปตามหน้าที่ ที่ว่าเหมาะสมกับฐานะนั้น คือ ใช้จ่ายทรัพย์ให้เหมาะสมกับฐานะก็คือ เข้าใจใช้จ่าย ไม่ฟุ่งเฟ้อ สุรุ่ยสุร่ายเกินไป แต่ก็ไม่ตระหนี่เกินไปจนเข้าขั้นทรมานตนเอง ที่ว่าเหมาะสมกับกาลเทศะนั้นหมายความว่าปฏิบัติกิจให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่

พุทธทาสภิกขุ (2525 ก, หน้า 255) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่าคือ หลักการสงเคราะห์ หรือเรื่องการสงเคราะห์กันช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งประกอบด้วย ทาน คือ การแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน พระพุทธเข้ามุ่งที่ธรรมทานมากกว่า อมิสทาน ธรรมทาน ให้การช่วยเหลือแนะนำในสิ่งที่ดีประโยชน์ ชี้ช่องทางให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยตนเอง ปิยวาจา คือ การพูดจาน่ารักนิยมนับถือ พระพุทธเจ้าทรงเน้นว่าต้องเป็นถ้อยคำไพเราะอ่อนหวานที่ประกอบด้วยสัจจะ คือความจริงใจและต้องเกิดประโยชน์แก่ผู้เจรจาด้วย อัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งหมายถึงการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น พระพุทธเจ้าเน้นที่

โลกัตถจริยา คือ การทำคุณประโยชน์ให้แก่บุคคลในวงกว้างไม่จำกัดเฉพาะตนเองและญาติผู้ใกล้ชิด สมานัตตตา คือ ความมีตนเสมอ การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นร่วมสุขร่วมทุกข์กันได้เสมอต้นเสมอปลาย

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาศน์ วาสโน) (2528, หน้า 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า เป็นหลักสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน การให้เพื่อสงเคราะห์นี้ หมายถึง การให้เพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจ ร้อยรัดใจให้รวมกันเป็นหมู่และเห็นอกเห็นใจกัน รักใคร่นับถือ สนิทสนมกันมั่นคง จะเห็นได้จากมีกองทุนช่วยเพื่อนครู ยอมเสียสละเงินของทุกคนที่สมัครใจเข้าเป็นสมาชิกกองทุนถือเป็นการช่วยเหลือกันในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด แสดงให้เห็นว่าทุกคนมีความคิดที่จะช่วยเหลือกันเอง ก่อนที่จะไปขอรับความช่วยเหลือจากต้นสังกัดให้กลุ่มได้ บริหารงานด้วยการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันสิ่งของๆ ตนช่วยเหลือกันด้วยตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำ ทั้งเสียสละแรงกายและเวลาเพื่อส่วนรวมและสิ่งที่มุ่งมั่นด้วยการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน วาจาเป็นที่รัก วาจาดูดดื่มน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ จะก่อให้เกิดความสมานสามัคคี เกิดมิตรไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงสิ่งที่ทุกคนยอมรับใน กฎกติกาที่ได้ตั้งขึ้นมาร่วมกัน ทำให้แสดงถึงการประพฤติปฏิบัติร่วมกันและผลประโยชน์ที่จะได้ รวมร่วมกันก็คือไมตรีที่ดีต่อกันที่ทุกคนจะได้รับร่วมกัน จึงเป็นแรงจูงใจในการแก้ไขปัญหาในการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า หลักสังคหวัตถุธรรม เป็นหลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ ผูกใจคนเป็นหลักธรรมในการผูกมิตรไมตรี ให้เกิดความรักใคร่ สมัครสมานซึ่งกันและกัน

2.1.3 องค์ประกอบของหลักสังคหวัตถุธรรม

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549, หน้า 70-75) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า มี 4 ประการ ได้แก่

1. ทาน หมายถึง การให้ (โอบอ้อมอารี) นักบริหารที่ดีต้องมีน้ำใจรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้ทานแก่เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา การให้ทานจะช่วยให้ผูกคนอื่นไว้ได้ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ทโท คนฺถติ มิตฺตานิ ผู้ให้ย่อมผูกใจมิตรไว้ได้” นักบริหารอาจให้ทานได้ 3 วิธี คือ

ก. อามิสทาน หมายถึง การให้สิ่งของแก่เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเฉพาะการให้เพื่อผูกใจในยามที่เขาตกต่ำหรือมีความเดือดร้อน ดังภาษิตอังกฤษที่ว่า “เพื่อนแท้คือเพื่อนที่ช่วยเหลือในยามตกยาก” การให้รางวัลหรือขึ้นเงินเดือน จัดเข้าในอามิสทาน

ข. วิทยาทาน คือ ธรรมทาน หมายถึง การให้คำแนะนำหรือสอนวิธีทำงานที่ถูกต้องรวมถึงการจัดหลักสูตรพัฒนาบุคลากรหรือส่งไปศึกษาและดูงาน

ค. อภัยทาน หมายถึง การให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานหรือล่วงเกินซึ่งกันและกัน การให้อภัยไม่ทำให้ผู้ให้ต้องสูญเสียอะไร เป็นการลงทุนราคาถูกแต่ได้ผลตอบแทนราคาสูงนั่นคือ ได้มิตรภาพกลับคืนมา และมีคนสนองงานเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่งมีภาษิตจีน

ที่ว่า “มีมิตร 500 คนนับว่ายังน้อยเกินไป มีศัตรู 1 คน นับว่ามากเกินไป” อับราฮัม ลินคอล์น กล่าวว่า “วิธีทำลายศัตรูที่ดีที่สุด คือ เปลี่ยนศัตรูให้เป็นมิตร” เราจะทำอย่างนั้นได้ก็ต่อเมื่อเรารู้จักให้อภัย

2. ปิยวาจา หมายถึง การพูดถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน (วจีไพเราะ) นักบริหารที่ดีจะรู้จักผูกใจคนด้วยคำพูดอ่อนหวาน คำพูดหยาบกระด้างผูกใจใครไม่ได้ ตามปกติคนเราจะมัดสิ่งของต้องใช้ของอ่อน เช่น เชือก หรือลวดมัด ในทำนองเดียวกันเราจะมัดใจคนได้ ก็ด้วยถ้อยคำอ่อนหวาน ดังโคลงโลกนิติที่ว่า

อ่อนหวานมานมิตรล้น เหลือหลาย หยาบบ่มีเกลอราย เกลื่อนใกล้
ดุจดวงศศิฉาย ดาวดาษ ประดับนา สุริยะส่องดาราไร เมื่อร้อนแรงแสง

3. อัตถจริยา หมายถึง การทำตัวให้เป็นประโยชนแก่ผู้อื่น (สงเคราะห์ประชาชน) ตรงกับคำพังเพยที่ว่า “อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูดาย หมั่นปั้นวัวปั้นควายให้ลูกท่านเล่น” นักบริหารทำอัตถจริยาได้หลายวิธี เช่น บริการช่วยเหลือยามเขาป่วยไข้ หรือเป็นประธานในงานพิธีของผู้ใต้บังคับบัญชาดังโคลงโลกนิติที่ว่า

อาศัยเรือนท่านให้ วิจารณ์ เห็นท่านทำการงาน ช่วยพรอง
แม้มีกิจโดยสาร นาเวศ พายถ่อช่วยค้ำจอง จรดให้จนถึง

4. สมานัตตตา หมายถึง การวางตัวสม่ำเสมอ (วางตนพอดี) เมื่อนักบริหารไม่ทอดทิ้งผู้ร่วมงานทั้งหลาย เขาจึงจะสามารถสร้างทีมงานขึ้นมาได้ นั่นคือถือคติว่า “มีทุกข์ร่วมทุกข์ มีสุขร่วมเสพ” นักบริหารต้องกล้ารับผิดชอบในผลการตัดสินใจของตนเอง ถ้าผลเสียตกมาถึงผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของตน นักบริหารต้องออกมาปกป้องคนนั้น ไม่ใช่หนีเอาตัวรอดตามลำพัง ตัวอย่างคนที่มีสมานัตตตาก็ คือ คนที่เป็น“เพื่อนตาย” ในโคลงบทนี้

เพื่อนกิน สิ้นทรัพย์แลว แหนงหนี หาง่าย หลายหมื่นปี มากได
เพื่อนตาย ถ่ายแทนชี วาวาตม หายาก ฝากผีไข ยากแท้จักหา

พระมหานภดล สีทอง (2554, หน้า 1) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสังคหวัตถุธรรมไว้ว่า ดังนี้

1. ทาน ในสังคหวัตถุ 4 คือ การให้ การสงเคราะห์หรือช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการให้สิ่งของที่ตนมีให้แก่ผู้ที่ต้องการผู้ขาดแคลนหรือผู้เดือดร้อน สิ่งของที่นำมาให้นั้นต้องเป็นสิ่งของที่ได้มาโดยสุจริตเป็นประโยชน์ คือ ผู้ให้ก็เป็นสุขอิ่มเอิบใจ ผู้รับก็สามารถบรรเทาทุกข์ความเดือดร้อน รวมทั้งการให้ความรู้การแนะนำที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นจริงด้วย

2. ปิยวาจา ในสังคหวัตถุ 4 คือ การใช้วาจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่มีประโยชน์ พูดด้วยถ้อยคำที่เป็นจริง และถ้อยคำที่ไม่กระทบกระทั่งผู้อื่น พูดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ รู้จักกล่าวขอโทษ รู้จักกล่าวขอบคุณ ซึ่งผู้ปฏิบัติได้ย่อมทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้พูดจูงให้ละเว้น ความชั่ว ทำให้การงานสำเร็จ เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการงานอย่างยิ่ง

3. อัตถจริยา ในสังคหวัตถุ 4 คือ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตนเองและผู้อื่น รู้จักการเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ความสุขสบายส่วนตัว ทุ่มเทแรงกายแรงใจในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่นพร้อมรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยปัญญา

4. สมานัตตตา ในสังคหวัตถุ 4 คือ การวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลาย รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย และดำรงตนไว้ไม่ให้ตกไปในความชั่ว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมหรือผู้คนอื่นๆ อย่างเท่าเทียมกันรวมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับเพื่อนร่วมงานในองค์กร

พระมหาบุญเพียร ปุญวิริโย (2544, หน้า 119) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุธรรมประกอบด้วย ข้อปฏิบัติ สาหรับการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

1. ทาน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน มีน้ำใจต่อกันและกัน ได้แก่ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การแบ่งปันความสุขให้แก่กันและกัน ทั้งที่เป็นวัตถุสิ่งของและแบ่งปันน้ำใจ บุคคลในครอบครัวไม่ตระหนี่ถี่เหนียวใช้สอยหรือบริโภคสิ่งของแต่เพียงผู้เดียว

2. ปิยวาจา การพูดจากันด้วยถ้อยคำสุภาพอ่อนโยน พูดด้วยจิตที่ปรารถนารู้จักกาลเวลาในการพูดอย่างเหมาะสม และรู้จักการใช้คำพูด ไม่ใช้วาจาหักล้างเชือดเฉือนจิตใจของผู้อื่น หรือวาจาที่เป็นคำหยาบคาย กระด้างกระเดื่อง ดุด่าเสียดสี อันจะก่อให้เกิดการขัดใจกันในครอบครัวได้

3. อัตถจริยา การช่วยเหลือ บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้แก่การสงเคราะห์เกื้อกูลกันของบุคคลในครอบครัว เช่น การช่วยเหลือการงานแบ่งเบาภาระของกันและกัน

4. สมานัตตตา การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานภาพบทบาทหน้าที่ของตน โดยวางตนเสมอต้นเสมอปลายสามารถเข้ากับผู้อื่นได้

พระมหาเสน่ห์ ไชยสุกา (2552, หน้า 33) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า

1. ทาน คือการให้ การแบ่งปัน การสงเคราะห์“ทาน” ในสังคหวัตถุข้อนี้ ได้แก่ การให้ทุกประเภท คือให้เพื่อสงเคราะห์ผู้รับ เจตนาของการให้อยู่ที่ต้องการยึดเหนี่ยวน้ำใจผู้รับเป็นสำคัญ เช่น ญาติพี่น้องแบ่งปันสิ่งของเครื่องใช้ หรือเฉลี่ยข้าวปลาอาหารแก่กัน เป็นต้น

2. ปิยวาจา คือการเจรจาคำที่น่ารัก ได้แก่การพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพอ่อนโยน ทำให้ผู้ฟังเกิดความเบิกบานสำราญใจ คำพูดที่เราพูดกันอยู่ทุกวันนี้มี 2 ชนิด คือ ก. คำพูดออกไปแล้วทำให้คนฟังเกลียดชังคนพูด ข. คำพูดที่พูดออกไปแล้วทำให้คนฟังรักคนพูด คำพูดประเภทที่ 1 คือ คำพูดที่ทำให้คนฟังเกลียดคนพูดหมายถึงคำที่ไม่สุภาพต่างๆ ซึ่งรวมเรียกว่า คำหยาบ มีหลายชนิดเช่น 1. คำด่า 2. คำประชด 3. คำกระทบ 4. คำแดกดัน 5. คำหยาบช้า คำจำพวกนี้รวมเรียกว่า อัปปิยวาจา คือคำพูดไม่เป็นที่รัก คำพูดประเภทที่สอง คือ คำพูดที่เป็น ปิยวาจา ตามนัยแห่งสังคหวัตถุ ข้อนี้หมายถึงคำพูดที่อ่อนโยน ตรงกันข้ามกับคำพูดหยาบคายดังกล่าวนั้น เช่น คำด่า คุณ ท่าน ผม เธอ ฯลฯ

ตลอดจนคำอื่นๆ ตามที่นิยมกันว่าสุภาพในหมู่ชนนั้นๆ เช่น ลุง ป้า น้า อา พี่ น้อง ฯลฯ รวมความว่าเป็นปิยวาจา คือคำที่ไพเราะจับใจของคนฟังนั่นเอง

3. อัตถจริยา แปลว่า ประพฤติประโยชน์ ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ ธรรมะข้อนี้มุ่งถึงการปรับปรุงตัวเอง 2 ประเด็นคือ ก. การทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ข. การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ในประเด็นแรกที่ว่า ทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ หมายความว่า ทำให้ตัวเรามีค่า มีราคา มีความดีที่พอจะเป็นประโยชน์แก่คนอื่นได้ด้วยวิธีทำตัวให้เป็นคนมีประโยชน์อาจทำได้หลายวิธี เช่นการศึกษาอบรมและการฝึกฝนตน ให้เป็นคนมีสมรรถภาพพอที่จะช่วยคนอื่นได้ เมื่อรวมความแล้วคนมีประโยชน์ก็คือคนมีกำลังในตัวคือ มีกำลังกาย มีกำลังความคิด มีกำลังปัญญา มีกำลังทรัพย์ ฯลฯ ในประเด็นที่สองคือ การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เรื่องนี้เป็นเรื่องจ่ายกำลังออกไปช่วยคนอื่น คนใจกว้างจึงทำได้ ส่วนคนใจแคบเห็นแก่ตัวทำไม่ได้การทำสิ่งเป็นประโยชน์แก่คนอื่นนั้นโปรดอย่าเข้าใจว่าต้องถึงกับยอมตัวลงเป็นคนใช้ของคนอื่น ไม่ใช่อย่างนั้น ความมุ่งหมายเพียงเพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่น แสดงอัธยาศัยอันน่ารักน่านับถือเท่านั้น การบำเพ็ญประโยชน์ดังกล่าวนี้ เช่น ช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวมีกิจ ช่วยบอกกล่าว สั่งสอนวิชาความรู้ ช่วยหางาน ช่วยแนะทางอาชีพให้คนที่บำเพ็ญประโยชน์จะต้องปฏิบัติตนอีกอย่างหนึ่งคือ เว้นจากการกระทำที่จะเป็นภัยแก่ผู้อื่นเสียทั้งสิ้น แม้แต่ของเล็กน้อย เช่น ทิ้งเศษแก้วตามถนนหนทาง หรือทำลายสิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ให้เสียหาย

4. สมานัตตตา แปลว่า ความเป็นผู้มีตนเสมอโดยความหมายทางปฏิบัติ ผู้ศึกษาควรจำไว้ว่า สมานัตตตา คือ การวางตัวสมกับฐานะ คือหมายความว่า เรามีฐานะเป็นอะไร เช่น เป็นลูก เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นผัว เป็นเมีย เป็นครู เป็นศิษย์ ฯลฯ ก็ให้วางตัวสมกับที่ตัวเป็น อย่าเย่อหยิ่งจองหองเกินฐานะ อย่าปล่อยให้ต่ำต้อยน้อยหน้าจนเกินดี การปรับปรุงตนเอง วางตนเองให้พอเหมาะสมกับฐานะของตัวนั่นแหละ คือสมานัตตตา

บรรเทิง พาวิจิตร (2548, หน้า 35-36) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย ทาน คือ การให้ มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดจนถึงให้ความรู้ และคำแนะนำสั่งสอน ปิยวาจา คือ วาจาเป็นที่รัก มีวาจาดูดดื่มน้ำใจ วาจาซาบซึ้งกล่าว คำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ก่อเกิดไมตรีและความรักนับถือ แสดงประโยชนประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐาน เป็นเหตุจูงใจให้นิยมยอมตาม อัตถจริยา คือ การประพฤติประโยชน์ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ แก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม สมานัตตตา คือ วางตนสม่ำเสมอ เสมอต้น เสมอปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอกันในชนทุกชั้นวางตนให้เหมาะแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมให้ถูกทาง

อาภา จันทรสกุล (2535, หน้า 121-122) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สรุปได้ดังนี้

1. ทาน คือ ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วยปัจจัย 4 ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ และศิลปวิทยา

2. ปิยวาจา คือ การกล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลเป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจรู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี

3. อัตถจริยา คือ การช่วยเหลือด้วยแรงกายและแรงปัญญาช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

4. สมานัตตตา คือ การทำตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ มีความเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาคร่วมทุกข์ ร่วมสุข ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน กล่าวโดยสรุป สังคหวัตถุ 4 หมายถึง การแสดงออกทางความคิดและการกระทำของบุคคลที่ใช้คุณธรรม 4 ประการ คือ ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และสมานัตตตา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

วศิน อินทสระ (2544, หน้า 22-24) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสังคหวัตถุธรรม ไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 ได้แก่

1. ทาน ตามตัวอักษร แปลว่า การให้ จำแนกเป็นการให้สิ่งของเครื่องอุปโภค บริโภค เรียกอามิสทาน การให้ธรรม คำแนะนำ สั่งสอน ชักจูงในทางที่ดีเรียกว่าธรรมทาน การให้อภัยไม่ถือโทษล่วงเกินของผู้อื่นโดยเฉพาะเมื่อเขารู้สำนึกผิดแล้วมาขอโทษ เรียกอภัยทาน การงดเว้นไม่เบียดเบียนชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น ก็เป็นอภัยทานเหมือนกัน

2. ปิยวาจา แปลว่า วาจาที่ น่ารัก ก่อให้เกิดความดูดดื่มใจในทางธรรม หมายถึง วาจาสุภาษิตมีประโยชน์ มีเหตุผล ที่ทำตามแล้วให้เกิดประโยชน์ได้จริง ไม่ใช่วาจาที่พูดหลอกลวง ประจบประแจงให้คนรักคนหลงและเจือด้วยโทษ วาจาสุภาษิตนั้นทางพระพุทธองค์แสดงไว้ว่ามีองค์ประกอบ 5 ประการคือ พูดถูกกาลเวลา พูดคำจริง พูดอ่อนหวาน พูดมีประโยชน์ พูดด้วยเมตตาจิต ในขุททกนิกาย สุตตนิบาต พระไตรปิฎก เล่ม 25 หน้า 411 พระองค์ทรงแสดงวาจาสุภาษิตว่าประกอบด้วยองค์ 4 คือ

2.1 กล่าวแต่วาจาที่ดี ไม่กล่าววาจาที่ชั่ว

2.2 กล่าวเป็นธรรม ไม่กล่าวคาที่ไม่เป็นธรรม

2.3 กล่าววาจาน่ารัก ไม่กล่าววาจาอันไม่น่ารัก

2.4 กล่าวคำจริง ไม่กล่าวคำเหลาะแหละ

รวมความว่า วาจา ก็คือ วาจาสุภาษิต การพูดดี พูดถูกกาลเวลา พูดคำจริง พูดมีประโยชน์ พูดอ่อนหวาน และพูดด้วยจิตเมตตา ส่วนคำพูดน่ารัก พูดเพื่อให้คนอื่นรัก ให้คนอื่นหลง แต่ขาดลักษณะแห่งวาจาสุภาษิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำหลอกลวง แม้จะฟังดูน่ารักเพียงใดก็ตาม ที่ผู้พูดได้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นวาจาเช่นนั้นก็ไม่เป็นปิยวาจา เพราะคำพูดนั้นไปทำลายประโยชน์ของผู้ฟัง

3. อัตถจริยา แปลว่า ประพฤติประโยชน์ ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ ธรรมะข้อนี้มุ่งถึงการปรับปรุงตัวเอง 2 ประเด็นคือ ก. การทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ข. การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในประเด็นแรกที่ว่า ทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ หมายความว่า ทำให้ตัวเรามีค่า มีราคา มีความดีที่พอจะเป็นประโยชน์แก่คนอื่นได้ด้วย วิธีทำตัวให้เป็นคนมีประโยชน์อาจทำได้หลายวิธี เช่น การศึกษาอบรมและการฝึกฝนตน ให้เป็นคนมีสมรรถภาพพอที่จะช่วยคนอื่นได้ เมื่อรวมความแล้ว คนมีประโยชน์ก็คือคนมีกำลังในตัว คือ มีกำลังกาย มีกำลังความคิด มีกำลังปัญญา มีกำลังทรัพย์ ฯลฯ ในประเด็นที่ 2 คือ การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เรื่องนี้เป็นเรื่องจ่ายกำลังออกไปช่วยคนอื่น คนใจกว้างจึงทำได้คนใจแคบเป็นแก่ตัวทำไม่ได้การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่นนั้นโปรดอย่าเข้าใจว่าต้องถึงกับยอมตัวลงเป็นคนใช้ของคนอื่น ไม่ใช่อย่างนั้น ความมุ่งหมายเพียงเพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่น แสดงอัธยาศัย อันน่ารักน่านับถือเท่านั้นการบำเพ็ญประโยชน์ดังกล่าวนี้ เช่น ช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวมีกิจ ช่วยบอกกล่าวสั่งสอนวิชาความรู้ ช่วยหางาน ช่วยแนะทางอาชีพให้คนที่บำเพ็ญประโยชน์จะต้องปฏิบัติตนอีกอย่างหนึ่งคือ เว้นจากการกระทำที่จะเป็นภัยแก่ผู้อื่นเสียทั้งสิ้น แม้แต่ของเล็กน้อย เช่น ทิ้งเศษแก้วตามถนนหนทางหรือทำลายสิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ให้เสียหาย

4. สมานัตตตา แปลได้หลายนัยและความหมายดีๆ ทั้งนั้น เช่น ความไม่ถือตัว คือ ไม่หยิ่งทะนงตน การวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ความเป็นผู้เสมอกันในสุขและทุกข์ คือร่วมสุขร่วมทุกข์ การประพฤติตนให้เหมาะสมแก่ภาวะบุคคลและเหตุการณ์ การประพฤติได้ ดังนี้ เป็นข้อหนึ่งในการยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน ความเป็นผู้วางตัวอย่างเสมอต้นเสมอปลายไม่ถือตัว คือ การวางตัวให้เหมาะสมกับฐานะ ไม่ขึ้นๆ ลงๆ ไปตามอำนาจของโลกธรรม คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข เสื่อม ลาภ เป็นต้น

สรุปได้ว่า หลักสังคหวัตุธรรม ประกอบด้วย ทาน หมายถึง การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ช่วยให้ไม่เห็นแก่ตัว ปิยวาจา หมายถึง การพูดจากันด้วยถ้อยคำไพเราะ อ่อนหวาน จริงใจ ไม่หยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ อัตถจริยา หมายถึง การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทั้งในยามปกติ และยามยากลำบาก สมานัตตตา หมายถึง การปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย ทำตัวให้เข้ากันได้ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญและแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน และมีความสามัคคีในหมู่คณะ

2.2 แนวคิดการมีสวนร่วมทางการเมือง

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2550, หน้า 14) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่าคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดสิ่งต่างๆ ที่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อตนเอง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้เทน (2551, หน้า 9) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมหรือกิจการที่ประชาชนกระทำหรือดำเนินการทางการเมือง โดยความสมัครใจหรือได้รับการจูงใจโน้มน้าวจากภายนอก เช่น บุคคลอื่น พรรคการเมือง หรือสถานการณ์ เพื่อต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล โดยประชาชนได้กระทำการต่างๆ ทั้งที่เป็นทางตรงและทางอ้อม อาจเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่อง และใช้วิธีที่ถูกต้องโดยได้รับการยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม การกระทำนั้นมุ่งประสงค์ที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารงานนโยบายสาธารณะและการเลือกผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น โดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นการกระทำโดยสมัครใจ

กฤติยา พละสุ (2555, หน้า 8) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมคำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐหรือผู้นำรัฐบาถ รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตนหรือกลุ่มของตนและการมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็ควรที่จะเป็นการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด

ทศพล ประทีปเมือง (2554, หน้า 11) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาคประชาชน มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะในรูปแบบต่างๆ การได้รับความเคารพในสิทธิชุมชน แต่มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารบ้านเมืองและท้องถิ่นเป็นเรื่องราวที่องค์กรทุกแห่งต้องร่วมกับภาคประชาชนสร้างสรรค์ขึ้นมา

อภิไท สอนทอง (2553, หน้า 24) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเข้าไปมีอิทธิพลในการเลือกผู้นำทางการเมืองในระดับต่างๆ หรือเพื่อเลือกใช้หรือบริหารนโยบายสาธารณะ โดยไม่คำนึงว่าการกระทำนั้นจะเป็นไปโคยสมัครใจหรือไม่ สัมฤทธิ์หรือไม่ ถูกกฎหมายหรือไม่ และการกระทำนั้นก็ไม่จำเป็นต้องต่อเนื่องอีกด้วย

สุรีย์พร คุรุสิทธิ์ (2552, หน้า 27-28) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง

1. ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

2. กิจกรรมนั้นเกี่ยวของกับกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการดำเนินการนโยบายสาธารณะซึ่งเป็นการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ของชุมชน อันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

3. การมีส่วนของประชาชนเป็นสิทธิและหน้าที่ของตน ประชาชนต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจและมีความเสมอภาค

สมพิศ สุขแสน (2552, หน้า 12) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่าหมายถึง พฤติกรรมการร่วมกันของประชาชนในกิจกรรมต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในลักษณะร่วมการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติเพื่อดำเนินกิจกรรมในชุมชน ร่วมติดตามและประเมินผล และการร่วมรับผลประโยชน์ ในอันที่จะมุ่งสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของตนเองหรือสังคมโดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรด้วยความสมัครใจ มิได้ถูกบังคับ

นัฏฐิกาล ศรีจันทร์โท (2552, หน้า 12-13) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความหมายโดยสรุปไว้ว่า การที่ประชาชนภายในสังคมมีความต้องการ มีการสมัครใจที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มเกิดพลังในการต่อรองในเรื่องต่างๆ ทำให้รัฐมีอำนาจมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีแนวความคิดในด้านเดียวกัน ซึ่งอำนาจของพลังดังกล่าวจะนำมาซึ่งการกำหนดนโยบายสาธารณะ การดำเนินการ การบริหารการปกครอง ส่วนประชาชนที่มีแนวความคิดแตกต่างจากกลุ่มประชาชนอื่นๆ ก็พยายามรวบรวมให้ประชาชนที่มีแนวความคิดคล้ายกันมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดกลุ่มพลังอำนาจในการต่อรอง

ถวิลวดี บุรีกุล (2552, หน้า 11-12) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่าเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งการนำเสนอความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ

Keitb (1972, P. 136) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึงการเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ Mental and Emotion Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

นรนิติ เศรษฐบุตร (2537, หน้า 205) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่าการมีส่วนร่วมในการกระทำ (Activity) ของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล เรียกว่า การมีส่วนร่วมโดยตนเอง (Autonomous Participation) และการมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินนโยบายทางอ้อมนอกเหนือจากแต่ละบุคลโดยตรงแล้ว เรียกว่า การมีส่วนร่วม

โดยถูกระดม (Mobilizied Participation) ซึ่งมีผล โดยตรงต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528, หน้า 4) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมตรวจสอบ โดยใช้ความรู้ความสามารถของตอนเอง พร้อมกับเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ดีเช่นกัน

สำเร็จ รักษาวัฒนา (2551, หน้า 11) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า การมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการบริหารของประชาชน หมายถึงการมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนด การที่ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนได้เสียได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน กิจกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินการนโยบายของรัฐทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร (2548, หน้า 109) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า หมายถึง การกระจายอำนาจในการปกครอง ซึ่งสามารถส่งผ่านอำนาจบางอย่างทางการเมืองมายังหน่วยงานเล็กๆ ทางการเมืองที่เป็นระดับรากหญ้า ทำให้สามารถใช้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมได้ในการปกครองระดับท้องถิ่น

จันทนา สุทธิจารี (2548, หน้า 1) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่จะต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในเรื่องการเมืองการปกครองท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติ

ศราวุธ ศรีประเสริฐ (2543, หน้า 10) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงออกทั้งความคิดเห็น สิทธิ และอำนาจของตน เพื่อให้บังเกิดผลทางการเมืองที่ตนต้องการให้เป็นไปไม่ว่าจะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคล เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในการร่วมแสดงความคิดเห็น รวมทั้งร่วมในการใช้สิทธิ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อเลือกเส้นทางในการพัฒนาสังคม โดยประชาชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เท่ากัน มีสิทธิเท่ากัน แสดงออกได้อย่างเท่าเทียมกัน

2.2.2 ประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2545, หน้า 245-246) ได้กล่าวถึงประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นจะต้องร่วมกันคิดและร่วมกันทำให้บรรลุผลตามที่ต้องการ ซึ่งประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองได้หลายประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการเลือกตัวแทน เนื่องจากในแต่ละตำบลมักจะมีประชาชนในท้องถิ่นจำนวนมากเกินกว่าที่ประชาชนแต่ละคนจะสามารถดำเนินการแต่ละอย่างได้ครบถ้วน จึงจำเป็นที่จะต้องเลือกตัวแทนของตนขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่แทนตนในการรักษาผลประโยชน์ความเป็นอยู่ และปากท้องของตน ตัวแทนเหล่านี้มักเป็นคนที่ประชาชนในท้องถิ่น ที่นิยมนับถือและสามารถปกป้องผลประโยชน์ต่างๆ ได้ และบุคคลที่จะเป็นตัวแทนในระดับตำบลได้จะต้องผ่านการเลือกจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น กำนัน กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น หรือเป็นบุลคลที่ตัวแทนของประชาชนได้คัดเลือกขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือ เช่น สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมในตำแหน่งต่างๆ นอกเหนือจากการมีส่วนร่วมในการเลือกตัวแทนแล้ว ประชาชนมีคุณสมบัติเหมาะสมหรือมีความถนัดที่จะทำกิจกรรมสาธารณะก็สามารถเสนอตัวเข้ามารับตำแหน่งต่างๆ ทั้งที่เป็นตำแหน่งที่อาศัยการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงและตำแหน่งที่ตัวแทนของประชาชนได้เลือกขึ้นมา

3. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ประชาชนในท้องที่ยังมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของส่วนรวมด้วยซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นได้ในกรณีต่างๆ กัน คือ แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม เมื่อมีการประชุมประชาชนควรร่วมรับฟังและร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องที่และส่วนรวม นอกจากนี้ประชาชนยังอาจให้ข้อเท็จจริงบางอย่างเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจของผู้รับผิดชอบในเรื่องนั้นต่อไป

4. ร่วมสอดส่องกิจกรรมสาธารณะ กล่าวคือ ประชาชนในตำบลควรสนใจการดำเนินกิจกรรมสาธารณะที่ถือว่าเกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตของความเป็นอยู่ของตนและคนอื่นๆ ในตำบล เช่น โรคระบาดที่เกิดขึ้นกับสัตว์ เป็นต้น

5. ร่วมค้นหาข้อเท็จจริงและร่วมตัดสินใจ ในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้นแต่ยังไม่ทราบข้อเท็จจริงที่แน่ชัด เจ้าหน้าที่ปกครองระดับตำบลอาจเชิญให้ประชาชนบางคนร่วมค้นหาข้อเท็จจริงประกอบการตัดสินใจก็ได้เช่นกัน

6. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ ในการพัฒนาท้องที่นั้นจะต้องอาศัยกำลังความคิดโดยที่ประชาชนแต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นหาแนวทางที่เหมาะสมกับการพัฒนาท้องที่และยังต้องอาศัยกำลังกายเป็นสำคัญอีกด้วย ถ้าประชาชนแต่ละคนคิดแต่ไม่ทำ ถึงแม้แนวทางนั้นดีอย่างไรก็ไม่อาจประสบความสำเร็จได้ ประชาชนจึงต้องร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาท้องที่ของตน โดยอาจจะร่วมกันเสียสละแรงงานหรือบริจาคทุนทรัพย์ก็ได้

7. การมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ นอกจากการมีส่วนร่วมข้างต้นแล้วประชาชนยังอาจมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ อีกที่สำคัญคือการรวมตัวในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น การจัดงานประจำปีต่างๆ ในทิศทางที่ดีขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อตำบลของตน

ชูชาติ พ่วงสมจิตต์ (2540, หน้า 18 ; อ้างถึงใน เมตต์ เมตต์การุณ์จิต. 2547, หน้า 19-21) ได้กล่าวถึงประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า ประเภทของการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชน มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเทียม คือ ประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจอย่างแท้จริง
2. การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธี คือ ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นบางส่วน
3. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ การใช้อำนาจและบทบาทของประชาชนผ่านตัวแทน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง คือการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่โดยใช้อำนาจผ่านทางผู้แทนของตน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองบางส่วน คือการที่ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ผ่านที่ประชุม

2.2.3 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สถาบันพระปกเกล้า (2547, หน้า 16-17) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่บัญญัติไว้ใน หมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการส่วนท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดทำประชาพิจารณ์
4. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
5. การมีส่วนร่วมในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น
6. การมีส่วนร่วมในการลงประชามติ เช่น การร่างกฎหมาย หรือโครงการใหญ่ๆ
7. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดกรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Nie and Kim (1975, P. 13) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า ได้แบ่งรูปแบบต่างๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมของบุคคลแต่ละคน ในการเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนางในการปกครอง สิทธิในการเลือกตั้งจึงอาจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมรัฐบาล แต่การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจะแตกต่างไปจากกิจกรรมการเข้าร่วมในรูปแบบอื่นๆ ที่สังคมเป็นผู้กำหนดโอกาสให้ เช่น 4 ปีต่อครั้ง จึงทำให้ความรู้สึกความรู้สึกสร้างสรรค์ของคนมีน้อยมาก
2. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมในลักษณะเดียวกันกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นรูปของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการณรงค์หาเสียง กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนอาจใช้

เพิ่มอิทธิพลที่เขาพึ่งมีต่อผลการเลือกตั้ง นอกเหนือจากเสียง 1 เสียง ที่เขาได้จากสิทธิในการเลือกตั้งแล้ว กิจกรรมรณรงค์หาเสียงนั้นนับเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างยาก เมื่อเปรียบเทียบกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3. กิจกรรมชุมนุม เป็นกิจกรรมกลุ่มหรือองค์กรที่ราษฎรร่วมกันดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมือง ในกรณีนี้ราษฎรจะร่วมมือกันเพื่อให้อิทธิพลการดำเนินงานของรัฐบาล กิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นไปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

4. การติดต่อ เป็นการเฉพาะเป็นรูปแบบสุดท้ายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และจะเกี่ยวเนื่องกับราษฎรรายบุคคลไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการ เพื่อให้แก้ไขใดๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลน้อยมาก

Almond and Powell (1984) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบที่เป็นไปตามแบบแผน (Conventional) และแบบที่ไม่เป็นไปตามแบบแผน (Unconventional) ซึ่งแบบที่เป็นตามแบบแผนจะเป็นแบบที่เป็นอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับแบบที่ไม่เป็นไปตามแบบแผน เป็นแบบที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

จันทนา สุทธิจารี (2544, หน้า 412-415) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นทางการ โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้หรือต้องกระทำ วิธีการที่สำคัญและขอมรับปฏิบัติใช้กันโดยทั่วไป มีดังนี้

1.1 การเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น การเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด ในทางการวิจัยสามารถวัดระดับประเมินค่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แน่นอนชัดเจนมากกว่าพฤติกรรมอื่นๆ

1.2 การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน เช่น การพูด การเขียน และอื่นๆ ที่มีความสำคัญ เพราะเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมืองระหว่างประชาชนกับรัฐบาล รัฐบาลจะมีโอกาสได้รับรู้ปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ วิจารณ์ การทำงานของรัฐบาลจากประชาชนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 การจัดตั้งและการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเห็นทางการเมืองตรงกัน และมีความหมายที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามอุคมการณ์ของพรรค

1.4 การมีส่วนร่วม โดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การรวมกลุ่มคนมารวมกัน เพราะมีอาชีพการงานหรือมีผลประโยชน์ หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

และใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ เพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตน

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางกร การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามที่กฎหมายรองรับไว้ คือ

2.1 การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง โดยประชาชนรวมตัวกันเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการดำเนินงานของรัฐบาลหรือรียกร้องต่อรัฐบาลเพื่อกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.2 การก่อความวุ่นวายทางการเมือง เช่น การนัดหยุดงาน การงดให้ความร่วมมือกับรัฐบาลที่เป็นการแสดงออกของประชานที่ไม่เชื่อฟังอำนาจรัฐที่อาจเป็นผลกระทบเป็นความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศได้

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2543, หน้า 8-10) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า ในแต่ละสังคมการเมืองประชาชนบางส่วนเท่านั้นที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเหล่านั้นจะมีส่วนร่วมในรูปแบบและในระดับแตกต่างกัน ในปัจจุบันนี้กระบวนการทางการเมืองก็ยิ่งมีหลากหลายยิ่งขึ้นตามไปด้วย รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่พบเห็นอยู่ในระบบการเมืองส่วนใหญ่ ดังต่อไปนี้

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สำหรับประเทศที่ใช้ระบอบประชาธิปไตยที่มีตัวแทนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์นั้น วิธีดังกล่าวเป็นวิธีการหลักที่ปรากฏอยู่ทั่วไปของการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2. กิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมืองและการรณรงค์หาเสียง การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน การทำงานให้พรรคการเมืองเองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น

3. กิจกรรมของชุมชน เป็นการเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม หรือองค์การที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาการเมืองและสังคม โดยการแสดงออกต่อปัญหาทางการเมืองและสังคมในรูปของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะ

4. การชักจูง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของความพยายามของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ในอันที่จะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำในระบบการเมือง เพื่อเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจหรือปัญหาที่มีผลกระทบถึงประชาชน ซึ่งมักอยู่ในรูปแบบกระทำเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านร่างกฎหมายหรือนโยบายอันหนึ่งอันใดโดยเฉพาะ

คณิน บุญสุวรรณ (2547, หน้า 101) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า แนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีดังนี้

1. การกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ

2. การตัดสินใจทางการเมือง

3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจและตรวจสอบ

สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2546, หน้า 34) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนไว้ในรายงานผลการวิจัยไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจและตรวจสอบ

ไพโรจน์ พลเพชร และชลัท ประเทืองวัฒนา (2546, หน้า 10) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนี้

1. การให้ข้อมูล เช่น การร้องเรียน การชุมนุมสาธารณะ เสนอแนะความคิดเห็น การอภิปราย การร่วมสัมมนา

2. การร่วมปรึกษาหารือ หรือการประชาพิจารณ์

3. การร่วมตัดสินใจ เป็นในรูปแบบคณะกรรมการในหน่วยงานของรัฐ

4. ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจด้วยตนเอง แบบลงประชามติ

กมล ทองธรรมชาติ และเชาวนะ ไตรมาศ (2545, หน้า 132) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า ความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารว่าประชาชนสามารถกระทำได้ใน 4 รูปแบบ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจและการตัดสินใจทางการเมือง

2. หลักการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองโดยตรง

3. หลักการส่งเสริมบทบาททางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างที่ใกล้ชิดกับประชาชนกับชุมชน

4. หลักการส่งเสริมบทบาทและอำนาจตัดสินใจทางการเมืองของมวลชนทั่วไประดับชาวบ้านหรือนักการเมือง ตัวแทนนักการเมือง

สมบัติ ธำรงชัญวงศ์ (2544, หน้า 337) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ ดังนี้

1. การแสดงความสนใจทางการเมือง

2. ใช้สิทธิเลือกตั้ง

3. การริเริ่มพูดคุยประเด็นทางการเมือง

4. การชักชวนผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน

5. การติดสัญลักษณ์เพื่อแสดงการสนับสนุนพรรคหรือผู้สมัคร

6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
7. การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง
8. การชุมนุมทางการเมือง
9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง
10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง
11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค
12. การร่วมระดมทุน
13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง
14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560

ตามมาตรา 43 (3) บุคคลและชุมชนมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ตามมาตรา 133 (3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ตามมาตรา 254 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

ตามมาตรา 256 (1) ญัตติข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นออกเป็น 2 ประเภทคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบทางตรง คือประชาชนสามารถเข้าไปแสนอความคิดเห็นรวมทั้งกำหนดนโยบายได้โดยตรง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอ้อม คือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการเลือกผู้แทนของตนในการเข้าไปทำหน้าที่ โดยเลือกจากบุคคลที่มีแนวคิด และทัศนคติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

2.2.4 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2551, หน้า 10) ได้กล่าวถึงระดับ ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับต่ำหรือกลุ่มผู้ดู (On Looker) คือ การให้ความสนใจต่อข่าวสารและแลกเปลี่ยนทางการเมือง การถกถียงปัญหาทางการเมือง การไปใช้สิทธิออกเสียง การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์และการร่วมชุมนุมทางการเมือง

2. ระดับกลางหรือระดับผู้มีส่วนร่วม (Participants) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในโครงการชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมืองและการช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3. ระดับสูงหรือระดับนักกิจกรรม (Activists) ได้แก่ การเป็นผู้นำกลุ่มผลประโยชน์ทำงานเต็มเวลาให้แก่พรรคการเมืองและได้รับตำแหน่งทางการเมือง

ถวิลวดี บุรีกุล (2552, หน้า 12-15) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถแบ่งออกได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ ก็คือ การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับต่ำสุดไปหาระดับสูงสุดและจำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละระดับจะเป็นปฏิภาคกับระดับของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมากและยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามละดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุดได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใดๆ วิธีการให้ข้อมูลอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การแถลงข่าว การแสดง นิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ อย่างไรก็ดี เพื่อป้องกันมิให้รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจดุลพินิจในการให้หรือไม่ให้ข้อมูลดังกล่าวแก่ประชาชน จึงควรมีข้อกำหนดให้รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องกระทำและกระทำอย่างทั่วถึงด้วย ยกเว้นข้อมูลบางประเภท เช่น เรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้นและประเด็นในการประเมินข้อดีชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่างๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่างๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟัง เป็นต้น

3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สูงกว่าการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นการเจรจากันอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชนเพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นหรือข้อสงสัยต่างๆ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว่ารับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เหมาะสมที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดข้องและการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับขั้นที่สูงถัดไปจากระดับการวางแผนร่วมกัน คือเป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการเป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล ระดับการควบคุมโดยประชาชนในระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชนเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ เป็นต้น

ปรีณา อุดมกัน (2553, หน้า 28) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติ ได้แก่

1.1 ประชาชนจะต้องประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง และมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง

1.2 ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น การเขียน การพูด การโฆษณา การพิมพ์ การแสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ตามสื่อต่างๆ ร้านกาแฟ บ้านเรือน สถานที่สาธารณะ เป็นต้น

1.3 ประชาชนสามารถบริจาคเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทางการเมืองของพรรคการเมือง

1.4 ประชาชนมีหน้าที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการ ไปใช้สิทธิดังกล่าวจะต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิดจากการบังคับ ข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการไปออกเสียง

1.5 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถร่วมแสดงความคิดเห็น เมื่อมีการจัดทำประชาพิจารณ์ และเมื่อคณะกรรมการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงลงประชามติ

1.6 ประชาชนสามารถรวมตัวชุมนุมโดยสงบ เพื่อสะท้องเรียกร้องและสิทธิที่จะได้รับจากรัฐบาล โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

1.7 ประชาชนสามารร่วมรับฟังการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้

1.8 สามารถเรียกร้องให้หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรอื่นของรัฐเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสาร เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

1.9 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน สามารถเข้าชื่อเสนอกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และนโยบายพื้นฐานของรัฐได้

1.10 ประชาชนผู้บิสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน สามารถเข้าชื่อเสนอให้วุฒิสภาถอดถอนนักการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูงออกจากตำแหน่งได้

1.11 ประชาชนสามารถรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ องค์กรประชาชน ซึ่งมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยสามารเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามความต้องการของกลุ่ม

1.12 ประชาชนสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ตรงกับความคิดเห็นของตน

1.13 ประชาชนที่มีคุณสมบัติรบถ้วนสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

2.1 ให้ข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ หรือแจ้งปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนแก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำแนะนำ โดยชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ร่วมกิจกรรมทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการพัฒนาในท้องถิ่นและการพัฒนาคุณภาพชีวิตและประชาชน

2.4 ร่วมมือกับหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชนในการพัฒนาท้องถิ่นตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5 เลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.6 เสียสละแรงงาน ทรัพย์สิน ร่วมในโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.7 เสียภาษีให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกำหนด

2.8 เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการสอบราคา ประกวดราคาและวิธีพิเศษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างน้อยคณะละ 2 คน

2.9 เข้าร่วมประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแสดงเจตนารมณ์ในการยุบรวมรับรวม หรือแยกพื้นที่ไปรวมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกันในอำเภอเดียวกัน

2.10 เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำแผนความต้องการของชุมชน แล้วนำเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

2.11 ตรวจสอบ ควบคุมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.11.1 ตรวจสอบพฤติกรรมของสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนเลือกตั้งให้ทำประโยชน์แก่ประชาชน

2.11.2 เข้าร่วมฟังการประชุมของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

2.11.3 ขอรับทราบข้อมูลข่าวสารจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหากเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใส

2.11.4 ตรวจสอบแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใส

2.11.5 ตรวจสอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่ามีการใช้จ่ายเงิน ไปทำอะไรบ้าง ตรงตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่

2.11.6 ตรวจสอบติดตามการก่อสร้างโครงการและการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าถูกต้องโปร่งใสและเกิดประโยชน์หรือไม่

2.11.7 คิดค้นข้อบัญญัติ หรือมติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน

2.11.8 ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของโครงการของรัฐบาลตามประบวนการประชาพิจารณ์

2.11.9 ติดตามข้อมูลข่าวสาร และประกาศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.11.10 การดำเนินงานเพื่อให้การตรวจสอบ ควบคุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุผล

2.11.11 หากพบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ถูกต้องไม่โปร่งใส ให้แจ้งประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อคัดค้าน

2.11.12 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิกเฉยต่อการคัดค้านของประชาชนให้ร้องเรียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอทันที

2.11.13 กรณีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น กระทำให้ประชาชนได้รับความเสียหาย สามารถฟ้องศาลได้

2.11.14 สามารถถอดถอนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามเกณฑ์ที่กำหนดเข้าชื่อเรื่องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ให้มีการลงคะแนนเสียงและผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทั้งหมดมาลงคะแนนเสียง และ 3 ใน 4 ของผู้มาลงคะแนนเสียงมีมติให้ถอดถอน

2.12 สมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อาชัญวิชญ์ ชุมพงษ์ศักดิ์ (2556, หน้า 20) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับต่ำสุดไปหาระดับสูงสุดและจำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมในแต่ละระดับปฏิภาคกับระดับของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมี 3 ระดับ แบ่งเป็นระดับที่ 1. การมีส่วนร่วมระดับต่ำ คือ การให้ความสนใจต่อข่าวสารและแลกเปลี่ยนทางการเมือง การถกถียงปัญหาทางการเมือง การไปใช้สิทธิออกเสียง การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์และการร่วมชุมนุมทางการเมือง 2. ระดับกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในโครงการชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ และ 3. ระดับสูง ได้แก่ การเป็นผู้นำกลุ่มผลประโยชน์ ทำงานเต็มเวลาให้แก่พรรคการเมืองและได้รับตำแหน่งทางการเมือง

2.3 แนวคิดพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การที่สามารพัฒนาการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ผู้แทนของประชาชนที่มาจากการเลือกตั้ง มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่หยาบคายก้าวร้าว จริงใจ อ่อนหวาน ช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนเป็นหลักและมีความเสมอต้นเสมอปลายไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญและแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน

2.3.1 ความหมายของการเลือกตั้ง

Butler (1981, P. 216) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้แก่สามัญชนโดยทั่วไป และการมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทั่ว ๆ ไปในกิจการสาธารณะของการเลือกตั้งครั้งนี้ ได้กลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมือง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1038) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า การเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนในกรณีต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น

วิสุทธิ์ โพธิแท่น (2524, หน้า 63) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า เป็นการที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลหนึ่งจากหลายๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อหลายๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันหนึ่งอันใดแทนตน

ไพฑูรย์ บุญวัฒน์ (2538, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า จากความหมายของการเลือกตั้งทำให้เกิดสภาพการกระทำแทน ซึ่งอาจารย์หยุด แสงอุทัย ได้อธิบายไว้เป็น 3 นัย คือ

นัยที่หนึ่ง ผู้แทนต้องแสดงเจตจำนงของประชาชนผู้เลือกตั้งตนขึ้นมา หรือเรียกว่าอยู่ในระบบอาณัติมอบหมายและไม่สามารถแสดงความเห็นของตนเองในทำนองขัดแย้งกับเจตจำนงของประชาชนผู้เลือกตั้งขึ้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้แทนกับราษฎรมีลักษณะเป็นตัวการตัวแทน

นัยที่สอง ผู้กระทำการแทนสามารถแสดงเจตจำนงของตนเองโดยอิสระ ไม่อยู่ในพันธะแห่งอาณัติมอบหมายใดๆ ของผู้เลือกตั้งตนขึ้นมา ผู้แทนสามารถใช้ดุลยพินิจตามความเห็น ของตนได้

นัยที่สาม ผู้กระทำการแทนสามารถแสดงเจตจำนงของชาติ โดยให้แสดงความคิดเห็นของตนด้วยความบริสุทธิ์ใจ แต่ขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญด้วยและถือว่าเจตจำนง หรือผลประโยชน์ส่วนร่วมของชาติย่อมอยู่เหนือกว่าท้องถิ่น

วัชรา ไชยสาร (2541, หน้า 10-11) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง หรือการตัดสินใจ ในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปจะเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทน หรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้น จะนำอุดมการณ์และนโยบายไปเป็นแนวทางในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตัวเอง ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกทางการเมืองการปกครองของประชาชนนั่นเอง

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (2534, หน้า 716) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเองโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นผู้แทนตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียง

ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมด มีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2534, หน้า 201) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า เป็นกิจกรรมสำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะการเรียกร้อง (demand) หรือ สนับสนุน (Support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

เชาวนะ ไตรมาศ (2542, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า การเลือกตั้งนั้นถือเป็นกิจกรรมขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งทางการเมืองที่มีส่วนสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทข้ามามีส่วนร่วมการตัดสินใจ กลั่นกรองกฎหมาย และคัดสรรบุคลากรทางการเมืองสำหรับเป็นตัวแทนเข้าสู่อำนาจ และใช้อำนาจให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทั่วไป

กระมล ทองธรรมชาติและคณะ (2531, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาลเป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจัดทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองและการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน

ธานินทร์ กรัยวิเชียร (2520, หน้า 56) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึงการที่ประชาชนได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลายๆ บุคคลหรือจากบัญชีรายชื่อหนึ่งหรือหลายบัญชีเพื่อให้เข้าไปมีส่วนมีเสียงในคณะบริหารราชการแผ่นดิน

สุรพงษ์ วุฒิดิลกประพันธ์ (2554, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงผ่านกระบวนการสรรหา เลือกสรรบุคคล หรือกลุ่มบุคคลใดตามความเห็นของตนเองโดยอิสระ เพื่อให้ได้ผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่แทนตนโดยชอบธรรมในการใช้อำนาจประชาธิปไตยไปบริหารจัดการประเทศและปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน

วาที ชายชาญ (2543, หน้า 24) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า หมายถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจของประชาชนผู้ที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ว่าบุคคล หรือคณะบุคคลใดสมควรได้รับการไว้วางใจให้เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชน

สุภรณ์ ศิริวานิช (2542, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการอออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเองโดย

อิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นผู้แทนของตนเองเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริการกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับเลือกตั้ง ดังนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกด้วย

สรุปได้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนใช้สิทธิในการตัดสินใจเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ โดยพิจารณาจากตัวบุคคล พรรค รวมถึงนโยบายต่างๆ ว่าสอดคล้องกับความต้องการของตนมากน้อยเพียงใด แล้วจึงตัดสินใจ

2.3.2 หลักการเลือกตั้ง

วาที ชายชาญ (2543, หน้า 13) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกตั้ง ไว้ว่า ถือเป็นเรื่องสำคัญ โดยมีหลักพื้นฐานในการเลือกตั้งที่ถือเป็นหลักสากล 6 ประการ คือ

1 หลักวิศวะแห่งการเลือกตั้ง (Free Vote) หมายถึง การจัดการเลือกตั้งจะต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนได้อย่างเสรี จะเลือกใครหรือไม่เลือกใครก็ได้ ปราศจากการขู่เข็ญ บังคับใดๆ ทั้งสิ้น

2 หลักการเลือกตั้งตามระยะเวลา (Periodcal Election) หมายถึง การเลือกตั้งจะต้องกระทำอยู่เสมอตามกำหนดระยะเวลาที่เรียกว่า "วาระของการดำรงตำแหน่ง" เช่น 4 ปี หรือ 6 ปี เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ยืนยันว่ายังให้บุคคลนั้นเป็นผู้แทนอยู่อีกต่อไปหรือไม่

3 หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง (Genuine Election) หมายถึง การเลือกตั้งจะต้องแสดงถึงความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีคดโกง

4 หลักการออกเสียงโดยทั่วไป (Universal Suffrage) หมายถึง การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ต้องกระทำอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการกีดกั้นไม่ว่าเป็น เพศ สีผิว ความรู้ เป็นต้น

5 หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal Suffrage) หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งควรมีสิทธิ มีเสียงเท่าเทียมกัน

6 หลักการลงคะแนนเสียงลับ (Secret Vote) หมายถึง การลงคะนนเสียงเลือกตั้งต้องไม่มีผู้ใดทราบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครหมายเลขใด

2.3.3 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ได้กำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา 38 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(1) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ

(4) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน อันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

2.3.4 ผู้ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ได้กำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา 39 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(1) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(2) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(4) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(5) มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

2.3.5 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ได้กำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา 49 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(2) ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นให้มีอายุตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(4) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา 50 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(1) ติดยาเสพติดให้โทษ

(2) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(3) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ

(4) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 39 (1) (2) หรือ (4)

(5) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(6) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(7) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(8) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(9) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(10) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(11) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(12) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(13) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(14) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(15) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(16) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(17) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(18) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(19) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(20) อยู่ในระหว่างถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา 42 หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(21) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

(22) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(23) เคยพ้นจากตำแหน่งใดๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(24) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใดๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(25) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใดๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจ หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยหน้าที่และอำนาจ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแก่ราชการ และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(26) ลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2527, หน้า 15–18) ในทางนักสังคมศาสตร์ได้แบ่งทฤษฎีของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Deterministic Theories) ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล(Consciously Rational Theories) และทฤษฎีระบบ (System Theories) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด

ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนดระบุว่า "ปัจจัยทางสังคมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง" ทฤษฎีดังกล่าว เสนอว่าปัจจัยทางสังคมอันเป็นภูมิหลังของบุคคลทั้งในระดับกว้างทั่วไปและเรื่อยมาจนถึงช่วงที่จะมีการตัดสินใจ มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แนวความคิดที่เป็นพื้นฐานของทฤษฎีนี้ ได้แก่ "ตัวแบบแรงผลักดันทางสังคม" (Social Forces) ของพอลลาซาร์สเฟลด์ "ทฤษฎีสนาม" (Field Theory) ของนักจิตวิทยา เกิร์ดเลวิน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ทฤษฎีประเภทนี้เป็นการเสนอเงื่อนไขกำหนด "รูปแบบ" (Pattern) ของพฤติกรรม ซึ่งไม่ได้มุ่งที่จะสรุปรวมเชิงนิรนัย (Deductive Generalization) หรือไม่ได้มุ่งที่จะทำนายพฤติกรรมในอนาคต หากให้ประโยชน์อย่างสำคัญในด้านการจัดตัวแปรอันหลากหลายที่เกี่ยวข้องกันในทางเศรษฐกิจสังคมให้เป็นระเบียบ

ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล

ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล เน้นที่ปฏิกิริยาของความสำนึกตรึกตรองของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงที่มีต่อการบริหารการเลือกตั้ง นโยบายของพรรคและสภาพทั่วไปของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ลักษณะ คังกล่าวคล้ายกับว่ากรอบความคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) ของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เสมือนกับการตัดสินใจของผู้บริโภคในทางเศรษฐศาสตร์การศึกษาที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้แก่ (Economic Theory of Democracy) ของแอนโทนี ดาวน์ และเรื่อง (The Responsible Electorate) ของคีย์

ทฤษฎีระบบ

ทฤษฎีระบบ เป็นการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยการพิจารณาเชิงระบบทั่วไปว่าปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้งซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลระยะสั้น เช่น ความสนใจในตัวผู้สมัคร ความเห็นต่อนโยบายและปัญหาทางการเมือง ภาพพจน์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของพรรค สถานการณ์ภายใน และภายนอกประเทศสภาพการณ์แข่งขันของผู้สมัครเป็นต้น จะผันแปรไปในแต่ละช่วงสมัยการเลือกตั้งเมื่อประมวลรวมกันแล้วจะมีผลต่อปัจจัยพื้นฐาน คือ ความนิยมพรรค ซึ่งอาจทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงเปลี่ยนความนิยมพรรคจากพรรคหนึ่งไปยังอีกพรรคหนึ่ง เป็นการแกว่งออกจากสภาวะสมดุล "ปกติ" และเมื่อถึงการเลือกตั้งคราวต่อไปก็มักจะแกว่งกลับโดยนัยเดียวกัน เช่นนี้เรื่อยไป

นัฐพงศ์ สุขวิสิฏฐ์ (2536, หน้า 19-21) อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ว่าเป็นการตัดสินใจทางการเมืองที่มีความสำคัญยิ่งต่อระบบการเมือง เพราะการตัดสินใจนี้จะนำมา ซึ่งการคัดเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐบาล ตลอดจนนโยบายในการบริการประเทศ ดังนั้นการตัดสินใจทางการเมืองภายใต้ขอบเขตของการใช้สิทธิเลือกตั้งจึงเป็นเรื่องน่าสนใจศึกษา และจากทฤษฎีที่ว่าด้วยพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสามารถพิจารณาได้ 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

กลุ่มตัวแบบเศรษฐศาสตร์ (Economic Model)

แนวทางการศึกษาพฤติกรรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างทางเศรษฐศาสตร์ได้นำแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วย ความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์เศรษฐกิจ (Economic Man) มาใช้ในการศึกษาการตัดสินใจทางการเมือง แนวทางการศึกษานี้เห็นว่า สำนึกเชิงเหตุผลของบุคคลเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า "ตัวแบบการเลือกที่มีเหตุผล" หรือ (Rational Choice Model) ซึ่งแสดงตัวแบบดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 2.1 พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบเศรษฐศาสตร์

แนวทางศึกษานี้ตั้งอยู่บนฐานคติที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1) เชื่อว่าการลงคะแนนเสียงเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ ดังนั้นการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงจึงพิจารณาจากผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง

2) ให้ความสำคัญกับเป้าหมายทางการเมือง คือ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้น จุดสนใจจะมุ่งไปที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง

3) การตัดสินใจลงคะแนนเสียงของสู้ลงคะแนนเสียงจะกระทำอย่างละเอียดรอบคอบ ระมัดระวัง โดยใช้ข่าวสารที่มากเพียงพอ

กลุ่มตัวแบบทางสังคมวิทยา (Sociological Model)

แนวทางศึกษานี้ ได้นำแนวคิดทางสังคมวิทยา เรื่องสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลที่ว่า ฐานะตำแหน่งทางสังคม เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดความแตกต่างในพฤติกรรมของคน นำมาใช้ในการศึกยาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ฐานะดังกล่าว

อาจได้มาแต่กำเนิด ได้แก่ เพศ หรือได้มาจากการกระทำขึ้นภายหลัง ได้แก่ ความมั่งมี เป็นต้น ดังนั้นในสังคม บุคคลจึงประกอบด้วยชนชั้นทางสังคม ซึ่งชนชั้นดังกล่าวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบุคคล ซึ่งแสดงตัวแบบ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2.2 พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบสังคมวิทยา

ตามสมมติฐานถือว่า บุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเหมือนกันมักจะได้รับประสบการณ์และการอบรมกล่อมเกลาที่คล้ายคลึงกัน และจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าคล้ายคลึงกัน ในทางตรงข้ามบุคคลที่อยู่ในสถานะภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันจะถูกกล่อมเกลาโดยประสบการณ์ให้มีบุคลิกภาพ ทัศนติ แรงจูงใจ และความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน ดังนั้นบุคคลจะย่อมแสดงออกในแบบแผนที่แตกต่างกัน ซึ่งนักรัฐศาสตร์ ได้นำแนวคิดนี้มาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะนนเสียงเลือกตั้ง โดยมุ่งศึกษาถึงอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล เช่น เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น และได้ข้อสรุปที่สำคัญว่า บุคคลมีความนึกคิดทางการเมืองตามฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของตนเองไม่ใช่เพราะประเด็นปัญหาทางการเมือง

ตัวแบบทางจิตวิทยา (Psychological Model)

แนวทางการศึกษานี้ ให้ความสนใจต่อปัจจัยทางด้านความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบทางจิตวิทยาที่นักรัฐศาสตร์ให้ความสนใจศึกษามาก ได้แก่ พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อันเกิดจากความผูกพันทางจิตใจต่อพรรคการเมือง ซึ่งเน้นศึกษาอิทธิพลของความผูกพันพรรคการเมือง แนวความคิดนี้เห็นว่าความผูกพันพรรคการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการลงคะแนนเลือกตั้งของบุคคล กล่าวคือ โดยทั่วไปแล้วบุคคลมีแนวโน้มที่จะลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองที่ตนผูกพัน แต่ละบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงไป ลงคะแนนให้พรรคการเมืองอื่นได้ เนื่องจากทัศนคติของเขาที่มีประเด็นทางการเมือง ได้แก่ ทัศนคติต่อผู้สมัคร ทัศนคติต่อนโยบาย และทัศนคติต่อผลประโยชน์ของกลุ่ม ซึ่งเป็นปัจจัยในช่วงสั้นๆ

การพัฒนาการเลือกตั้ง

การพัฒนาการเลือกตั้ง หมายถึง การที่สามารพัฒนาการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ผู้แทนของประชาชนที่มาจากการเลือกตั้ง มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์

ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่หยาบคายก้าวร้าว จริงใจ อ่อนหวาน ช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนเป็นหลักและมีความเสมอต้นเสมอปลายไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญและแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการเลือกตั้งนั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งมาจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เช่น การถูกปลูกฝัง เลี้ยงดู การศึกษา สภาพแวดล้อม รวมถึงสถานะทางสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้พฤติกรรมในการเลือกตั้งแตกต่างกัน

2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนบพิตำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้นๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง (เรียกว่าการเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมตามลำดับ) ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

อำเภอนบพิตำ

1.ข้อมูลทั่วไป

1.1 ประวัติ

ท้องที่อำเภอนบพิตำ เดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอท่าศาลา กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศ ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 แบ่งพื้นที่การปกครองออกมาตั้งเป็น กิ่งอำเภอนบพิตำ โดยให้มีผลตั้งแต่ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2538 และต่อมาในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็น อำเภอนบพิตำ โดยมีผลบังคับตั้งแต่ วันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2550

1.2 ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอนบพิตำตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอกาญจนดิษฐ์(จังหวัดสุราษฎร์ธานี) และอำเภอสิชล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอท่าศาลา
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอพรหมคีรีและอำเภอพิปูน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอบ้านนาสาร (จังหวัดสุราษฎร์ธานี)

1.3 การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอนบพิตำแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 4 ตำบล 38 หมู่บ้าน ได้แก่

1. นบพิตำ (Nopphitam) 9 หมู่บ้าน

2. กรุงชิง (Krung Ching) 11 หมู่บ้าน

3. กะหรอ (Karo) 9 หมู่บ้าน

4. นาเหรง (Na Reng) 9 หมู่บ้าน

อำเภอนบพิตำมีพื้นที่ทั้งหมด 720,156 ตารางกิโลเมตร มีประชากรจากทะเบียนบ้าน ณ ปี 2566 จำนวน 33,771 คน

1.4 ด้านการขนส่ง

การคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ของอำเภอระหว่างชนบท หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ มีความสะดวกเพราะมีทางคมนาคมเชื่อมติดต่อถึงกัน

1.5 การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอนบพิตำประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลนาเหรง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาเหรงทั้งตำบล

2. องค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนบพิตำทั้งตำบล

3. องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลกรุงชิงทั้งตำบล

4. องค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลกะหรอทั้งตำบล

1.6 คำขวัญประจำอำเภอนบพิตำ

น้ำตกกรุงชิง	ต้นประสวยยิ่ง
เด่นจริงคลองกลาย	แร่ธาตุป่าไม้
ค่ายลูกเสือจังหวัด	เมืองประวัติโบราณ

1.7 ต้นไม้ประจำอำเภอ

ต้นประ

1.8 ด้านการศึกษา

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 โรง

1. โรงเรียนคงคาประชารักษ์ตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ
2. โรงเรียนนบพิตำวิทยา ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคหวัตถุธรรม

พระครูวินัยธรรมพนพัฒน์ พลางวัน (สีลสุทโธ) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.85, $S.D.$= 0.36) เมื่อเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านปิยวาจา ($\overline{X}$ = 3.92, $S.D.$= 0.57) รองลงมา คือ ด้านทาน ($\overline{X}$ = 3.83, $S.D.$= 0.58) ด้านอัตถจริยา ($\overline{X}$ = 3.80, $S.D.$= 0.57) และด้านสมานัตตตา ($\overline{X}$ = 3.77, $S.D.$= 0.47) ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ และตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับการศึกษาที่แตกต่างระหว่างกลุ่มปริญญาตรีกับกลุ่มมัธยมศึกษาและอนุปริญญา ในด้านทาน และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างระหว่างกลุ่ม 15,001-20,000 กับกลุ่มอื่นๆ ในด้านทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อนี้ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยข้าราชการและผู้บริหารจะต้องทำตัวให้น่าเชื่อถือมีความเสมอต้น เสมอปลาย มีธรรมาภิบาล มีจริยธรรม คุณธรรม โปร่งใส เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนโดยไม่ใช้ทรัพยากรของราชการเพื่อประโยชน์ตนเอง โดยวางกฎระเบียบให้เคร่งครัด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญจึงจะทำให้องค์การมีความน่าเชื่อถือและนำพาองค์การสู่ความเชื่อมั่นของประชาชนเพื่อประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือ เพื่อประโยชน์ตน (องค์การ) และประโยชน์ผู้อื่น (ประชาชน) 3) องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการดูแลให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในชุมชน สามารถเขาถึงปัญหาและวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริงการใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานติดต่อประสานงานกับประชาชน จะเป็นหลักอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นบุคลากรที่มีคุณธรรมและนำไปสู่การเป็นองค์การที่มีธรรมาภิบาลต่อไป

พระสมุห์ประสาทพร มหาปุญโญ (รอดเสถียร) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการศึกษา พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่ 1 คือ อัตตถจริยา, ด้านที่ 2 คือสมานัตตตา, ด้านที่ 3 คือ

ทานและด้านที่ 4 คือปิยวาจาตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา เริ่มด้านปิยวาจา ผู้บริหารควรยกย่องและชมเชยครูที่ประสบความสำเร็จในผลงานทางวิชาการ โดยบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีต่อไป

นายธีระศักดิ์ เหลาแตว (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันตามหลักสังคหวัตถุ 4 นักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านนาดีหนองไผ่ จังหวัดสกลนคร” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านนาดีหนองไผ่ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสมานัตตตา 2) ด้านทาน 3) ด้านปิยวาจา และ 4) ด้านอัตถจริยาตามลำดับการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันตามหลักสังคหวัตถุ 4 นักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านนาดีหนองไผ่ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\overline{X}$ = 2.23, $S.D.$ = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านสมานัตตตา ($\overline{X}$ = 2.34, $S.D.$ = 0.39) ด้านทาน ($\overline{X}$ = 2.34, $S.D.$ = 0.39) รองลงมา คือ ด้านปิยวาจา ($\overline{X}$ = 2.28, $S.D.$ = 0.39) และด้านอัตถจริยา ($\overline{X}$ = 1.96, $S.D.$ =0.47) เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และเมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามระดับชั้น โดยการทดสอบค่า F โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จำแนกตามระดับชั้น อาชีพของผู้ปกครอง และผลการเรียนของนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตาควรใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จริง โดยครูผู้สอนควรทำกิจกรรมในแต่ละด้านให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง

พระสุนทร ธมฺมวโร (บุญคง) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชมวัดหนองสนม จังหวัดระยอง มีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าชุมชนวัดหนองสนมมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในชุมชนวัดหนองสนมเป็นอย่างดีเมื่อแยกเป็นรายด้าน ด้านทาน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในชุมชนวัดหนองสนมให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ด้านปิยวาจา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนหนองสนมพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะเสมอ พูดให้กำลังใจเพื่อนบ้าน ไม่ตำหนิ ด้านอัตถจริยา พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในชุมชนเป็นจิตอาสา สามารถช่วยเหลือชุมชนอื่นๆ ได้ตลอดเวลา ความอนุเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ แบ่งปันความรู้ให้แก่เยาวชนในชุมชน คอยช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเขาเดือดร้อน และด้าน

สมานัตตตา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง มีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย ประชาชนยึดถือความถูกต้องเป็นธรรมในการอยู่ร่วมกันในชุมชน ปฏิบัติกับทุกคนในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน

นางสาวอณัญญา พงษไพรัตน (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกตใชหลักสังคหวัตถุ 4 กับการบริหารงานของเจาหนาที่ฝายงานธุรการโรงเรียนอนุบาลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานธุรการเป็นงานแรกที่รับเอกสารเข้ามาในองคกรและเป็นงานที่ส่งเอกสารออกจากองคกร ซึ่งหากองคกรมีบุคลากรที่มีความชำนาญทางด้านงานธุรการเป็นอย่างดี บทบาทและหนาที่ของงานธุรการเป็นฝ่ายสนับสนุนเป็นสายงานที่เป็นเหมือนคนกลางที่จะคอยที่ขับเคลื่อนใหงานได้ดำเนินอย่างสะดวก เชน การใหบริการ การติดตอประสานงาน การจัดหาเพื่อนำมาซึ่งความสะดวกของหน่วยงานอื่นในองคกร สังคหวัตถุ 4 คือ หลักคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลและประสานหมู่ชนไวในความสามัคคีจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนไวได้ กอใหเกิดความเคารพ ความรักความนับถือต่อกันและกัน เป็นเหมือนพาหนะที่จะนำพาคนไปสู่ความสุขความเจริญที่ต้องการได้เป็นจุดยึดเหนี่ยวทางใจ ภายในจากครอบครัวเป็นต้นไปจนถึงสังคม แนวทางการประยุกตหลักสังคหวัตถุ 4 ของเจาหนาที่ฝายงานธุรการโรงเรียนอนุบาลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ได้แก 1) ทาน คือ การเกื้อกูลกันด้วยการใหการเสียสละหรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปนของๆ ตนเพื่อประโยชนแกบุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแกได้ฝ่ายเดียว ดังนั้น การเสียสละ ความเป็นคนใจกว้างรูจักเสียสละ เผื่อแผ่ เห็นใจคนอื่น 2) ปยวาจา คือ ใชวาจาประสานไมตรี หมายถึง การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะออนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย ก้าวร้าวพูดในสิ่งที่เป็นประโยชนและเหมาะสมกับกาลเทศะ 3) อัตถจริยา สรุปได้อัตถจริยา คือ การร่วมสร้างสรรคอุดมการณการสงเคราะห์ทุกชนิด หรือการปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชนต่อผู้อื่น ดังนั้นในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ในการรักษาระเบียบวินัย และใหความเสมอภาคตอผู้ใตบังคับบัญชา มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้ใตบังคับบัญชาเมื่อมีปญหา มีน้ำใจ ไม่วางเฉย และ 4) สมานัตตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอตนเสมอปลาย ดังนั้นในการบริหารงานบุคคล ควรทำตนเสมอต้นเสมอปลายกับทุกคน สามารถร่วมทุกขร่วมสุขกับบุคลากรทุกคนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะด้วยความเสมอตนเสมอปลาย เปิดโอกาสใหผู้ใตบังคับบัญชามีสวนร่วมในการวางแผนงานต่างๆ เสนอข้อคิดเห็น และรับฟง และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตน

พระจักรพันธ์ จกฺกวโร (จันทร์แรง)(2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง

จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และระดับการประยุกต์ใช้หลักหลักสังคหวัตถุธรรมกับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอัตถจริยา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านปิยวาจา ด้านสมานัตตตา ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือด้านทาน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรมกับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า หลักสังคหวัตถุธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง (R=.796**) กับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า ด้านทาน ได้แก่ การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลศรีเตี้ย ให้มีความรับผิดชอบ มีการเสียสละ มีการแบ่งปันสิ่งของและการให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ด้านปิยวาจา ได้แก่ การฝึกอบรมและรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลศรีเตี้ย ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะ ไม่หยาบคายหรือก้าวร้าว และพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์กับประชาชน ด้านอัตถจริยา ได้แก่ การส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เทศบาล ตำบลศรีเตี้ย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการให้บริการแก่ประชาชน ด้านสมานัตตตา ได้แก่ การปฏิบัติตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย มีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ไม่เลือกปฏิบัติ

พระมูนทะวี วงวิจิดดี (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของวิทยาลัยครูสงฆ์จำปาสัก ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของวิทยาลัยครูสงฆ์จำปาสัก ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของวิทยาลัยครูสงฆ์จำปาสัก จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านปิยวาจา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ปัญหาและแนวทางการบริหารงานบุคคล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านทาน ปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือ จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานยังไม่เสมอภาค ผู้บริหารจัดให้มีการกำกับ ติดตามส่งเสริมยังไม่ทั่วถึง บุคลากรไม่ได้รับการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากผู้บริหาร แนวทางแก้ไขด้านทาน ผู้บริหารควรสร้างขวัญ และกำลังใจให้กับบุคลากร

ของสถานศึกษา ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ปรับปรุงวิธีทำงานให้มีประสิทธิภาพอย่างยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ ผู้บริหารควรส่งเสริม ให้มีการฝึกอบรม การสัมมนา ศึกษาดูงานทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ในด้านการเสียสละ ให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ด้านปิยวาจา ปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารใช้คำพูดที่ไม่ค่อยนุ่มนวลสละสลวยชี้แจงนโยบายในเรื่องต่างๆ แก่บุคลากร ผู้บริหารสื่อสารด้วยวาจาที่ไม่ค่อยไพเราะสุภาพชวนฟัง แนวทางการพัฒนา ผู้บริหารไม่ควรกล่าววาจาเท็จ ส่อเสียด หยาบคาย เพ้อเจ้อและไร้สาระ ควรใช้คำพูดที่เหมาะสมตามกาลเทศะต่อบุคลากร ด้านอัตถะจริยา ปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารไม่พร้อมทำงานเคียงบ่า เคียงไหล่กับผู้ใต้บังคับ ผู้บริหารไม่ส่งเสริมบุคลากรไปฝึกอบรมความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ แนวทางการพัฒนา ผู้บริหารควรมีความพอใจเมื่อได้ช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารควรให้การช่วยเหลือด้วยความจริงใจ ด้านสมานัตตตา ปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารแจ้งผลการประเมินบุคลากรให้บุคลากรทราบล่าช้า ผู้บริหารไม่เป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาค่อนข้างถือตัวเย่อหยิ่งกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารสามารถร่วมทุกข์ร่วมสุขกับบุคลากรทุกคนไม่ทั่วถึง และไม่เสมอต้นเสมอปลาย แนวทางการพัฒนา ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการวางแผนงานต่างๆ เสนอข้อคิดเห็น และรับฟังอย่างเสมอภาค ผู้บริหารควรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตน พัฒนาคนในองค์กรอย่างเสมอภาค และสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรได้วางตนเหมาะสมกับบุคลากรตามเหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า หลักสังคหวัตถุธรรมนั้นเป็นหลักสำคัญซึ่งสามารถนำไปใช้ในองค์การต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสังคหวัตถุธรรมนั้นประกอบด้วย 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อัตถจริยา และ4) สมานัตตตา ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการครองใจคน สามารถนำมาเป็นข้อพิจารณาในการตัดสินใจเลือกผู้บริหารส่วนท้องถิ่นได้

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

นาวาเอก วีระศักดิ์ ฟักศรี (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร ของพรรคประชาธิปัตย์ในปี พ.ศ.2562” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จนั้น เกิดจากสภาวะแวดล้อมทางการเมือง ที่มีการแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจน โดยที่ฝ่ายหนึ่งให้การสนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ฯ เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป กับฝ่ายตรงข้าม ตลอดจนกระแสของคนรุ่นใหม่ และ สื่อโซเชียลมีเดียที่มีอิทธิพลอยางมาก ถึงแม้ว่าพรรคประชาธิปัตย์จะได้พยายามต่อสู้กบกระแสดังกล่าวด้วยการประกาศเป็นทางเลือกขั้วที่ 3 และส่งเสริมคนรุ่นใหม่ของพรรคให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้น แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการที่สมาชิกภายในพรรคมีความขัดแย้ง ขาดเอกภาพ เกิดความสับสน ไม่ชัดเจน ในแนวทางของพรรค ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือในสายตาประชาชนตลอดจนคนรุ่นใหม่ของพรรคที่ไม่สามารถดึงคะแนนจากพรรคอนาคตใหม่ได้

นายภาวิต บุญชละ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ผู้มสิทธิ์เลือกตั้งนายกเทศมนตรีส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านนโยบายวิสัยทัศน์และประสบการณ์ (ร้อยละ 36.0) และให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ (ร้อยละ 32.1) กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลสันผีเสื้ออำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 3.14) นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (ร้อยละ51.81) อย่างไรก็ตามอายุ (P Value=0.00) รายได้(P Value=0.00) วัฒนธรรมการเมือง (P Value=0.00) ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (P Value=0.00) มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเลือกนายกเทศมนตรีตำบลสันผีเสื้อ กับการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี จากผลการศึกษายังพบว่าวิสัยทัศน์ของผู้สมัครมีอิทธิพลในการตัดสินใจของประชาชน ดังนั้นผู้ที่ลงสมัครนายกเทศมนตรีตำบลสันผีเสื้อควรตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ในการทำงานที่สอดรับและตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้

อริสา เส็งคำปาน (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” ผลการศึกษาพบว่า 1) การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในพื้นที่ตำบลชุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในพื้นที่ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชนควรพิจารณาลงคะแนนเลือกผู้สมัครโดยใช้เหตุผลและองค์ประกอบอื่นๆ มาประกอบ นอกจากความชอบส่วนตัวหรือความเป็นเครือญาติ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ลงสมัครรับการเลือกตั้งโดยเฉพาะพฤติกรรมการทุจริต

เกริกเกียรติ แกวมณี (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการคอร์รัปชัน” ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการคอร์รัปชันของ อปท. ที่สำคัญมี 6 ประการ ประกอบด้วย การคอร์รัปชันในการใช้อำนาจหน้าที่บังคับบัญชา การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานบุคคล การจัดทำแผนงานและโครงการ การเลือกตั้ง และการวิ่งโครงการ โดยการเรียกร้องและสนับสนุนให้ อปท. ปลอดจากการคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การเรียกร้องและสนับสนุนโดยผู้บริหารท้องถิ่น การศึกษากระบวนการบริหาร อปท. ให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน พบว่า มีหลักการที่เป็นแกนกลาง 4 หลักการ ประกอบด้วย หลักความรับผิดชอบ หลักการนำองค์การ หลักการมีส่วนร่วม

และหลักความโปร่งใส และหลักการเสริมอีก 7 หลักการ ได้แก่ หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักนิติธรรม หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการตรวจสอบถ่วงดุล และหลักการสร้างเครือข่าย ทั้งนี้ อปท. ต้องนำหลักการข้างต้นไปสร้างวิธีการบริหารผ่านประเด็นมุ่งเน้น 11 ด้าน ได้แก่ บทบาทการนำของผู้บริหาร จิตสำนึกและความตระหนักของทุกภาคส่วน การบริหารงานบุคคล การเงินและงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดเก็บรายได้ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ความเป็นเจ้าของท้องถิ่น การให้บริการประชาชน การตรวจสอบถ่วงดุล และเครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน การศึกษาผลลัพธ์ของการบริหารอปท. ให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของอปท. ทั้งสามแห่งมีทัศนคติต่อต้านการคอร์รัปชัน ยอมรับในประสิทธิภาพและประสิทธิผลการป้องกันและปราบปราม และระดับมาตรฐานจริยธรรมของฝ่ายอปท. รวมทั้งมีความเชื่อมั่น และมีส่วนร่วมในการแก้ไขและป้องกันการคอร์รัปชัน ในระดับสูง แต่อย่างไรก็ดียังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร อปท. ให้ปลอดจากการคอร์รัปชันอยู่หลายประการได้แก่ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนโดยทั่วไปยังมีน้อย อุปสรรคจากระเบียบราชการมีขั้นตอนปฏิบัติจำนวนมาก การหมุนเวียนของข้าราชการส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของวัฒนธรรมองค์การ อุปสรรคจากความซับซ้อนของการสื่อสารภายในองค์การขนาดใหญ่ การขาดเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุน รวมทั้งปัญหาการคอร์รัปชันจากการฮั้วประมูลของภาคเอกชนและกระบวนการ “วิ่งโครงการ” ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ควบคุมได้ยาก การศึกษายังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารอปท. ให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน ได้แก่การทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบของผู้บริหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และสื่อสารมวลชน วัฒนธรรมการเมืองที่มีการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างฝ่ายบริหารและพนักงานส่วนท้องถิ่น ฝ่ายสภาท้องถิ่น ฝ่ายประชาชน และระยะเวลาดำเนินการที่มากเพียงพอ

ขวัญหทัย แจ่มแจ้ง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในสูง โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยนระดับสูงมาก ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ เป็นผู้ที่เข้ากับคนอื่นได้ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับสูง และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ อายุของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง นโยบายของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้คือ นโยบายมุ่งก่อให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวม อยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยในระดับสูง ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ นโยบายสามารถปฏิบัติได้จริง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงและข้อคำ ถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ นโยบายมีความแปลกใหม่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงการรณรงค์หาเสียง/กุลยุทธ์ในการหาเสียงของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในสูง โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้คือ เดินหาเสียง เข้าถึงประชาชน อยู่ในลำดับ ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยในระดับสูง

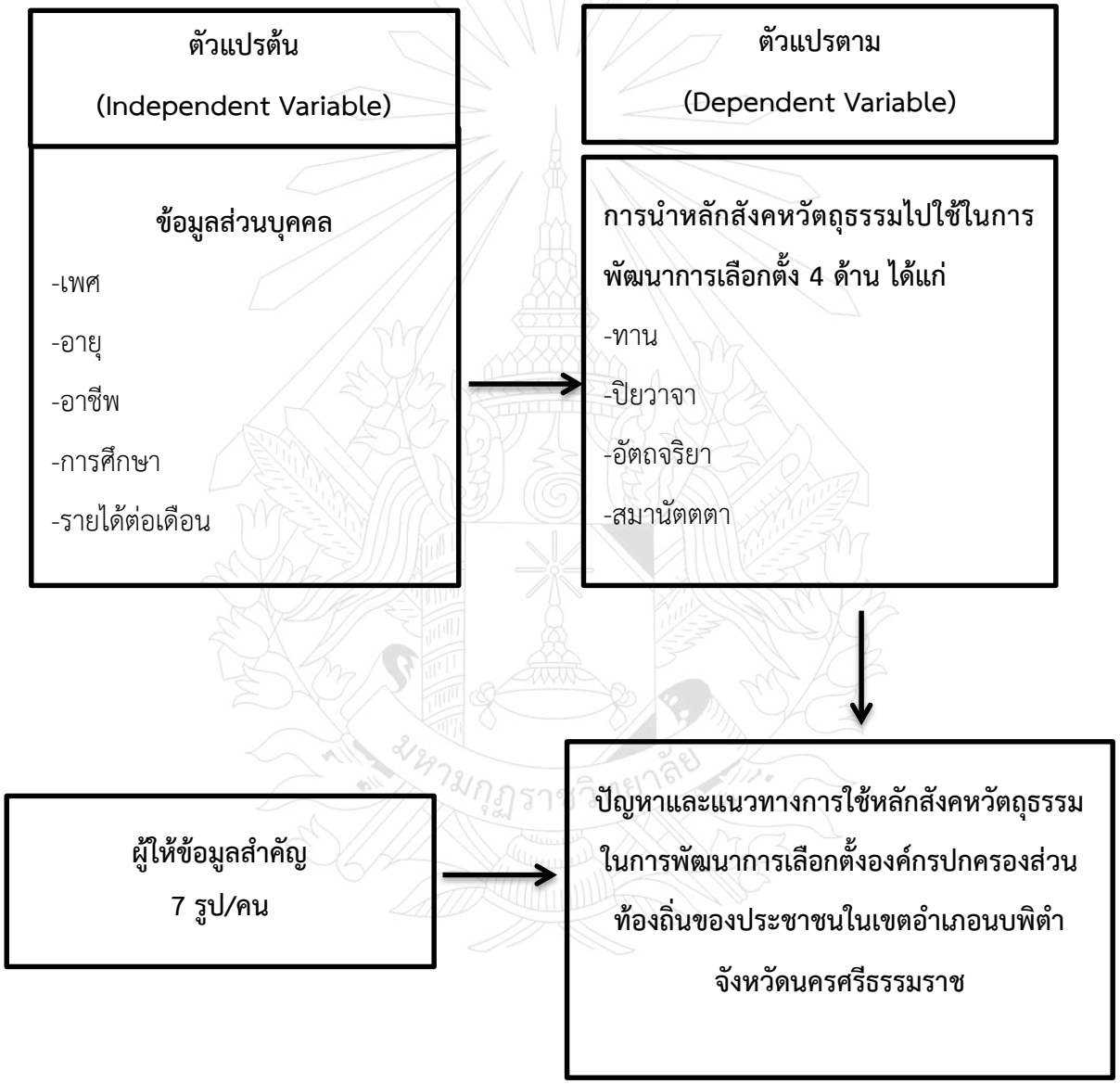
ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ป้ายหาเสียง มีค่าเฉลี่ยนระดับสูงและข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ หาเสียงผ่านสื่อโซเชียลต่างๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง การจูงใจในสิ่งตอบแทน/ผลประโยชน์สิ่งตอบแทนของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในสูง โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้คือ ผู้สมัครมีนโยบายทำเพื่อประชาชนไม่เป็นประชานิยม มีแนวทางการทำงานที่เป็นรูปธรรมอยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยระดับสูง ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือผู้สมัครสัญญาว่าจะเข้ามาพัฒนาหรือสร้างความเจริญให้แก่ตำบลของท่าน มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงและข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือผู้สมัครไม่ใช้วิธีการให้สิ่งตอบแทนเป็นสิ่งของมีค่าผลประโยชน์หรือการหางานให้ทำเมื่อท่านไปลงคะแนนเสียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในปานกลาง โดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้คือผู้สมัครเป็นคนที่ท่านรู้จักเป็นอย่างดีอยู่ในลำดับ ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือผู้สมัครเคยช่วยเหลือหรือมีบุญคุณกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยปานกลาง และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือผู้มีอุปการะคุณแนะนำให้ท่านเลือกผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยปานกลางการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในสูงโดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้คือ นโยบายของผู้สมัครมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน อยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยระดับสูง ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือคุณสมบัติของผู้สมัครมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงและข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือการจูงใจในสิ่งตอบแทน/ผลประโยชน์สิ่งตอบแทนของผู้สมัครมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

กฤตยชญ์ สมมุ่ง (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562 กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่2และเขตที่5” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเขตที่ 2 และเขตที่ 5 จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลงคะแนนเสียงจากปัจจัยด้านพรรคการเมืองมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านตัวบุคคล และด้านปัจจัยการหาเสียง ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ และเขตเลือกตั้งที่ต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้น เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งเป็นการที่ประชาชน ได้ใช้สิทธิของตนเองในการที่จะกำหนดทิศทางของประเทศชาติ ชุมชน โดยประชาชนจะต้องตัดสินใจ เลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ โดยประชาชนจะพิจารณาจากคุณสมบัติต่างๆ ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการใช้หลักสังคหวัตถุธรรม ในพระไตรปิฎก เล่มที่ 21 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 13 อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต สังคหสูตร มี 4 ประการ คือ ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และสมานัตตตา โดยพิจารณาแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 2.3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ” การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth in terview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

3.1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1) ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 26,515 คน (ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุ 18 ปี จังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอนพิตำ พ.ศ. 2566)

2) กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในอำเภอนบพิตำจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 26,515 คน โดยมีสูตรคำนวณดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

$$n = \frac{26,515}{1+26,515\ (0.05)^2}$$

$$= \frac{26,515}{1+66}$$

$$= \frac{26,515}{67}$$

$$= 395.75$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง = **396 คน**

N = จำนวนประชากรทั้งหมด = 26,515 คน

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ = 95% หรือ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณของ “ทาโร่ ยามาเน่” (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนประชากรทั้งสิ้นจำนวน 396 คน ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

(n = 396)

ตำบล/หมู่บ้าน	ขนาดประชากร ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	nN_1/N	ขนาดตัวอย่าง
ตำบลนบพิตำ			
หมู่ที่ 1 โรงเหล็ก	1476	396×1476/26515	22
หมู่ที่ 2 เขาเหล็ก	1070	396x1070/26515	16
หมู่ที่ 3 สวนกลาง	541	396x541/26515	8
หมู่ที่ 4 พังหรัน	599	396x599/26515	9
หมู่ที่ 5 ทอนผักกูด	462	396x462/26515	7
หมู่ที่ 6 ในทอน	424	396x424/26515	6
หมู่ที่ 7 ถ้ำโคก	836	396x836/26515	12

ตำบล/หมู่บ้าน	ขนาดประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	nN_1/N	ขนาดตัวอย่าง
หมู่ที่ 8 พัฒนา	498	396x498/26515	7
หมู่ที่ 9 เขาโพธิ์	501	396x501/26515	7
ตำบลกรุงชิง			
หมู่ที่ 1 นบ	852	396x852/26515	13
หมู่ที่ 2 ห้วยพาน	770	396x770/26515	11
หมู่ที่ 3 พิตำ	1182	396x1182/26515	18
หมู่ที่ 4 เปียน	1059	396x1059/26515	16
หมู่ที่ 5 สวนปราง	775	396x775/26515	12
หมู่ที่ 6 ปากลง	975	396x975/26515	15
หมู่ที่ 7 ห้วยตง	380	396x380/26515	6
หมู่ที่ 8 ทับน้ำเต้า	573	396x573/26515	9
หมู่ที่ 9 ห้วยแห้ง	420	396x420/26515	6
หมู่ที่ 10 กรุงชิง	517	396x517/26515	8
หมู่ที่ 11 หวายช่อ	380	396x380/26515	6
ตำบลกะหรอ			
หมู่ที่ 1 ในโคร๊ะ	636	396x636/26515	9
หมู่ที่ 2 ตลาดจันทร์	468	396x468/26515	7
หมู่ที่ 3 ท่าหว้า	1143	396x1143/26515	17
หมู่ที่ 4 สะพานราง	670	396x670/26515	10
หมู่ที่ 5 หัวทุ่ง	1013	396x1013/26515	15
หมู่ที่ 6 อู่ทอง	456	396x456/26515	7
หมู่ที่ 7 วัดโท	547	396x547/26515	8
หมู่ที่ 8 ไสรักษ์	578	396x578/26515	9
หมู่ที่ 9 คลองตูล	525	396x525/26515	8
ตำบลนาเหรง			
หมู่ที่ 1 ท่าพุฒ	490	396x490/26515	7
หมู่ที่ 2 วังเลา	689	396x689/26515	10
หมู่ที่ 3 นาเหรง	1227	396x1227/26515	18

ตำบล/หมู่บ้าน	ขนาดประชากร ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	nN_1/N	ขนาดตัวอย่าง
หมู่ที่ 4 ในตูล	999	396x999/26515	15
หมู่ที่ 5 นานอน	571	396x571/26515	9
หมู่ที่ 6 ย่านยาว	630	396x630/26515	9
หมู่ที่ 7 คลองโชน	382	396x382/26515	6
หมู่ที่ 8 หน้าถ้ำ	553	396x553/26515	8
หมู่ที่ 9 ยอดเหลือง	648	396x648/26515	10
รวม	**26515**		**396**

3.1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/คน ประกอบด้วย

ตารางที่ 3.2 รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 7 รูป/คน

ชื่อ	ตำแหน่ง
1. พระครูสุรัตวิหารการ	เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี – นบพิตำ ธรรมยุต
2. พระครูภัทรธรรมาภรณ์	เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหล็ก
3. นายสมโชค อินณรงค์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. นายจริน จันทร์ชุม	นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
5. นายสุมล ชัยณรงค์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
6. นายคนึง สันธานเดชา	ประชาชนหมู่ที่ 6 ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
7. นายปวิช อินรินทร์	รองประธานกองทุนหมู่บ้าน (บ้านห้วยตง)

3.2 เทคนิค วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยมีเทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

3.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีเทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้แก่ โดยการสุ่ม (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2549, หน้า 58) วิธีการคือ สุ่มประชากรแต่ละครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช หลังละ 1 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชากร จำนวน 396 คน

3.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/คน ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกจากผู้มีความรู้ความสามารถ จำนวน 7 รูป/คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลักษณะ ขั้นตอนการสร้าง และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ลักษณะของเครื่องมือ

1) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นโดยผู้วิจัย จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามโดยให้เลือกตอบมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 4 ประการ คือ 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อัตถจริยา และ4) สมานัตตตา มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) แบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง การใช้สังคหวัตุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนบพิตำของประชาชนอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง การใช้สังคหวัตุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนบพิตำของประชาชนอยู่ในระดับ มาก

คะแนน 3 หมายถึง การใช้สังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนบพิตำของประชาชนอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง การใช้สังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนบพิตำของประชาชนอยู่ในระดับ น้อย

คะแนน 1 หมายถึง การใช้สังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนบพิตำของประชาชนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สำหรับการวัดค่าตัวแปรทั้งหมด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามที่เป็นข้อคำถามเชิงบวก (positive item) ที่สร้างขึ้น

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นปลายเปิดให้เลือกตอบโดยเสรี

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แนวคำถามสำหรับ การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แนวทางการนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในแต่ละด้านควรเป็นอย่างไร

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ศึกษาค้นคว้างานเอกสารต่างๆ บทความ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการวิจัย โดยใช้คำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด (Open-end questions)

3.4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แก้ไขปรับปรุง ให้ถูกต้องชัดเจนเหมาะสมทั้งเนื้อหาและสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวน แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม จำนวน 3 ท่าน

1. พระครูสิริธรรมาภิรัติ, ผศ.รด.	ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. พระครูสุรัตวิหารการ	เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี-นบพิตำ (ธ)
3. ผศ.ดร. ทิพมาศ เศวตวรโชติ	หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของคำถาม

3.4.5 นำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of item objective congruence หรือ IOC) ดังนี้ (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 197)

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดคะแนนสำหรับการพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

ให้ +1 ถ้าแน่ใจข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ให้ 0 ถ้าไม่แน่ใจข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ให้ -1 ถ้าแน่ใจข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ผลการตรวจสอบ ได้ค่าความสอดคล้องทุกข้อเท่ากับ +1

3.4.6 ขอหนังสือรับรอง จริยธรรมในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์

3.4.7 นำเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถามไปปรับปรุง แก้ไข

3.4.8 ขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

3.4.9 ปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือตามที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม

3.4.10 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอพรหมคีรี จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยด้านความเชื่อมั่น (Reliability) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้(ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 205)

สูตร $\alpha = \frac{n}{n-1}\left\{1-\frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$

เมื่อ α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อคำถาม

$\sum S_i^2$ หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

S_t^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนรวมทั้งฉบับ

ผลการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.8

3.4.11 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม และคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช ถึง นายอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ที่ได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟังและรับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด จำนวน 396 ชุด

3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป

3.5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเดินทางไปเก็บข้อมูลตามวัน เวลา ที่นัดหมายไว้ สถานที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นสถานที่ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพำนักอาศัยอยู่ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการจดบันทึกเป็นเอกสาร บันทึกโดยเครื่องอัดเสียง และบันทึกภาพ เมื่อได้รับอนุญาต

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

(2) วิเคราะห์ข้อมูลการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วแปลผลค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม โดยการแปลผลค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามใช้เกณฑ์แปลความหมายของเบสท์ (Best) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลผลเป็น มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลผลเป็น มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลผลเป็น ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลผลเป็น น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลผลเป็น น้อยที่สุด

(3) วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสนทนาที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบ การพรรณนา (Content analysis technique)

3.6.2 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ตามด้วยการพรรณนาบรรยายความข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติและสูตรการคำนวณค่าทางสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

3.7.1 หาความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence หรือ IOC) ซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.7.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 205) ซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1}\left\{1-\frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$$

เมื่อ α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อคำถาม

$\sum S_i^2$ หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

S_t^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนรวมทั้งฉบับ

3.7.3 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้หาค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 217) ดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการเปรียบเทียบ} \times 100}{\text{จำนวนทั้งหมด}}$$

3.7.4 การวิเคราะห์ข้อมูลหาคะแนนค่าเฉลี่ย (Mean) จากสูตร (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 219) ดังนี้

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลของประชากร

3.7.5 การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตร (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 223) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - \left(\sum X\right)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด

$\left(\sum X\right)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน ขนาดของประชากร

บทที่4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ” ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ทางสถิติ ดังต่อไปนี้ คือ

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนประชากร

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปรผล โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอการวิเคราะห์ในรูปแบบเชิงพรรณนา

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	168	42.42
หญิง	228	57.58
รวม	**396**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.58 และเป็นเพศชาย จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.42

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
18–24 ปี	73	18.43
25–44 ปี	156	39.39
45–64 ปี	70	17.68
65 ปีขึ้นไป	97	24.50
รวม	**396**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 25–44 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39 รองลงมา อายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 อายุ 18–24 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.43 และอายุ 45–64 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.68

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
3. อาชีพ		
ธุรกิจส่วนตัว	63	15.91
รับราชการ	58	14.65
เกษตรกรรม	133	33.59
รับจ้างทั่วไป	97	24.49
อื่นๆ	45	11.36
รวม	**396**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.59 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.49 อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.91 อาชีพรับราชการ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.65 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
4. การศึกษา		
ประถมศึกษา	82	20.70
มัธยมศึกษา	197	49.75
ปริญญาตรีขึ้นไป	117	29.55
รวม	**396**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษา มัธยมศึกษา จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.75 รองลงมา มีการศึกษา ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.55 มีการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 9,000 บาท	60	15.15
9,000–15,000 บาท	128	32.32
15,001–20,000 บาท	45	11.36
20,001 บาทขึ้นไป	163	41.16
รวม	**396**	**100.00**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 41.16 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือน 9,000–15,000 บาท จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.32 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 9,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.15 และมีรายได้ต่อเดือน 15,001–20,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน

(n = 396)

การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ	ระดับการใช้ $\overline{X}$	S.D	แปลผล
1) ทาน	4.43	0.30	มาก
2) ปิยวาจา	4.46	0.26	มาก
3) อัตถจริยา	4.43	0.28	มาก
4) สมานัตตตา	4.41	0.29	มาก
รวม	**4.43**	**0.14**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D = 0.14) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านปิยวาจา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.46, S.D = 0.26) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านทาน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D = 0.30) อยู่ในระดับมาก และด้านอัตถจริยา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D = 0.28) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D = 0.29) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านทาน

(n = 396)

การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ ด้านทาน	ระดับการใช้ $\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ท่านเห็นว่า การเสียสละเวลาเพื่อไปเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญมาก	4.48	0.65	มาก
2. ท่านเห็นว่า การให้ความรู้แก่ผู้อื่นเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง มีความสำคัญ	4.40	0.54	มาก
3. การใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการเสียสละต่อกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.36	0.60	มาก
4. การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิทธิและหน้าที่ที่ประชาชนทุกคนควรเสียสละความเห็นแก่ตัว เพื่อไปใช้สิทธิ์มีความสำคัญ	4.48	0.60	มาก
รวม	**4.43**	**0.30**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านทาน ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.43, S.D = 0.30) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 1 ที่ว่า ท่านเห็นว่า การเสียสละเวลาเพื่อไปเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.48, S.D = 0.65) อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 4 ที่ว่า การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิทธิและหน้าที่ที่ประชาชนทุกคนควรเสียสละความเห็นแก่ตัว เพื่อไปใช้สิทธิ์มีความสำคัญ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.48, S.D = 0.60) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ที่ว่า ท่านเห็นว่า การให้ความรู้แก่ผู้อื่นเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งมีความสำคัญ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.40, S.D = 0.54) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 3 ที่ว่า การใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการเสียสละต่อกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.36, S.D = 0.60) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิยวาจา

(n = 396)

การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ ด้านปิยวาจา	ระดับการใช้ $\overline{X}$	S.D	แปลผล
1. ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้น ประชาชนควรพูดจากันด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง	4.38	0.52	มาก
2. ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้น ประชาชนทุกภาคส่วนไม่ควรใส่ร้ายป้ายสีกัน	4.49	0.61	มาก
3. ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้น ประชาชนทุกภาคส่วนไม่ควรพูดจายุยงเพื่อสร้างความแตกแยกในสังคม	4.46	0.63	มาก
4. การที่ประชาชนสนทนากันด้วยมธุรวาจาเป็นกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้ง รูปแบบหนึ่ง	4.50	0.53	มาก
รวม	**4.46**	**0.26**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิยวาจา ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.46, S.D = 0.26) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 4 ที่ว่า การที่ประชาชนสนทนากันด้วยมธุรวาจาเป็นกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้ง รูปแบบหนึ่ง ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.50, S.D = 0.53) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ที่ว่า ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้นประชาชนทุกภาคส่วนไม่ควรใส่ร้ายป้ายสีกัน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.49, S.D = 0.61) อยู่ในระดับมาก ต่อมา ข้อที่ 3 ที่ว่า ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้นประชาชนทุกภาคส่วนไม่ควรพูดจายุยงเพื่อสร้างความแตกแยกในสังคม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.46, S.D = 0.63) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 1 ที่ว่า ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้น ประชาชนควรพูดจากันด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.38, S.D = 0.52) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอัตถจริยา

(n = 396)

การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ ด้านอัตถจริยา	ระดับการใช้		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
1. ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ในการพัฒนาการเลือกตั้ง	4.36	0.57	มาก
2. ท่านเห็นว่า การที่ท่านรณรงค์หรือชักชวนผู้อื่นไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการบำเพ็ญประโยชน์	4.42	0.50	มาก
3. ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เพื่อให้ได้ผู้แทนของปวงชนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย	4.48	0.62	มาก
4. ท่านเห็นว่า การยอมรับเสียงข้างมากและเคารพเสียงส่วนน้อยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย	4.48	0.61	มาก
รวม	**4.43**	**0.28**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอัตถจริยา ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D = 0.28) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 3 ที่ว่า ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เพื่อให้ได้ผู้แทนของปวงชนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ($\overline{X}$ = 4.48, S.D = 0.62) อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 4 ที่ว่า ท่านเห็นว่า การยอมรับเสียงข้างมากและเคารพเสียงส่วนน้อยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.48, S.D = 0.61) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ที่ว่า ท่านเห็นว่า การที่ท่านรณรงค์หรือชักชวนผู้อื่นไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.42, S.D = 0.50) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 1 ที่ว่า ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ในการพัฒนาการเลือกตั้ง ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.36, S.D = 0.57) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสมานัตตตา

(n = 396)

การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ ด้านสมานัตตตา	ระดับการใช้		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
1. ท่านเห็นว่า การเคารพหลักการเลือกตั้ง 1 คนต่อ 1 สิทธิ์ 1 เสียง เป็นการพัฒนากระบวนการเลือกตั้งโดยความเสมอภาคของประชาชน	4.35	0.56	มาก
2. ท่านเห็นว่า การไม่นอนหลับทับสิทธิ์และการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการพัฒนาความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกระบวนการเลือกตั้งของประชาชน	4.39	0.69	มาก
3. ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งมีความสำคัญและจำเป็น	4.44	0.70	มาก
4. ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนปราศจากอคติพิจารณานโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันมีความสำคัญ	4.44	0.62	มาก
รวม	**4.41**	**0.29**	**มาก**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสมานัตตตา ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D = 0.29) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 3 ที่ว่า ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งมีความสำคัญและจำเป็น ($\overline{X}$ = 4.44, S.D = 0.70) อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 4 ที่ว่า ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนปราศจากอคติพิจารณานโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันมีความสำคัญ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.44, S.D = 0.62) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ที่ว่า ท่านเห็นว่า การไม่นอนหลับทับสิทธิ์และการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการพัฒนาความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกระบวนการเลือกตั้งของประชาชน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.39, S.D = 0.69) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 1 ที่ว่า ท่านเห็นว่า การเคารพหลักการเลือกตั้ง 1 คนต่อ 1 สิทธิ์ 1 เสียง เป็นการพัฒนากระบวนการเลือกตั้งโดยความเสมอภาคของประชาชน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.35, S.D = 0.56) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	ปัญหา	ความถี่
1	ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการการเลือกตั้งและการใช้สิทธิของตนเท่าที่ควร	20
2	การที่ประชาชนไม่สามารถเล็งเห็นถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	15
3	ผู้นำชุมชนไม่มีความสุจริต ไม่ได้ทำงานเพื่อประชาชนเท่าที่ควร	10
4	ประชาชนและหน่วยงานไม่มีความเข้าใจในหลักสังคหวัตุธรรมอย่างแท้จริง	9
5	การขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการนำหลักธรรมไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้ง	8
6	การนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ไม่มีความต่อเนื่อง	8
7	ผู้มีความรู้ทางหลักสังคหวัตุธรรม ไม่สามารถอธิบายให้ประชาชนเข้าใจอย่างละเอียด	5
8	ผู้นำไม่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน	4
9	การจัดอบรมหรือเสนอแนะต่อประชาชน ถึงการพัฒนาการเลือกตั้ง โดยใช้หลักธรรมเข้ามาเสริม ยังมีน้อย	2
	รวม	**73**

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	สรุปข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	เห็นควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบและมีหน้าที่ในการเลือกตั้ง ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนให้มากกว่าเดิม ในการเลือกตั้ง หรือกระบวนการเลือกตั้งเพื่อจะได้เกิดประโยชน์ และผลสูงสุด ในการทำหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน	20
2	ควรส่งเสริมให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีความรู้สึก รัก และรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองตามที่กฎหมายกำหนด ในการเลือกตั้ง และเล็งเห็นประโยน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	15
3	ผู้นำท้องถิ่นควรยึดหลัดสังคหวัตถุธรรม เป็นหลักธรรมประจำใจ เพื่อความสุจริตและทำงานเพื่อประชาชนด้วยความยินดี	10
4	ควรให้ประชาชนและหน่วยงานทำความเข้าใจในหลักสังคหวัตุธรรมอย่างแท้จริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานบริหารชุมชน หรือองค์กรราชการได้	9
5	ในการนำหลักธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งควรมีการ นำเสนอหรือประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	8
6	ควรให้ทุกหน่วยงาน ได้นำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้อย่างต่อเนื่อง และขยายไปในภาคส่วน องค์กรต่างๆ ให้มีความเจริญควบคู่ไปทั้งทางด้านวัตถุและศีลธรรม	8
7	ควรให้ผู้มีความรู้ทางหลักสังคหวัตุธรรม อธิบายให้ประชาชนเข้าใจอย่างละเอียด	5
8	ผู้นำควรเป็นแบบอย่างให้ประชาชนเห็น เป็นการสอนประชาชน เพื่อพัฒนาประชาชน โดนผู้แทนเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตน	4
9	ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรม หรือเสนอแนะต่อประชาชนถึงการพัฒนาการเลือกตั้ง โดยใช้หลักธรรมเข้ามาเสริม เพื่อที่ประชาชน จะได้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น	2
	รวม	**73**

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอการวิเคราะห์ในรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวแนวทางการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีรายละเอียดผ่านสังคหวัตถุ ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

แนวทางการนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในแต่ละด้านควรเป็นอย่างไร

1. ด้านทาน (การเสียสละ)

พระครูสุรัตวิหารการ เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี–นบพิตำ ธรรมยุต (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ควรเสียสละเวลาไปร่วมไม้ ร่วมมือ กับทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง หรือช่วงเวลาเลือกตั้ง ต้องเสียสละเวลาดู เวลาในการพิจารณาผู้ที่เหมาะสมที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำ ความเสียสละจึงเป็นคุณสมบัติข้อแรกของคนที่จะเข้ามาเป็นผู้นำผู้อื่น หากไม่มีความเสียสละแล้วก็ไม่ควรเข้ามาทำหน้าที่ผู้นำผู้อื่นได้ ดังนั้น ผู้นำต้องมีทาน คือการเสียสละ ถ้าไม่มีทาน ไม่รู้จักการเสียสละ ก็จะไม่สามารถยึดถือน้ำใจของผู้อื่นไว้ได้ ดังนั้นการที่จะเป็นผู้นำที่ดีได้ จะทำให้การเลือกตั้งพัฒนาไปในทางที่ดีได้ ผู้ที่เป็นผู้นำย่อมต้องมีทาน คือการเสียสละอย่างเต็มที่

พระครูภัทรธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหล็ก (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ทาน หรือการให้ เป็นการเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อความสุขส่วนรวม ให้ความสำคัญกับส่วนรวม ให้ความสำคัญกับประชาชน ให้เวลา ให้โอกาส และให้สติปัญญา หากมีการให้การเสียสละ การเลือกตั้งก็ย่อมที่จะพัฒนาไปสู่ความมีประสิทธิภาพได้ ทั้งนี้การที่จะพัฒนาการเลือกตั้งให้ถูกต้อง เป็นไปตามครรลองคลองธรรม ผู้ที่จะเข้ามามีบทบาทในส่วนของผู้นำย่อมต้องเสียสละตน เสียสละความสุขส่วนตน หรือประโยชน์ส่วนตนจึงจะทำให้เป็นผู้นำที่ดีได้ ดังนั้น ทาน หรือการเสียสละ ก็จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะพัฒนาการเลือกตั้ง หรือกระบวนการเลือกตั้งให้มีความเป็นธรรม และเป็นประโยชน์ต่อคนหมู่มากอย่างแท้จริง

นายสมโชค อินณรงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า อยากให้ประชาชนมีความสำนึกและรู้สึกถึงความรับผิดชอบ และเสียสละเวลา หรือปัจจัยบางอย่างในการทำหน้าที่ของตนเอง ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ในส่วนของทานนั้นเป็นการให้ทั้งความรู้ ให้ทั้งปัญญาในการแก้ไขปัญญาของประชาชนด้วย จะทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขได้

การให้เป็นหลักการพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ คนทุกคนควร ให้ซึ่งกันไม่ว่าจะเป็นการให้สิ่งของหรือแม้แต่การให้อภัยกันก็ตาม ถ้าประชาชนทุกคนให้เหล่านี้กันได้ การเลือกตั้งก็จะพัฒนาขึ้นไปได้

นายคนึง สันธานเดชา ประชาชนหมู่ที่ 6 ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้นำท้องถิ่นในเขตอำเภอนบพิตำควรมีจิตใจที่กว้างขวางในการให้ทาน (การเสียสละ) ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านกำลังกาย หรือทางด้านกำลังทรัพย์ ที่จะเสียสละช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้ทาน ไม่ว่าทางใด เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น อีกทั้งยังเป็นส่วนที่จำเป็นช่วยทำให้สังคมนี้น่าอยู่ยิ่งขึ้นด้วย การให้ทานจึงเป็นส่วนที่จะนำไปพัฒนาการเลือกตั้งได้

นายปวิช อินรินทร์ รองประธานกองทุนหมู่บ้าน (บ้านห้วยตง) (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า การพัฒนาการเลือกตั้งโดยใช้หลักการเสียสละเพื่อส่วนรวม ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสะดวก การให้จึงเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการเลือกตั้งเพราะทุกฝ่ายพร้อมใจกันที่จะเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม การเสียสละนั้นย่อมสามารถทำได้โดยอาจจะเป็นการเสียสละกำลังกาย หรือการเสียสละกำลังทรัพย์ หรือแม้แต่การเสียสละเวลาในการไปใช้สิทธิใช้เสียงเลือกตั้ง เหล่านี้ ย่อมเป็นการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

นายจริน จันทร์ชุม นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ได้มีการรณรงค์ให้บุคลากรรู้จักการเสียสละ เอื้อเฟื้อ เสียสละ โดยการรงณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ สละเวลาไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง โดยให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเลือกตั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยและปลูกฝังให้กับเยาวชนคนรุ่นต่อไป เพราะสิ่งเหล่านี่จะเป็นตัวกำหนดอนาคตของเยาวชน การที่ได้ผู้นำที่ดี ผู้นำที่เสียสละ มาทำงานเพื่อประโยชน์ต่อประชาชน รับใช้ประชาชน จะทำให้สังคมเจริญรุ่งเรืองและน่าอยู่ยิ่งขึ้น

นายสุมล ชัยณรงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนควรมีความเสียสละมากกว่าที่เป็นอยู่ คือพร้อมทั้งการเสียสละเวลา และเงินทองบ้าง เพื่อใช้จ่ายในการเดินทางไปเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือส่วนรวม การนำหลักธรรมเรื่องทาน หรือการเสียสละ มาใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งนั้น ประการแรก ต้องมีความเข้าใจในหลักการเสียสละก่อน ว่าการเสียสละนั้นเป็นการเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ เช่น การเสียสละเวลาไปเลือกตั้ง การเสียสละแรงกายเพื่อพัฒนาสังคม ชุมชน หมู่บ้าน เสียสละนั้นเป็นคุณธรรมที่ต้องมีประจำใจทุกคนเพราะเป็นหลักธรรมที่จะทำให้สังคม ชุมชน น่าอยู่มากยิ่งขึ้น หากทุกคนในสังคมหรือชุมชนนั้นๆ มีความเสียสละเป็นส่วนใหญ่แล้ว สังคมและชุมชนก็จะเจริญขึ้นด้วย

สรุปได้ว่า ด้านทาน (การเสียสละ) การพัฒนาการเลือกตั้งนั้น การเสียสละเป็นสิ่งที่สำคัญ ทุกคนย่อมต้องมีความร่วมมือกัน โดยเล็งเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ร่วมมือกันทุกๆ กิจกรรม โดยการพิจารณาบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนต้องมีความเสียสละ อดทน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนในพื้นที่ ให้ความสำคัญกับการเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวม ทั้งการเสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา อีกทั้งย่อมต้องมีความเป็นผู้นำ ที่ดี ยึดถือประชาชนเป็นที่ตั้ง ให้สมควรกับที่ประชาชนได้เลือกเข้ามาทำหน้าที่แทนตน ดังนี้ย่อมเป็นการใช้ หลักสังคหวัตถุธรรม ด้านทาน (การเสียสละ) เพื่อพัฒนาการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ด้านปิยวาจา (การพูดจาเป็นประโยชน์)

พระครูสุรัตวิหารการ เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี–นบพิตำ ธรรมยุต (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ทั้งผู้เลือกตั้ง หรือผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ต้องมีวาจาสุภาษิต พูดแต่ความดี มีประโยชน์ ไม่พูดส่อเสียด เสียดสีกัน ไม่ว่าจะต่อหน้าหรือลับหลัง ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ยึดถือประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก การพูดจาที่เป็นประโยชน์ คำพูดนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ คำพูดเป็นการแสดงออกทางความคิดมาที่ออกมาในลักษณะของคำพูด เมื่อพูดไปแล้วย่อมมีผลทั้งกับผู้ที่พูดและผู้ที่ฟัง หากพูดสิ่งดีสิ่งที่เป็นประโยชน์ ทั้งผู้พูดและผู้ฟังก็ย่อมได้รับประโยชน์ แต่หากการพูดนั้นเป็นการพูดที่เป็นโทษ ผู้ที่ได้รับทาก็ย่อมเป็นทั้งผู้ที่พูดและผู้ที่ฟัง การที่จะนำมาพัฒนาการเลือกตั้งได้นั้น การพูดคุยที่อ่อนน้อมถ่อมตน พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ จะทำให้เป็นที่รักของผู้ฟังได้

พระครูภัทรธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหล็ก (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า การพูดนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะเมื่อพูดออกไปแล้วย่อมมีผลทั้งตนเองและผู้อื่น การพูดที่ดีนั้น ต้องเป็นการพูดด้วยปิยวาจา คือว่าจาที่เป็นมิตร ไม่พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดว่ากล่าวให้ร้ายซึ่งกันและกัน ไม่พูดจายุยงส่งเสริมให้คนแตกความสามัคคี การไม่พูดอย่างทำอย่างการพูดอย่างที่ย่อมสามารเป็นเครื่องทำให้เป็นที่รักของบุคคลอื่นได้ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งได้

นายสมโชค อินณรงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ควรมีเหตุผลในข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ได้รับมา และการที่จะสื่อสารต่อกันก็ควรมีการพูดกันด้วยวาจาไพเราะ ด้วยวาจาที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อสังคม ไม่กล่าววาจาว่าร้ายใคร หรือพูดเอาดีใส่ตัว เอาชั่วใส่คนอื่น อันจะเป็นเหตุให้ผู้อื่นและสังคมเดือดร้อน การทักทายปราศรัย ด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม การให้เกียรติ ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ก็ย่อมที่จะ พัฒนาการเลือกตั้งให้ดีขึ้นได้ เป็นการเลือกตั้งที่มีคุณธรรมควบคู่ไปด้วย

นายคนึง สันธานเดชา ประชาชนหมู่ที่ 6 ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้นำท้องถิ่นทุกๆ ท้องถิ่น

หรือแม้แต่ทุกคนในองค์กรท้องถิ่น ควรที่จะมีวาจาอันเป็นที่รักของประชาชน ใช้วาจาในการพูดให้ประชาชนมีความสามัคคี ให้ประชาชนในท้องถิ่นรัก และร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ ของตน ต้องมีการพูดจากันด้วยเหตุผล และข้อเท็จจริงไม่ควรมีการใส่ร้ายป้ายสีกันในการหาเสียง หรือการพูดจายุยงส่งเสริม อันจะทำให้เกิดความแตกแยกกันขึ้นในสังคม ดังนั้นการพูดจา พูดคุยกันด้วยปิยวาจาจึงมีความสำคัญยิ่งไม่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความแตกแยกกันขึ้นในสังคม

นายปวิช อินรินทร์ รองประธานกองทุนหมู่บ้าน (บ้านห้วยตง) (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า การพูดจาที่เป็นประโยชน์นั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเลือกตั้งของคนในเขตอำเภอนบพิตำ การพูดจา การให้ประโยชน์ต่อประชาชนจากการที่พูดสิ่งที่เป็นประโยชน์ย่อมนำมาสู่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน การพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์คือ การพูดแต่สิ่งที่ดีๆ พูดด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวาน ไม่พูดจาทำร้ายจิตใจผู้อื่น ไม่พูดจาเพื่อสร้างความแตกแยกร้าวฉานในสังคม ก็จะถือว่าเป็นกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งอีกรูปแบบหนึ่ง

นายจริน จันทร์ชุม นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ในด้านปิยวาจา ทาง อบต.กรุงชิง ได้นำแนวทางการต้อนรับ ให้เป็นที่ประทับใจแก่ผู้ที่มาติดต่อราชการ ด้วยการทักทาย ต้อนรับด้วยมารยาทอันดีงาม ยิ้มแย้ม แจ่มใส วาจาไพเราะ ช่วยเหลือบุคคลที่มาติดต่อ และบุคลากรภายในองค์กร โดยรณรงค์ให้บุคลากรภายในองค์กร มีอัธยาศัยที่ดีต่อผู้มารับบริการ สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาปรับใช้กับการพัฒนาการเลือกตั้งได้ เพราะหากผู้ที่มาทำงานรับใช้ประชาชน มีอัธยาศัยอันดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ทั้งต่อหน้าและหลังจากได้รับการเลือกตั้งแล้ว ย่อมเป็นที่ประทับใจ ต้องการของประชาชนจะทำให้การเลือกผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพด้วย

นายสุมล ชัยณรงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ควรพูดจาแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและตนเองเป็นหลัก ไม่กล่าวร้ายป้ายสีใคร มีใจเป็นกลาง ในการพูดและพูดด้วยถ้อยคำที่เป็นคำที่สุภาพ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเลือกตั้ง และต่อสังคมส่วนรวม การพูดนั้นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้การเลือกตั้งเป็นไปในทิศทางที่ควรจะเป็น เป็นไปตามข้อเท็จจริง ไม่มีการใส่ร้ายป้ายสียุยงส่งเสริมให้เกิดความแตกแยกกัน สู้กันด้วยผลงาน และการบริหาร พัฒนา จึงจะทำให้การพัฒนาการเลือกตั้งเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพได้

สรุปได้ว่า ด้านปิยวาจา (การพูดจาเป็นประโยชน์) การพูดจาที่เป็นประโยชน์ พูดจากันด้วยเหตุผล อ้อนน้อม ถ่อมตน ไม่ใส่ร้ายป้ายสีในขณะหาเสียง ไม่พูดจาให้เกิดความแตกแยก หรือยุยงปลุกปั่นให้เกิดความแตกแยกกันในสังคม ไม่พูดจาเอาดีใส่ตัว เอาชั่วใส่ผู้อื่น ไม่พูดจาอันเป็นเหตุที่จะให้ผู้อื่นได้รับความเดือนร้อน มารยาทอันดีงาม ยิ้มแย้ม แจ่มใส วาจาไพเราะ ช่วยเหลือบุคคลต่างๆ

ที่มาติดต่อราชการ นั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้การพัฒนาการเลือกตั้งนั้นเป็นไปสู่แนวทางที่ดีมีคุณธรรมและมีประสิทธิภาพได้

3. ด้านอัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์)

พระครูสุรัตวิหารการ เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี–นบพิตำ ธรรมยุต (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า เมื่อเลือกผู้แทนเข้ามาแล้ว เมื่อเขาขอแรงบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม เพื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ต้องให้ความร่วมมือ ไม่มีข้ออ้าง ไม่หลีกเลี่ยง โดยเล็งเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ยึดถือประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมทั้งส่งเสริมให้บุคคลในพื้นที่หรือสังคม เล็งเห็นประโยชน์ของการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ รวมทั้งให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการที่จะพัฒนาการเลือกตั้ง

พระครูภัทรธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหล็ก (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ การที่จะเข้าไปเป็นผู้แทนของประชาชน ต้องเป็นผู้ที่เสียสละ ให้ความร่วมมือกับทุกฝ่าย และต้องสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่หมู่คณะหรือองค์กร ให้บุคคลในองค์กรมีความรัก เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความสามัคคีของคนในสังคม ชุมชน รวมทั้งทำตนให้เป็นประโยชน์

นายสมโชค อินณรงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า อยากให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์ โดยการรณรงค์ให้ความรู้ แก่ผู้ที่ไม่รู้ ไม่เข้าใจในกระบวนการเลือกตั้ง ให้มีความเข้าใจเพิ่มยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ที่มีผลมาจากการเลือกตั้ง อีกทั้งการใช้อัตถจริยาหรือการบำเพ็ญประโยชน์นั้นเป็นหัวใจหลักของผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่ผู้แทนของปวงชน ต้องมีใจที่จะทำเพื่อประชาชน เพื่อสังคม ยอมสละความสุขของตน เพื่อส่วนรวม

นายคนึง สันธานเดชา ประชาชนหมู่ที่ 6 ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า การใช้อัตถจริยาในผู้นำท้องถิ่นนั้นสำคัญยิ่ง ผู้ที่เป็นผู้นำย่อมต้องทุ่มเทแรงกายและแรงใจเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่นตลอดจนถึงประเทศชาติ การเป็นผู้นำนั้น ต้องทุ่มเท ทั้งแรงกายแรงใจ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน หรือคนในสังคม

นายปวิช อินรินทร์ รองประธานกองทุนหมู่บ้าน (บ้านห้วยตง) (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า การบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมต่อประชาชน ทำให้เกิดการต่อยอดไปสู่การพัฒนาการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ต่อบุคคล ภายในชุมชน อีกทั้งคุณสมบัติหลักของผู้ที่จะเข้ามามีบทบาทเป็นผู้แทนของประชาชน สิ่งที่ควรมีเลยก็คือ ต้องเป็นผู้ที่บำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ ที่ทุกฝ่ายเห็นได้ อันเป็นอีกปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเลือกผู้นั้นเป็นผู้แทนของตนด้วย

นายจริน จันทร์ชุม นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ในการพัฒนาการเลือกตั้ง ให้มีการจัดให้มีกองจิตอาสา ในการช่วยกันพัฒนา ช่วยเหลือ แก่ประชาชนที่ไปติดต่อราชการ และคอยดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างความสามัคคี ให้เกิดขึ้นในชุมชนอย่างยั่งยืน การที่จะพัฒนาการเลือกตั้งได้นั้น ผู้นำหรือผู้แทนของประชาชนก็ย่อมต้องมีจิตอาสาที่จะพัฒนาสังคม ชุมชนที่ตนเป็นผู้แทนให้มีความเจริญก้าวหน้า ทันยุค ทันสมัย ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

นายสุมล ชัยณรงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเองและทำตนเองให้เป็นประโยชน์ ร่วมรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์แก่ท้องถิ่น มีความสำนึกในสิทธิหน้าที่ของตน คือ ตนมีสิทธิในการไปเลือกตั้ง ก็ไปเลือกตั้งโดยยึดหลักประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไปเลือกผู้ที่ดี ทำประโยชน์ให้แก่สังคม อีกทั้งประชาชนทุกคนก็ควรที่จะบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมด้วยเช่นกัน

สรุปได้ว่า ด้านอัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์) ผู้แทนของประชาชนย่อมต้องมีความเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ให้ความร่วมมือกับทุกๆ กิจกรรม ไม่มีข้ออ้างไม่หลีกเลี่ยง ทุ่มเททั้งแรงกายและแรงใจในการพัฒนาชุมชนหรือองค์กร ควรดูแลซึ่งกันและกัน สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน องค์กร และหมู่คณะ ส่งเสริมให้ประชาชนรัก สามัคคีซึ่งกันและกัน ร่วมด้วยช่วยกันในการที่จะพัฒนาชุมชน สังคม รวมถึงประเทศชาติให้ไปสู่ความเจริญ ทั้งทางวัตถุและทางคุณธรรม จึงจะถือว่าเป็นการพัฒนาการเลือกตั้ง

4. ด้านสมานัตตตา (ความเสมอภาค)

พระครูสุรัตวิหารการ เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี–นบพิตำ ธรรมยุต (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนในท้องที่มีความเสมอภาค ในการไปใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้ง และควรมีความเสมอภาคกันในการได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน การเคารพ 1 สิทธิ 1 เสียง เคารพเสียงข้างมาก และก็ให้เกียรติเสียงส่วนน้อยด้วย การที่ทุกคนมีสิทธิมีเสียงเสมอกัน ในการเลือกตั้ง และเมื่อมีสิทธิมีเสียงคนละ 1 เสียงเท่ากันแล้ว ก็ควรที่จะไปใช้สิทธิ ในการลงคะแนนเลือกผู้แทนที่จะเข้ามาทำหน้าที่แทนตน โดยยึดข้อเท็จจริง การทำงาน ของผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่แทนตนประกอบด้วย

พระครูภัทรธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหล็ก (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า องค์กรควรมีความเสมอภาค ไม่ควรมีการเลือกปฏิบัติ ทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์กันอย่างเท่าเทียมกัน ด้วยความเสมอภาค ด้วยทุกคน ทุกคนต่างมีสิทธิมีเสียงเท่ากัน มีความเสมอกันทุกระดับชั้นในการใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้ง

นายสมโชค อินณรงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ให้พิจารณาถึงความถูกต้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงเหตุและผล การทำใจให้เป็นกลาง ในการเลือกตั้งทุกครั้งอย่าสม่ำเสมอ โดยไม่มีอคติต่อผู้หนึ่งผู้ใด ให้มองถึงเจตนารมณ์และความตั้งใจของผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสำคัญ ว่าต้องเลือกคนที่จะเข้ามาทำงานแทนเรา นั้นจะต้องมีความเป็นกลาง ยุติธรรม เสมอภาคกัน

นายคนึง สันธานเดชา ประชาชนหมู่ที่ 6 ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า การมีความเสมอภาคในหน่วยงานท้องถิ่นนั้น ย่อมนำมาซึ่งความจริงใจไม่มีการกดขี่ประชาชนในพื้นที่ ให้ความเป็นธรรมและยุติธรรมต่อประชาชน ประชาชนทุกคนมีสิทธิมีเสียงเท่ากัน และการปฏิบัติตัวของผู้แทนต่อประชาชนก็ต้องมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

นายปวิช อินรินทร์ รองประธานกองทุนหมู่บ้าน (บ้านห้วยตง) (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า องค์กร หน่วยงาน ผู้นำ ควรมีความเสมอภาค เท่าเทียมกัน ไม่ควรมีการเลือกปฏิบัติ ทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน ด้วยความเสมอภาคเท่ากันทุกคน ทุกคนอยู่กันอย่างเสมอภาคกัน ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน ผู้ที่ได้เข้าไปทำงานแทนประชาชนเป็นปากเป็นเสียงแทนประชาชนก็ต้องให้ความเป็นธรรม มีความยุติธรรม เสมอภาคไม่ถือตน

นายจริน จันทร์ชุม นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ในด้านความเสมอภาค ให้ประชาชนทุกครัวเรือนมีสิทธิเข้าถึงสิทธิของสาธารณูปโภคพื้นฐาน อันเป็นประโยชน์ในการสุขภาพและอนามัย และความอยู่ดีมีสุขทุกครัวเรือน สิทธิในการเข้าถึงบริการทุกอย่างๆ เท่าเทียมกัน ไม่อคติหรือเอนเอียงไปยังฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

นายสุมล ชัยณรงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า มีใจเป็นกลางในการเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ ให้มองถึงเจตนารมณ์ของผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญ คิดถึงเหตุถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญแก่บุคคลที่จะสมัครเข้ารับการเลือกตั้งด้วยความเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า ด้านสมานัตตตา (ความเสมอภาค) การเคารพซึ่งกันและกัน การเคารพเสียงข้างมาก 1 คน 1 สิทธิ 1 เสียง ให้ความยอมรับหาผู้ที่เข้าไปเป็นผู้แทน แม้ไม่ใช่คนที่ตนต้องการ แต่ถ้าเป็นมติของเสียงข้างมากก็ให้ความยอบรับ ให้โอกาสในการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน รวมถึงการที่ไม่นอนหลับทับสิทธิ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ และเลือกผู้แทนของตนโดยปราศจากอคติ เลือกตามความเหมาะสม ตามเจตนารมณ์ และมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ย่อมเป็นการพัฒนาการเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.13 สรุปผลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านทาน

ลำดับ	รายชื่อ	สรุปบทสัมภาษณ์
1	พระครูสุรัตวิหารการ	ควรเสียสละเวลาไปร่วมไม้ ร่วมมือ กับทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง หรือช่วงเวลาเลือกตั้ง ต้องเสียสละเวลาดู เวลาในการพิจารณาผู้ที่เหมาะสมที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำ ความเสียสละจึงเป็นคุณสมบัติข้อแรกของคนที่จะเข้ามาเป็นผู้นำผู้อื่น หากไม่มีความเสียสละแล้วก็ไม่ควรเข้ามาทำหน้าที่ผู้นำผู้อื่นได้ ดังนั้น ผู้นำต้องมีทาน คือการเสียสละ
2	พระครูภัทรธรรมาภรณ์	ทาน หรือการให้ เป็นการเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อความสุขส่วนรวม ให้ความสำคัญกับส่วนรวม ให้ความสำคัญกับประชาชน ให้เวลา ให้โอกาส และให้สติปัญญา หากมีการให้ การเสียสละ การเลือกตั้งก็ย่อมที่จะพัฒนาไปสู่ความมีประสิทธิภาพได้
3	นายสมโชค อินณรงค์	อยากให้ประชาชนมีความสำนึกและรู้สึกถึงความรับผิดชอบ และเสียสละเวลา หรือปัจจัยบางอย่างในการทำหน้าที่ของตนเองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
4	นายคนึง สันธานเดชา	ผู้นำท้องถิ่นในเขตอำเภอนบพิตำ ควรมีจิตใจที่กว้างขวางในการให้ทาน (การเสียสละ) ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านกำลังกาย หรือทางด้านกำลังทรัพย์ ที่จะเสียสละช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5	นายปวิช อินรินทร์	การพัฒนาการเลือกตั้งโดยใช้หลักการเสียสละเพื่อส่วนรวม ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสะดวก การให้จึงเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการเลือกตั้งเพราะทุกฝ่าย

ลำดับ	รายชื่อ	สรุปบทสัมภาษณ์
		พร้อมใจกันที่จะเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
6	นายจริน จันทร์ชุม	ได้มีการรณรงค์ให้บุคลากรรู้จักการเสียสละ เอื้อเฟื้อเสียสละ โดยการรงณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่สละเวลาไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง โดยให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเลือกตั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย และปลูกฝังให้กับเยาวชนคนรุ่นต่อไป
7	นายสุมล ชัยณรงค์	ประชาชนควรมีความเสียสละมากกว่าที่เป็นอยู่ คือพร้อมทั้งการเสียสละเวลา และเงินทองบ้าง เพื่อใช้จ่ายในการเดินทางไปเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือส่วนรวม

ตารางที่ 4.14 สรุปผลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิยวาจา

ลำดับ	รายชื่อ	สรุปบทสัมภาษณ์
1	พระครูสุรัตวิหารการ	ทั้งผู้เลือกตั้ง หรือผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ต้องมีวาจาสุภาษิต พูดแต่ความดี มีประโยชน์ ไม่พูดส่อเสียด เสียดสีกัน ไม่ว่าจะต่อหน้าหรือลับหลัง ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ยึดถือประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก
2	พระครูภัทรธรรมาภรณ์	การพูดนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะเมื่อพูดออกไปแล้วย่อมมีผลทั้งตนเองและผู้อื่น การพูดที่ดีนั้นต้องเป็นการพูดด้วยปิยวาจา คือว่าจาที่เป็นมิตร ไม่พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดว่ากล่าวให้ร้ายซึ่งกันและกัน ไม่พูดจายุยงส่งเสริมให้คนแตกความสามัคคี การไม่พูดอย่างทำอย่าง การพูดอย่างที่ย่อมสามารเป็นเครื่องทำให้เป็นที่รักของบุคคลอื่นได้ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งได้
3	นายสมโชค อินณรงค์	ควรมีเหตุผลในข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้รับมา และการที่จะสื่อสารต่อกันก็ควรมีการพูดกันด้วยวาจาไพเราะ ด้วยวาจาที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อสังคม ไม่กล่าววาจาว่าร้ายใคร หรือพูดเอาดีใส่ตัว เอาชั่วใส่คนอื่น อันจะเป็นเหตุให้ผู้อื่นและสังคมเดือดร้อน
4	นายคนึง สันธานเดชา	ผู้นำท้องถิ่นทุกๆ ท้องถิ่น หรือแม้แต่ทุกคนในองค์กรท้องถิ่น ควรที่จะมีวาจาอันเป็นที่รักของประชาชน ใช้วาจาในการพูดให้ประชาชนมีความสามัคคี ให้ประชาชนในท้องถิ่นรัก และร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ ของตน
5	นายปวิช อินรินทร์	การพูดจาที่เป็นประโยชน์นั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเลือกตั้งของคนในเขตอำเภอนบพิตำ การพูดจา การให้ประโยชน์ต่อประชาชนจากการที่

ลำดับ	รายชื่อ	สรุปบทสัมภาษณ์
		พูดสิ่งที่เป็นประโยชน์ ย่อมนำมาสู่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน
6	นายจริน จันทร์ชุม	ในด้านปิยวาจา ทาง อบต.กรุงชิง ได้นำแนวทางการต้อนรับ ให้เป็นที่ประทับใจแก่ผู้ที่มาติดต่อราช ด้วยการทักทาย ต้อนรับ ด้วยมารยาทอันดีงาม ยิ้มแย้มแจ่มใส วาจาไพเราะ ช่วยเหลือบุคคลที่มาติดต่อ และบุคลากรภายในองค์กร
7	นายสุมล ชัยณรงค์	ควรพูดจาแต่สั่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและตนเองเป็นหลัก ไม่กล่าวร้ายป้ายสีใคร มีใจเป็นกลางในการพูดและพูดด้วยถ้อยคำที่เป็นคำที่สุภาพ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเลือกตั้ง และต่อสังคมส่วนรวม

ตารางที่ 4.15 สรุปผลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอัตถจริยา

ลำดับ	รายชื่อ	สรุปบทสัมภาษณ์
1	พระครูสุรัตวิหารการ	เมื่อเลือกผู้แทนเข้ามาแล้ว เมื่อเขาขอแรงบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่วนรวม เพื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ต้องให้ความร่วมมือ ไม่มีข้ออ้าง ไม่หลีกเลี่ยง โดยเล็งเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ยึดถือประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก
2	พระครูภัทรธรรมาภรณ์	การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ การที่จะเข้าไปเป็นผู้แทนของประชาชน ต้องเป็นผู้ที่เสียสละ ให้ความร่วมมือกับทุกฝ่าย และต้องสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่หมู่คณะหรือองค์กร ให้บุคคลในองค์กรมีความรัก เกื้อกูลซึ่งกันและกัน
3	นายสมโชค อินณรงค์	อยากให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์ โดยการรณรงค์ให้ความรู้ แก่ผู้ที่ไม่รู้ ไม่เข้าใจในกระบวนการเลือกตั้ง ให้มีความเข้าใจเพิ่มยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ที่มีผลมาจากการเลือกตั้ง
4	นายคนึง สันธานเดชา	การใช้อัตถจริยาในผู้นำท้องถิ่นนั้นสำคัญยิ่ง ผู้ที่เป็นผู้นำย่อมต้องทุ่มเทแรงกายและแรงใจเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่น ตลอดจนถึงประเทศชาติ
5	นายปวิช อินรินทร์	การบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต่อประชาชน ทำให้เกิดการต่อยอดไปสู่การพัฒนาการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ต่อบุคคลภายในชุมชน
6	นายจริน จันทร์ชุม	ในการพัฒนาการเลือกตั้ง ให้มีการจัดให้มีกองจิตอาสา ในการช่วยกันพัฒนา ช่วยเหลือ แก่ประชาชน

ลำดับ	รายชื่อ	สรุปบทสัมภาษณ์
		ที่ไปติดต่อราชการ และคอยดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างความสามัคคี ให้เกิดขึ้นในชุมชนอย่างยั่งยืน
7	นายสุมล ชัยณรงค์	มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเอง และทำตนเองให้เป็นประโยชน์ ร่วมรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์แก่ท้องถิ่น

ตารางที่ 4.16 สรุปผลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสมานัตตตา

ลำดับ	รายชื่อ	สรุปบทสัมภาษณ์
1	พระครูสุรัตวิหารการ	ประชาชนในท้องที่มีความเสมอภาค ในการไปใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้ง และควรมีความเสมอภาคกันในการได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน
2	พระครูภัทรธรรมาภรณ์	องค์กรควรมีความเสมอภาค ไม่ควรมีการเลือกปฏิบัติ ทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์กันอย่างเท่าเทียมกัน ด้วยความเสมอภาค ด้วยทุกคน
3	นายสมโชค อินณรงค์	ให้พิจารณาถึงความถูกต้อง และเหมาะสม โดยคำนึงถึงเหตุและผล การทำใจให้เป็นกลาง ในการเลือกตั้งทุกครั้งอย่าสม่ำเสมอ โดยไม่มีอคติต่อผู้หนึ่งผู้ใด ให้มองถึงเจตนารมณ์และความตั้งใจของผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสำคัญ ว่าต้องเลือกคนที่จะเข้ามาทำงานแทนเรา
4	นายคนึง สันธานเดชา	การมีความเสมอภาคในหน่วยงานท้องถิ่นนั้นย่อมนำมาซึ่งความจริงใจไม่มีการกดขี่ประชาชนในพื้นที่ ให้ความเป็นธรรมและยุติธรรมต่อประชาชน
5	นายปวิช อินรินทร์	องค์กร หน่วยงาน ผู้นำ ควรมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่ควรมีการเลือกปฏิบัติ ทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน ด้วยความเสมอภาคเท่ากันทุกคน
6	นายจริน จันทร์ชุม	ในด้านความเสมอภาค ให้ประชาชนทุกครัวเรือนมีสิทธิเข้าถึงสิทธิของสาธารณูปโภคพื้นฐาน อันเป็นประโยชน์ในการสุขภาพและอนามัย และความอยู่ดีมีสุขทุกครัวเรือน
7	นายสุมล ชัยณรงค์	มีใจเป็นกลางในการเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ ให้มองถึงเจตนารมณ์ของผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เป็นสิ่งสำคัญ คิดถึงเหตุถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญแก่บุคคลที่จะสมัครเข้ารับการเลือกตั้งด้วยความเท่าเทียมกัน

ผลการรวบรวมปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัญหาในการพัฒนาโดยการนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช การที่ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการการเลือกตั้งและการใช้สิทธิของตนเท่าที่ควร ไม่เคารพหลักการเลือกตั้ง 1 คน ต่อ 1 เสียง ว่าเป็นการเลือกตั้งโดยความเสมอภาคของประชาชน อีกทั้งประชาชนยังมีการนอนหลับทับสิทธิและไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง และยังมีอคติในการเลือกตั้ง ไม่พิจารณาตามนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

แนวทางการพัฒนาโดยการนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรนณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าในกระบวนการการเลือกตั้ง และเคารพถึงสิทธิของตน 1 สิทธิ 1 เสียง โดยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอทุกครั้ง และเลือกผู้แทนของตน ตามนโยบายและคุณสมบัติอื่นๆ ไม่อคติ พิจารณาตานโยบายความเป็นจริง

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช 2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed methods research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 26,515 คน กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในอำเภอนบพิตำจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาด กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพรรณนาประกอบบริบท

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้น สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 42.42 และเป็นเพศชาย จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 57.58

2) จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 25–44 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39 รองลงมา อายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 อายุ 18–24 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.43 และอายุ 45–64 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.68

3) จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.59 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.49 อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.91 อาชีพรับราชการ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.65 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36

4) จำแนกตามการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษา มัธยมศึกษา จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.75 รองลงมา มีการศึกษา ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.55 มีการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70

5) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 41.16 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือน 9,000–15,000 บาท จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.32 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 9,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.15 และมีรายได้ต่อเดือน 15,001–20,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปิยวาจา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านทาน และด้านอัตถจริยา ส่วนด้านสมานัตตตา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) ทาน การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านทาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1. ที่ว่า ท่านเห็นว่า การเสียสละเวลาเพื่อไปเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญมาก และ ข้อ 4. ที่ว่า การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิทธิและหน้าที่ที่ประชาชนทุกคนควรเสียสละความเห็นแก่ตัว เพื่อไปใช้สิทธิ์มีความสำคัญ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 2. ที่ว่า ท่านเห็นว่า การให้ความรู้แก่ผู้อื่นเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง มีความสำคัญ ส่วนข้อ 3. ที่ว่า การใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการเสียสละต่อกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ปิยวาจา การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิยวาจา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 4. ที่ว่า การที่ประชาชนสนทนากันด้วยมธุรวาจาเป็นกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้ง รูปแบบหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 2. ที่ว่า ท่านเห็นว่า

ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้นประชาชนทุกภาคส่วนไม่ควรใส่ร้ายป้ายสีกัน ส่วนข้อ 1. ที่ว่า ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้น ประชาชนควรพูดจากันด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) อัตถจริยา พบว่า การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอัตถจริยา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3. ที่ว่า ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เพื่อให้ได้ผู้แทนของปวงชนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย และข้อ 4. ที่ว่า ท่านเห็นว่า การยอมรับเสียงข้างมากและเคารพเสียงส่วนน้อยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 2. ที่ว่า ท่านเห็นว่า การที่ท่านรณรงค์หรือชักชวนผู้อื่นไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนข้อ 1. ที่ว่า ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ในการพัฒนาการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) สมานัตตตา การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสมานัตตตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3. ที่ว่า ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งมีความสำคัญและจำเป็น และข้อ 4. ที่ว่า ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนปราศจากอคติพิจารณานโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันมีความสำคัญ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 2. ที่ว่า ท่านเห็นว่า การไม่นอนหลับทับสิทธิ์และการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการพัฒนาความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกระบวนการเลือกตั้งของประชาชน ส่วนข้อ 1. ที่ว่า ท่านเห็นว่า การเคารพหลักการเลือกตั้ง 1 คนต่อ 1 สิทธิ์ 1 เสียง เป็นการพัฒนากระบวนการเลือกตั้งโดยความเสมอภาคของประชาชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรม ไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปัญหาในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช การที่ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการการเลือกตั้งและการใช้สิทธิของตนเท่าที่ควร ประชาชนไม่สามารถเล็งเห็นถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ผู้นำชุมชนไม่มีความสุจริต ไม่ได้ทำงานเพื่อประชาชนเท่าที่ควร ประชาชนและหน่วยงานไม่มีความเข้าใจในหลักสังคหวัตุธรรมอย่างแท้จริง การขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการนำหลักธรรมไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้ง การนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ไม่มีความต่อเนื่อง ผู้มีความรู้ทางหลักสังคหวัตุธรรม ไม่สามารถอธิบายให้ประชาชนเข้าใจอย่าง

ละเอียด ผู้นำไม่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน และการจัดอบรมหรือเสนอแนะต่อประชาชน ถึงการพัฒนาการเลือกตั้ง โดยใช้หลักธรรมเข้ามาเสริม ยังมีน้อย

5.1.4 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาโดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบไปด้วย หลักธรรมทั้ง 4 ประการ คือ 1. ทาน (การเสียสละ) 2. ปิยวาจา (การพูดจาเป็นประโยชน์) 3. อัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์) และ 4. สมานัตตตา (ความเสมอภาค) ซึ่งแนวทางในการพัฒนาการเลือกตั้งโดยใช้หลักสังคหวัตถุธรรมนั้น คือ เห็นควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบและมีหน้าที่ในการเลือกตั้ง ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนให้มากกว่าเดิม ในการเลือกตั้ง หรือกระบวนการเลือกตั้ง เพื่อจะได้เกิดประโยชน์ และผลสูงสุด ในการทำหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ควรส่งเสริมให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีความรู้สึก รัก และรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองตามที่กฎหมายกำหนด ในการเลือกตั้ง และเล็งเห็นประโยน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ผู้นำท้องถิ่นควรยึดหลัดสังคหวัตถุธรรมเป็นหลักธรรมประจำใจ เพื่อความสุจริต และทำงานเพื่อประชาชนด้วยความยินดี ควรให้ประชาชนและหน่วยงานทำความเข้าใจในหลักสังคหวัตุธรรมอย่างแท้จริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานบริหารชุมชน หรือองค์กรราชการได้ การนำหลักธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งควรมีการนำเสนอหรือประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ควรให้ทุกหน่วยงานได้นำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้อย่างต่อเนื่อง และขยายไปในภาคส่วน องค์กรต่างๆ ให้มีความเจริญควบคู่ไปทั้งทางด้านวัตถุและศีลธรรมควรให้ผู้มีความรู้ทางหลักสังคหวัตุธรรม อธิบายให้ประชาชนเข้าใจอย่างละเอียด ผู้นำควรเป็นแบบอย่างให้ประชาชนเห็น เป็นการสอนประชาชน เพื่อพัฒนาประชาชน โดนผู้แทนเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตน ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรม หรือเสนอแนะต่อประชาชน ถึงการพัฒนาการเลือกตั้ง โดยใช้หลักธรรมเข้ามาเสริม เพื่อที่ประชาชนจะได้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอการวิเคราะห์ในรูปแบบเชิงพรรณนา

ทาน

ด้านทาน (การเสียสละ) การพัฒนาการเลือกตั้งนั้น การเสียสละเป็นสิ่งที่สำคัญทุกคนย่อมต้องมีความร่วมมือกัน โดยเล็งเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ร่วมมือกันทุกๆ กิจกรรม โดยการพิจารณาบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนต้องมีความ

เสียสละ อดทน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนในพื้นที่ ให้ความสำคัญกับการเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวม ทั้งการเสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา อีกทั้ง ย่อมต้องมีความเป็นผู้นำที่ดี ยึดถือประชาชนเป็นที่ตั้ง ให้สมควรกับที่ประชาชนได้เลือกเข้ามาทำหน้าที่แทนตน ดังนี้ย่อมเป็นการใช้ หลักสังคหวัตถุธรรม ด้านทาน (การเสียสละ) เพื่อพัฒนาการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปิยวาจา

ด้านปิยวาจา (การพูดจาเป็นประโยชน์) การพูดจาที่เป็นประโยชน์ พูดจากันด้วยเหตุผล อ้อนน้อม ถ่อมตน ไม่ใส่ร้ายป้ายสีในขณะหาเสียง ไม่พูดจาให้เกิดความแตกแยก หรือยุยงปลุกปั่นให้เกิดความแตกแยกกันในสังคม ไม่พูดจาเอาดีใส่ตัว เอาชั่วใส่ผู้อื่น ไม่พูดจาอันเป้นเหตุที่จะให้ผู้อื่นได้รับความเดือนร้อน มารยาทอันดีงาม ยิ้มแย้ม แจ่มใส วาจาไพเราะ ช่วยเหลือบุคคลต่างๆ ที่มาติดต่อราชการ นั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้การพัฒนาการเลือกตั้งนั้นเป็นไปสู่แนวทางที่ดีมีคุณธรรมและมีประสิทธิภาพได้

อัตถจริยา

ด้านอัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์) ผู้แทนของประชาชนย่อมต้องมีความเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ให้ความร่วมมือกับทุกๆ กิจกรรม ไม่มีข้ออ้างไม่หลีกเลี่ยง ทุ่มเททั้งแรงกายและแรงใจในการพัฒนาชุมชนหรือองค์กร ควรดูแลซึ่งกันและกัน สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน องค์กร และหมู่คณะ ส่งเสริมให้ประชาชนรัก สามัคคีซึ่งกันและกัน ร่วมด้วยช่วยกันในการที่จะพัฒนาชุมชน สังคม รวมถึงประเทศชาติให้ไปสู่ความเจริญ ทั้งทางวัตถุและทางคุณธรรม จึงจะถือว่าเป็นการพัฒนาการเลือกตั้ง

สมานัตตตา

ด้านสมานัตตตา (ความเสมอภาค) การเคารพซึ่งกันและกัน การเคารพเสียงข้างมาก 1 คน 1 สิทธิ 1 เสียง ให้ความยอมรับหาผู้ที่เข้าไปเป็นผู้แทน แม้ไม่ใช่คนที่ตนต้องการ แต่ถ้าเป็นมติของเสียงข้างมากก็ให้ความยอบรับ ให้โอกาสในการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน รวมถึงการที่ไม่นอนหลับทับสิทธิ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ และเลือกผู้แทนของตนโดยปราศจากอคติ เลือกตามความเหมาะสม ตามเจตนารมณ์ และมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ย่อมเป็นการพัฒนาการเลือกตั้งได้

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอธิบายเพื่อเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปิยวาจา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านทาน และด้านอัตถจริยา ส่วน ด้านสมานัตตตา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อภิปรายได้ว่า การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราชนั้น ต้องมีปิยวาจา การพูดจาที่เป็นประโยชน์ การสนทนากันด้วยมธุรวาจา ไม่ใส่ร้ายป้ายสีซึ่งกันและกัน ไม่พูดจากยุยงเพื่อสร้างความแตกแยกในสังคม และต้องพูดจากันด้วยเหตุผลข้อเท็จจริง ทาน การเสียสละ ต้องมีการเสียสละเวลาไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่เห็นแก่ตัว ให้ความรู้แก่ผู้อื่นเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้ง ให้ความสำคัญกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ อัตถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์ มีการยอมรับเสียงข้างมากและเคารพเสียงส่วนน้อย รณรงค์หรือชักชวนผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมานัตตตา ความเสมอภาค มีการพิจารณานโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติ และเคารพหลักการเลือกตั้ง 1 คนต่อ 1 สิทธิ 1 เสียง อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูวินัยธรรมพนพัฒน์ พลางวัน (สีลสุทโธ) (2560)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี”** ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.85, $S.D.$ = 0.36) เมื่อเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านปิยวาจา ($\overline{X}$ =3.92, $S.D.$ = 0.57) รองลงมา คือ ด้านทาน ($\overline{X}$ = 3.83, $S.D.$ = 0.58) ด้านอัตถจริยา ($\overline{X}$ = 3.80, $S.D.$ = 0.57) และด้านสมานัตตตา ($\overline{X}$ = 3.77, $S.D.$ = 0.47) ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับการศึกษาที่แตกต่างระหว่างกลุ่มปริญญาตรีกับกลุ่มมัธยมศึกษาและอนุปริญญา ในด้านทาน และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างระหว่างกลุ่ม 15,001-20,000 กับกลุ่มอื่นๆ ในด้านทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อนี้ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยข้าราชการ

และผู้บริหารจะต้องทำตัวให้น่าเชื่อถือมีความเสมอต้น เสมอปลายมีธรรมาภิบาลมีจริยธรรม คุณธรรม โปร่งใส เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนโดยไม่ใช้ทรัพยากรของราชการเพื่อประโยชน์ตนเอง โดยวางกฎระเบียบให้เคร่งครัด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญจึงจะทำให้องค์การมีความน่าเชื่อถือและนำพาองค์การสู่ความเชื่อมั่นของประชาชนเพื่อประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือ เพื่อประโยชน์ตน (องค์การ) และประโยชน์ผู้อื่น (ประชาชน) 3) องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการดูแลให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในชุมชน สามารถเขาถึงปัญหาและวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริงการใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานติดต่อประสานงานกับประชาชนจะเป็นหลักอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นบุคลากรที่มีคุณธรรมและนำไปสู่การเป็นองค์การที่มีธรรมาภิบาลต่อไป

1. ทาน การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านทาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นว่าการเสียสละเวลาเพื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญ ทุกคนควรไปใช้สิทธิของตนในการเลือกผู้แทน การใช้สิทธิเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิทธิและหน้าที่ที่ประชาชนทุกคนควรเสียสละความเห็นแก่ตัว ประชาชนเห็นว่าการให้ความรู้แก่ผู้อื่นเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งมีความสำคัญ และการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นเป็นการเสียสละต่อกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อณัญญา พงษไพรัตน (2560)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“การประยุกตใชหลักสังคหวัตถุ 4 กับการบริหารงานของเจาหนาที่ฝายงานธุรการโรงเรียนอนุบาลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย”** ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานธุรการเป็นงานแรกที่รับเอกสารเข้ามาในองคกรและเป็นงานที่ส่งเอกสารออกจากองคกร ซึ่งหากองคกรมีบุคลากรที่มีความชำนาญทางด้านงานธุรการเป็นอย่างดี บทบาทและหนาที่ของงานธุรการเป็นฝ่ายสนับสนุนเป็นสายงานที่เป็นเหมือนคนกลางที่จะคอยที่ขับเคลื่อนใหงานได้ดำเนินอย่างสะดวก เชน การใหบริการ การติดตอประสานงาน การจัดหาเพื่อนำมาซึ่งความสะดวกของหน่วยงานอื่นในองคกร สังคหวัตถุ 4 คือ หลักคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลและประสานหมู่ชนไวในความสามัคคีจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนไวได้ก่อใหเกิดความเคารพ ความรักความนับถือต่อกันและกัน เป็นเหมือนพาหนะที่จะนำพาคนไปสู่ความสุขความเจริญที่ต้องการได้เป็นจุดยึดเหนี่ยวทางใจ ภายในจากครอบครัวเป็นต้นไปจนถึงสังคม แนวทางการประยุกตหลักสังคหวัตถุ 4 ของเจาหนาที่ฝายงานธุรการโรงเรียนอนุบาลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ได้แก 1) ทาน คือ การเกื้อกูลกันด้วยการใหการเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปนของๆ ตนเพื่อประโยชนแกบุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแกได้ฝ่ายเดียว ดังนั้น การเสียสละ ความเป็นคนใจกว้างรูจักเสียสละ เผื่อแผ่ เห็นใจคนอื่น 2) ปยวาจา คือ ใชวาจาประสานไมตรีหมายถึง การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะออนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย

ก้าวร้าวพูดในสิ่งที่เป็นประโยชนและเหมาะสมกับกาลเทศะ 3) อัตถจริยา สรุปได้อัตถจริยา คือ การร่วมสร้างสรรคอุดมการณการสงเคราะห์ทุกชนิด หรือการปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชนต่อผู้อื่น ดังนั้นในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ในการรักษาระเบียบวินัย และใหความเสมอภาคตอผู้ใตบังคับบัญชา มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้ใตบังคับบัญชาเมื่อมีปญหา มีน้ำใจ ไม่วางเฉย และ 4) สมานัตตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอตนเสมอปลาย ดังนั้นในการบริหารงานบุคคล ควรทำตนเสมอตนเสมอปลายกับทุกคน สามารถร่วมทุกขร่วมสุขกับบุคลากรทุกคนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะด้วยความเสมอตนเสมอปลายเปิดโอกาสใหผู้ใตบังคับบัญชามีสวนร่วมในการวางแผนงานต่างๆ เสนอขอคิดเห็น และรับฟงและมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตน และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **พระครูสุรัตวิหารการ** เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี–นบพิตำ ธรรมยุต (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรเสียสละเวลาไปร่วมไม้ ร่วมมือ กับทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง หรือช่วงเวลาเลือกตั้ง ต้องเสียสละเวลาดูเวลาในการพิจารณาผู้ที่เหมาะสมที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำ ความเสียสละจึงเป็นคุณสมบัติข้อแรกของคนที่จะเข้ามาเป็นผู้นำผู้อื่น หากไม่มีความเสียสละแล้วก็ไม่ควรเข้ามาทำหน้าที่ผู้นำผู้อื่นได้ ดังนั้น ผู้นำต้องมีทาน คือการเสียสละ ถ้าไม่มีทาน ไม่รู้จักการเสียสละ ก็จะไม่สามารถยึดถือน้ำใจของผู้อื่นไว้ได้ ดังนั้นการที่จะเป็นผู้นำที่ดีได้ จะทำให้การเลือกตั้งพัฒนาไปในทางที่ดีได้ ผู้ที่เป็นผู้นำย่อมต้องมีทาน คือการเสียสละอย่างเต็มที่ และคำสัมภาษณ์ของ **นายสมโชค อินณรงค์** นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า อยากให้ประชาชนมีความสำนึกและรู้สึกถึงความรับผิดชอบและเสียสละเวลา หรือปัจจัยบางอย่างในการทำหน้าที่ของตนเองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ในส่วนของทานนั้น เป็นการให้ทั้งความรู้ ให้ทั้งปัญญาในการแก้ไขปัญญาของประชาชนด้วย จะทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขได้ การให้เป็นหลักการพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ คนทุกคนควร ให้ซึ่งกันไม่ว่าจะเป็นการให้สิ่งของหรือแม้แต่การให้อภัยกันก็ตาม ถ้าประชาชนทุกคนให้เหล่านี้กันได้ การเลือกตั้งก็จะพัฒนาขึ้นไปได้

2. ปิยวาจา การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิยวาจา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นว่าในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้นประชาชนต้องสนทนากันด้วยมธุรวาจาซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งรูปแบบหนึ่ง การที่จะพัฒนาการเลือกตั้งได้นั้นประชาชนทุกภาคส่วนไม่ควรใส่ร้ายป้ายสีกัน ไม่ควรพูดจายุยงเพื่อสร้างความแตกแยกในสังคม และการที่จะพัฒนาการเลือกตั้งได้นั้น ประชาชนต้องพูดจากันด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสุนทร ธมฺมวโร (บุญคง) (2560)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง”**

ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชมวัดหนองสนม จังหวัดระยอง มีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าชุมชนวัดหนองสนมมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในชุมชนวัดหนองสนมเป็นอย่างดีเมื่อแยกเป็นรายด้าน ด้านทาน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในชุมชนวัดหนองสนมให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ด้านปิยวาจา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในชุมชนหนองสนมพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะเสมอ พูดให้กำลังใจเพื่อนบ้าน ไม่ตำหนิ ด้านอัตถจริยา พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในชุมชนเป็นจิตอาสา สามารถช่วยเหลือชุมชนอื่นๆ ได้ตลอดเวลา ความอนุเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ แบ่งปันความรู้ให้แก่เยาวชนในชุมชน คอยช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเขาเดือดร้อน และด้านสมานัตตตา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง มีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย ประชาชนยึดถือความถูกต้องเป็นธรรมในการอยู่ร่วมกันในชุมชน ปฏิบัติกับทุกคนในชุมชนอย่างเท่าเทียมกันและสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **พระครูภัทรธรรมาภรณ์** เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหล็ก (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า การพูดนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะเมื่อพูดออกไปแล้วย่อมมีผลทั้งตนเองและผู้อื่น การพูดที่ดีนั้นต้องเป็นการพูดด้วยปิยวาจา คือว่าจาที่เป็นมิตร ไม่พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดว่ากล่าวให้ร้ายซึ่งกันและกัน ไม่พูดจายุยงส่งเสริมให้คนแตกความสามัคคี การไม่พูดอย่างทำอย่าง การพูดอย่างที่ย่อมสามารถเป็นเครื่องทำให้เป็นที่รักของบุคคลอื่นได้ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งได้ และคำสัมภาษณ์ของ**นายคนึง สันธานเดชา** ประชาชนหมู่ที่ 6 ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้นำท้องถิ่นทุกๆ ท้องถิ่นหรือแม้แต่ทุกคนในองค์กรท้องถิ่น ควรที่จะมีวาจาอันเป็นที่รักของประชาชน ใช้วาจาในการพูดให้ประชาชนมีความสามัคคี ให้ประชาชนในท้องถิ่นรัก และร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ ของตน ต้องมีการพูดจากันด้วยเหตุผล และข้อเท็จจริงไม่ควรมีการใส่ร้ายป้ายสีกันในการหาเสียงหรือการพูดจายุยงส่งเสริม อันจะทำให้เกิดความแตกแยกกันขึ้นในสังคม ดังนั้นการพูดจา พูดคุยกันด้วยปิยวาจาจึงมีความสำคัญยิ่งไม่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความแตกแยกกันขึ้นในสังคม

3. อัตถจริยา การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอัตถจริยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นว่าการที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนของปวงชนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย การที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์หรือชักชวนผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ในการพัฒนาการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระจักรพันธ์ จกฺกวโร (จันทร์แรง)(2560)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“ประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย**

อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และระดับการประยุกต์ใช้หลักหลักสังคหวัตถุธรรมกับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอัตถจริยา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านปิยวาจา ด้านสมานัตตตา ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือด้านทาน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรมกับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า หลักสังคหวัตถุธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง (R=.796**) กับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า ด้านทาน ได้แก่ การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลศรีเตี้ยให้มีความรับผิดชอบ มีการเสียสละ มีการแบ่งปันสิ่งของและการให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ด้านปิยวาจา ได้แก่ การฝึกอบรมและรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลศรีเตี้ย ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะ ไม่หยาบคายหรือก้าวร้าว และพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์กับประชาชน ด้านอัตถจริยา ได้แก่ การส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เทศบาล ตำบลศรีเตี้ย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการให้บริการแก่ประชาชน ด้านสมานัตตตา ได้แก่ การปฏิบัติตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย มีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ไม่เลือกปฏิบัติและสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**นายปวิช อินรินทร์** รองประธานกองทุนหมู่บ้าน (บ้านห้วยตง) (เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า การบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต่อประชาชน ทำให้เกิดการต่อยอดไปสู่การพัฒนาการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ต่อบุคคล ภายในชุมชน อีกทั้งคุณสมบัติหลักของผู้ที่จะเข้ามามีบทบาทเป็นผู้แทนของประชาชน สิ่งที่ควรมีเลยก็คือ ต้องเป็นผู้ที่บำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ ที่ทุกฝ่ายเห็นได้ อันเป็นอีกปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเลือกผู้นั้นเป็นผู้แทนของตนด้วย และคำสัมภาษณ์ของ**นายสุมล ชัยณรงค์** นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเอง และทำตนเองให้เป็นประโยชน์ร่วมรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์แก่ท้องถิ่น มีความสำนึกในสิทธิ หน้าที่ของตน

คือ ตนมีสิทธิในการไปเลือกตั้ง ก็ไปเลือกตั้งโดยยึดหลักประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไปเลือกผู้ที่ดี ทำประโยชน์ให้แก่สังคม อีกทั้งประชาชนทุกคนก็ควรที่จะบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมด้วยเช่นกัน

4. สมานัตตตา การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสมานัตตตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นว่าการที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งมีความสำคัญและจำเป็น การที่ประชาชนปราศจากอคติพิจารณานโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอภาคเท่าเทียมกันมีความสำคัญ การไม่นอนหลับทับสิทธิ์และการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นการพัฒนาความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกระบวนการเลือกตั้งของประชาชน และการเคารพหลักการเลือกตั้ง 1 คน 1 สิทธิ์ 1 เสียง เป็นการพัฒนากระบวนการเลือกตั้งโดยความเสมอภาคของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ**นางสาวอณัญญา พงษไพรัตน (2560)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“การประยุกตใชหลักสังคหวัตถุ 4 กับการบริหารงานของเจาหนาที่ฝายงานธุรการโรงเรียนอนุบาลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย”** ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานธุรการเป็นงานแรกที่รับเอกสารเข้ามาในองคกร และเป็นงานที่ส่งเอกสารออกจากองคกร ซึ่งหากองคกรมีบุคลากรที่มีความชำนาญทางด้านงานธุรการเป็นอย่างดี บทบาทและหนาที่ของงานธุรการเป็นฝ่ายสนับสนุนเป็นสายงานที่เป็นเหมือนคนกลางที่จะคอยที่ขับเคลื่อนใหงานได้ดำเนินอย่างสะดวก เชน การใหบริการ การติดตอประสานงาน การจัดหาเพื่อนำมาซึ่งความสะดวกของหน่วยงานอื่นในองคกร สังคหวัตถุ 4 คือ หลักคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลและประสานหมู่ชนไวในความสามัคคีจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนไวได้กอใหเกิดความเคารพ ความรักความนับถือต่อกันและกัน เป็นเหมือนพาหนะที่จะนำพาคนไปสู่ความสุขความเจริญที่ต้องการได้เป็นจุดยึดเหนี่ยวทางใจ ภายในจากครอบครัวเป็นต้นไปจนถึงสังคม แนวทางการประยุกตหลักสังคหวัตถุ 4 ของเจาหนาที่ฝายงานธุรการโรงเรียนอนุบาลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ได้แก 1) ทาน คือ การเกื้อกูลกันด้วยการใหการเสียสละหรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปนของๆ ตนเพื่อประโยชนแกบุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแกได้ฝ่ายเดียว ดังนั้น การเสียสละ ความเป็นคนใจกว้างรู้จักเสียสละ เผื่อแผ่ เห็นใจคนอื่น 2) ปยวาจา คือ ใชวาจาประสานไมตรีหมายถึง การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะออนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย ก้าวร้าวพูดในสิ่งที่เป็นประโยชนและเหมาะสมกับกาลเทศะ 3) อัตถจริยา สรุปได้ อัตถจริยา คือ การร่วมสร้างสรรคอุดมการณการสงเคราะห์ทุกชนิด หรือการปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชนต่อผู้อื่น ดังนั้นในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ในการรักษาระเบียบวินัย และใหความเสมอภาคตอผู้ใตบังคับบัญชา มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้ใตบังคับบัญชาเมื่อมีปญหา มีน้ำใจ ไม่วางเฉย และ 4) สมานัตตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอตนเสมอปลาย ดังนั้นในการบริหารงานบุคคล ควรทำตนเสมอ

ตนเสมอปลายกับทุกคน สามารถร่วมทุกข์ร่วมสุขกับบุคลากรทุกคนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ ด้วยความเสมอตนเสมอปลาย เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการวางแผนงานต่างๆ เสนอข้อคิดเห็น และรับฟง และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนและสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **พระครูสุรัตวิหารการ** เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี–นบพิตำ ธรรมยุต (เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนในท้องที่มีความเสมอภาค ในการไปใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้ง และควรมีความเสมอภาคกันในการได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน การเคารพ 1 สิทธิ 1 เสียง เคารพเสียงข้างมาก และก็ให้เกียรติเสียงส่วนน้อยด้วย การที่ทุกคนมีสิทธิมีเสียงเสมอกัน ในการเลือกตั้ง และเมื่อมีสิทธิมีเสียงคนละ 1 เสียงเท่ากันแล้ว ก็ควรที่จะไปใช้สิทธิ ในการลงคะแนนเลือกผู้แทนที่จะเข้ามาทำหน้าที่แทนตน โดยยึดข้อเท็จจริง การทำงาน ของผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่แทนตนประกอบด้วย และคำสัมภาษณ์ของ**นายจริน จันทร์ชุม** นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า ในด้านความเสมอภาค ให้ประชาชนทุกครัวเรือนมีสิทธิเข้าถึงสิทธิของสาธารณูปโภคพื้นฐาน อันเป็นประโยชน์ในการสุขภาพและอนามัย และความอยู่ดีมีสุขทุกครัวเรือน สิทธิในการเข้าถึงบริการทุกอย่างๆเท่าเทียมกัน ไม่อคติหรือเอนเองไปยังฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ทาน ด้านทาน (การเสียสละ) การพัฒนาการเลือกตั้งนั้น การเสียสละเป็นสิ่งที่สำคัญ ทุกคนย่อมต้องมีความร่วมมือกัน โดยเล็งเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ร่วมมือกันทุกๆ กิจกรรม โดยการพิจารณาบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนต้องมีความเสียสละ อดทน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนในพื้นที่ ให้ความสำคัญกับการเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวม ทั้งการเสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา อีกทั้งย่อมต้องมีความเป็นผู้นำที่ดี ยึดถือประชาชนเป็นที่ตั้ง ให้สมควรกับที่ประชาชนได้เลือกเข้ามาทำหน้าที่แทนตน ดังนี้ย่อมเป็นการใช้ หลักสังคหวัตถุธรรม ด้านทาน (การเสียสละ) เพื่อพัฒนาการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ **พระครูวินัยธรรมพนพัฒน์ พลางวัน (สีลสุทโธ) (2560)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี”** ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.85, $S.D.$ = 0.36) เมื่อเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านปิยวาจา ($\overline{X}$ =3.92, $S.D.$= 0.57) รองลงมา คือ ด้านทาน ($\overline{X}$ = 3.83, $S.D.$= 0.58) ด้านอัตถจริยา ($\overline{X}$ = 3.80, $S.D.$= 0.57) และด้านสมานัตตตา ($\overline{X}$ = 3.77, $S.D.$= 0.47) ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับการศึกษาที่แตกต่างระหว่างกลุ่มปริญญาตรีกับกลุ่มมัธยมศึกษาและอนุปริญญา ในด้านทาน และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างระหว่างกลุ่ม 15,001-20,000 กับกลุ่มอื่นๆ ในด้านทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อนี้ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยข้าราชการและผู้บริหารจะต้องทำตัวให้น่าเชื่อถือมีความเสมอต้น เสมอปลาย มีธรรมาภิบาลมีจริยธรรม คุณธรรม โปร่งใส เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนโดยไม่ใช้ทรัพยากรของราชการเพื่อประโยชน์ตนเอง โดยวางกฎระเบียบให้เคร่งครัด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญจึงจะทำให้องค์การมีความน่าเชื่อถือและนำพาองค์การสู่ความเชื่อมั่นของประชาชนเพื่อประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือ เพื่อประโยชน์ตน (องค์การ) และประโยชน์ผู้อื่น (ประชาชน) 3) องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการดูแลให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในชุมชน สามารถเขาถึงปัญหาและวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริงการใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานติดต่อประสานงานกับประชาชน จะเป็นหลักอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นบุคลากรที่มีคุณธรรมและนำไปสู่การเป็นองค์การที่มีธรรมาภิบาลต่อไป

2. ปิยวาจา ด้านปิยวาจา (การพูดจาเป็นประโยชน์) การพูดจาที่เป็นประโยชน์ พูดจากันด้วยเหตุผล อ้อนน้อม ถ่อมตน ไม่ใส่ร้ายป้ายสีในขณะหาเสียง ไม่พูดจาให้เกิดความแตกแยกหรือยุยงปลุกปั่นให้เกิดความแตกแยกกันในสังคม ไม่พูดจาเอาดีใส่ตัว เอาชั่วใส่ผู้อื่น ไม่พูดจาอันเป็นเหตุที่จะให้ผู้อื่นได้รับความเดือนร้อน มารยาทอันดีงาม ยิ้มแย้ม แจ่มใส วาจาไพเราะ ช่วยเหลือบุคคลต่างๆ ที่มาติดต่อราชการ นั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้การพัฒนาการเลือกตั้งนั้นเป็นไปสู่แนวทางที่ดี มีคุณธรรมและมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับ**พระสมุห์ประสาทพร มหาปุญโญ (รอดเสถียร) (2561)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”** ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการศึกษา พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่ 1 คือ อัตตถจริยา, ด้านที่ 2 คือสมานัตตตา, ด้านที่ 3 คือทาน และด้านที่ 4 คือปิยวาจาตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา เริ่มด้านปิยวาจา ผู้บริหารควรยกย่องและชมเชยครูที่ประสบความสำเร็จในผลงานทางวิชาการ โดยบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีต่อไป

3. อัตถจริยา ด้านอัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์) ผู้แทนของประชาชนย่อมต้องมีความเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ให้ความร่วมมือกับทุกๆ กิจกรรม ไม่มีข้ออ้าง ไม่หลีกเลี่ยง ทุ่มเททั้งแรงกายและแรงใจในการพัฒนาชุมชนหรือองค์กร ควรดูแลซึ่งกันและกัน สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน องค์กร และหมู่คณะ ส่งเสริมให้ประชาชนรัก สามัคคี ซึ่งกันและกัน ร่วมด้วยช่วยกันในการที่จะพัฒนาชุมชน สังคม รวมถึงประเทศชาติให้ไปสู่ความเจริญทั้งทางวัตถุและทางคุณธรรม จึงจะถือว่าเป็นการพัฒนาการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ **พระจักรพันธ์ จกฺกวโร (จันทร์แรง)(2560)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“ประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน”** ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และระดับการประยุกต์ใช้หลักหลักสังคหวัตถุธรรมกับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอัตถจริยา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านปิยวาจา ด้านสมานัตตตา ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือด้านทาน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรมกับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า หลักสังคหวัตถุธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง (R=.796**) กับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า ด้านทาน ได้แก่ การปลูกฝังจิตส านึกที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลศรีเตี้ยให้มีความรับผิดชอบ มีการเสียสละ มีการแบ่งปันสิ่งของและการให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ด้านปิยวาจา ได้แก่ การฝึกอบรมและรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลศรีเตี้ย ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะ ไม่หยาบคายหรือก้าวร้าว และพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์กับประชาชน ด้านอัตถจริยา ได้แก่ การส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เทศบาล ตำบลศรีเตี้ย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการให้บริการแก่ประชาชน ด้านสมานัตตตา ได้แก่ การปฏิบัติตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย มีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ไม่เลือกปฏิบัติ

4. สมานัตตตา ด้านสมานัตตตา (ความเสมอภาค) การเคารพซึ่งกันและกัน การเคารพเสียงข้างมาก 1 คน 1 สิทธิ 1 เสียง ให้ความยอมรับหาผู้ที่เข้าไปเป็นผู้แทน แม้ไม่ใช่คนที่ตนต้องการ แต่ถ้าเป็นมติของเสียงข้างมากก็ให้ความยอบรับ ให้โอกาสในการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน รวมถึงการที่ไม่นอนหลับทับสิทธิ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ และเลือกผู้แทนของตนโดย

ปราศจากอคติ เลือกตามความเหมาะสม ตามเจตนารมณ์ และมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ย่อมเป็นการพัฒนาการเลือกตั้งได้ สอดคล้องกับ**อริสา เส็งคำปาน (2560)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย”** ผลการศึกษาพบว่า 1) การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในพื้นที่ตำบลชุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในพื้นที่ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชนควรพิจารณาลงคะแนนเลือกผู้สมัครโดยใช้เหตุผลและองค์ประกอบอื่นๆ มาประกอบ นอกจากความชอบส่วนตัวหรือความเป็นเครือญาติ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ลงสมัครรับการเลือกตั้งโดยเฉพาะพฤติกรรมการทุจริต

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะนำไปใช้ต่อการพัฒนาการเลือกตั้ง

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการจัดการอบรมส่งเสริม ให้ประชาชนนำหลักสังคหวัตุธรรมไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้ง และปลูกฝังให้ประชาชนตระหนักถึงความจำเป็นของหลักสังคหวัตถุธรรม ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาการเลือกตั้งดำเนินไปอย่างก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2) ควรให้มีการนำหลักธรรมอื่นๆ มาาใช้ควบคู่กับการพัฒนาการเลือกตั้ง ซึ่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้นมีหลายอย่าง อบรม ให้ความรู้แก่ประชาชน พร้อมทั้งให้การช่วยเหลือและสนับสนุน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเรื่องการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลายและรับทราบ ถึงการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบและนำมาปรับปรุงแนวทางการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงหลักธรรมต่างๆ ที่สามารถใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้ง เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบว่าหลักธรรมอื่นๆ สามารถนำมาใช้กับการพัฒนาการเลือกตั้งได้หรือไม่อย่างไร และให้ผลสัมฤทธิ์ในระดับใด

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

พระราชบัญญัติ. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพระราชบัญญัติ.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

1) หนังสือ :

กมล ทองธรรมชาติ และเชาวนะไตรมาศ. (2545). วิวัฒนาการของระบบรัฐธรรมนูญไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ธนพัฒนา.

กรมการศาสนา. (2544). สารานุกรมไทย ฉบับเยาวชน เล่ม ๔. กรุงเทพมหานคร: พระบรมมหาราชวัง.

กระมล ทองธรรมชาติ. (2540). การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณิน บุญสุวรรณ. (2547). คู่มือการใช้สิทธิของประชาชน. กรุงเทพฯ: คฤาตา พับลิเคชั่น.

คูณ โทขันธ์. (2537). พุทธศาสนากับชีวิตประจำวัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

จันทนา สุทธิจารี. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองของไทยตามรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ: วี.เจ.พริ้นเตอร์.

เชาวนะ ไตรมาศ. (2542). การเลือกตั้งแบบใหม่ ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สถาบันนโยบายศึกษา.

ณัชชาภัทร์ อุ่นตรงจิตร. (2548). รัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธา.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2520). ระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

นรนิติ เศรษฐบุตร. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมือง (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บรรเทิง พาวิจิตร. (2548). การปกครองตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโต.

บุญสิริ ชวลิตธำรง. (2529). ธรรมโอสถ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์.

ปรีชา นันตาภิวัฒน์ น.อ.(พิเศษ). (2544). พจนานุกรมหลักธรรมพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงแก้ว.

ปิ่น มุทุกันต์. (2535). มงคลชีวิต ภาค 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2543). ข่าวสารการเมืองของคนไทย. กรุงเทพฯ: เข้าพระยาการพิมพ์.

พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). (2544). ธรรมปริทรรศน์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). พุทธวิธีการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2550). ธรรมนูญชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

_____. (2551). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด.

_____. (2554). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด.

พระภาวนาวิสุทธิคุณ (เสริมชัย ชยมงฺคโล). (2542). ตอบปัญหาธรรมปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอชทีพีเพรส.

พระมหาบุญมี มาลาวชิโร. (2551). ธรรมใจ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ปรีชาธร อินเตอร์ พริ้น จำกัด.

พระราชสุทธิญาณมงคล (จรัญ ฐิติธมฺโม). (2542). หลักธรรมกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธุรกิจก้าวหน้า.

พัฒนาข้าราชการพลเรือน, สถาบัน. (2550). การเรียนรู้รัฐธรรมนูญ 2540 ด้วยตนเอง: การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: บริษัท แอ็คทีฟ พริ้ง จำกัด.

พุทธทาสภิกขุ. (2525). พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.

ไพฑูรย์ บุญวัฒน์.(2538). ระบบการเลือกตั้งที่ลดการซื้อเสียงและให้โอกาศคนดีสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อทำแทนระบบการเลือกตั้งที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2545). การบริหารราชการในส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

เมตต์ เมตต์การุณจิตต์. (2547). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพ ฯ: บุ๊คพอยท์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

วศิน อินทสระ. (2544). หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนธัชกาพิมพ์.

วัชรา ไชยสาร. (2541). ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.

วิสุทธิ์ โพธิแท่น.(2524). ประชาธิปไตย: แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สถาบันพระปกเกล้า. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่น หมวด ประชาสังคมกับการปกครองท้องถิ่นการเมืองและการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพลส จำกัด.

สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ ธมฺมธโร). (2541). ธรรมะสร้างเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาศน์ วาสโน). (2528). สังคหวัตถุ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2544). การเมืองแนวความคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. (2546). อบต.เทศบาล อบจ. อำนาจของใคร ?. สถาบันวิจัยและพัฒนา: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว.(2527). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2537). พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ไสว มาลาทอง. (2552). คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อาภา จันทรสกุล. (2535). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุดม เชยกีวงค์ และ กนิษฐาน แป้นสุวรรณ. (2548). พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว.

2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ :

เกริกเกียรติ แก้วมณี. (2562). “การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน: กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการคอร์รัปชัน”. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

กฤตยชญ์ สมมุ่ง. (2563). “พฤติกรรมการเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562 กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่ 2 และเขตที่ 5”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรังสิต.

กฤติยา พละสุ. (2556). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สัย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ขวัญหทัย แจ่มแจ้ง. (2562). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี”. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชญานิศฐ์ รักแจ้ง. (2554). “การให้บริการของสำนักงานประกันสังคมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตามทัศนะของผู้ประกันตนเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ณัฐพงษ์ สุวรรณพฤษ์. (2554). “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ทศพล ประทีปเมือง. (2552). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้านในเขตบ้านโสกจานหมู่ที่ 7 ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวภู”. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธีระศักดิ์ เหลาแตว. (2562). “การจัดการเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 นักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านนาดีหนองไผ่ จังหวัดสกลนคร”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นัฏฐิกาล ศรีจันทร์โท. (2552). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

นาวาเอก วีระศักดิ์ ฟักศรี. (2563). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร ของพรรคประชาธิปัตย์ในปี พ.ศ. 2562”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยรังสิต.

ปวีณา อุคมกัน. (2553). “การมีส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษาตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

พระครูวินัยธรพนพัฒน์ พลางวัน (สีลสุทโธ). (2560). “การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี”. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

พระครูอาทรปริยัตยานุกิจ (สุจิตฺโต/เพียรสองชั้น). (2555). “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอาเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระจักรพันธ์ จกฺกวโร (จันทร์แรง). (2560). “ประสิทธิผลการบริหารตามหลักสังคหวัตถุธรรมของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้างโฮ่ง จังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาเสน่ห์ ไชยสุกา. (2552). “การศึกษาและการพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยยึดหลักสังคหวัตถุ ๔”. ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พระมหานพดล สีทอง. (2554). “ความสำคัญระหว่างคุณธรรมด้านสังคหวัตุ 4 และขันติ–โสรัจจะกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของบุคลากร: ศึกษาเฉพาะกรณีของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข” สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

พระมหาบุญเพียร ปุญฺญวิริโย. (2544). “แนวคิดและวิธีการขัดเกลาสังคมในสถาบันครอบครัวตามแนวพุทธศาสนา”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมูนทะวี วงวิจิดดี. (2562). “การบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของวิทยาลัยครูสงฆ์จำปาสัก ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พระสมุห์ประสาทพร มหาปุญฺโญ (รอดเสถียร). (2561). “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับครูโรงเรียนปฐมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสุนทร ธมฺมธโร (บุญคง). (2560). “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภาวิต บุญชละ. (2560). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วาที ชายชาญ. (2543). “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540: ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดปราจีนบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศราวุธ ศรีประเสริฐ. (2543). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพิศ สุขเสน. (2552). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สำเร็จ รักษาวัฒนะ. (2551). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สุภรณ์ ศิริวานิช. (2542). “ความรู้ความเข้าใจของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพัทลุง”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุรพงษ์ วุฒิดิลกประพันธ์. (2554). “เหตุผลของประชาชนในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขต 5 อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม”. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุรีย์พร คุรุสิทธิ์. (2552). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์”. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

อณัญญา พงษ์ไพรัตน์. (2560). “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 กับการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายงานธุรการ โรงเรียนอนุบาลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อภิไท สอนทอง. (2553). “การรับรู้เกี่ยวกับพลวัตรทางการเมืองและรากเหง้าทางความคิดของคนชนบทไทยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง: กรณีตึกษาประชาชนในเขดเลือกตั้งที่1และ2 จังหวัดพิจิตร”.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อริสา เส็งคำปาน. (2560). “การตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อาชัญวิชญ์ ชุมพงษ์ศักดิ์. (2556). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัญฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3) วารสารทางวิชาการ :

ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. เอกสารประกอบการศึกษาดูงานของคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกกล้า.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรศักดิ์ ผ่อนแผ้ว.(2534). การเลือกตั้งกับพัฒนาการทางการเมืองไทย. ในเอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5, หน่วยที่ 4). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พิมลจรรย์ นามวัฒน์.(2534). การเลือกตั้ง. ในเอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5, หน่วยที่ 8). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

4) บุคลานุกรม

พระครูสุรัตวิหารการ. (14 กุมภาพันธ์ 2566), เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี–นบพิตำ ธรรมยุต, สัมภาษณ์.

พระครูภัทรธรรมาภรณ์. (14 กุมภาพันธ์ 2566), เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหล็ก, สัมภาษณ์.

นายสมโชค อินณรงค์. (15 กุมภาพันธ์ 2566), นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช, สัมภาษณ์.

นายคนึง สันธานเดชา. (15 กุมภาพันธ์ 2566), ประชาชนหมู่ที่ 6 ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช, สัมภาษณ์.

นายปวิช อินรินทร์. (15 กุมภาพันธ์ 2566), รองประธานกองทุนหมู่บ้าน (บ้านห้วยตง), สัมภาษณ์.

นายจริน จันทร์ชุม. (16 กุมภาพันธ์ 2566), นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช, สัมภาษณ์.

นายสุมล ชัยณรงค์. (16 กุมภาพันธ์ 2566), นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช, สัมภาษณ์.

2. ภาษาอังกฤษ :

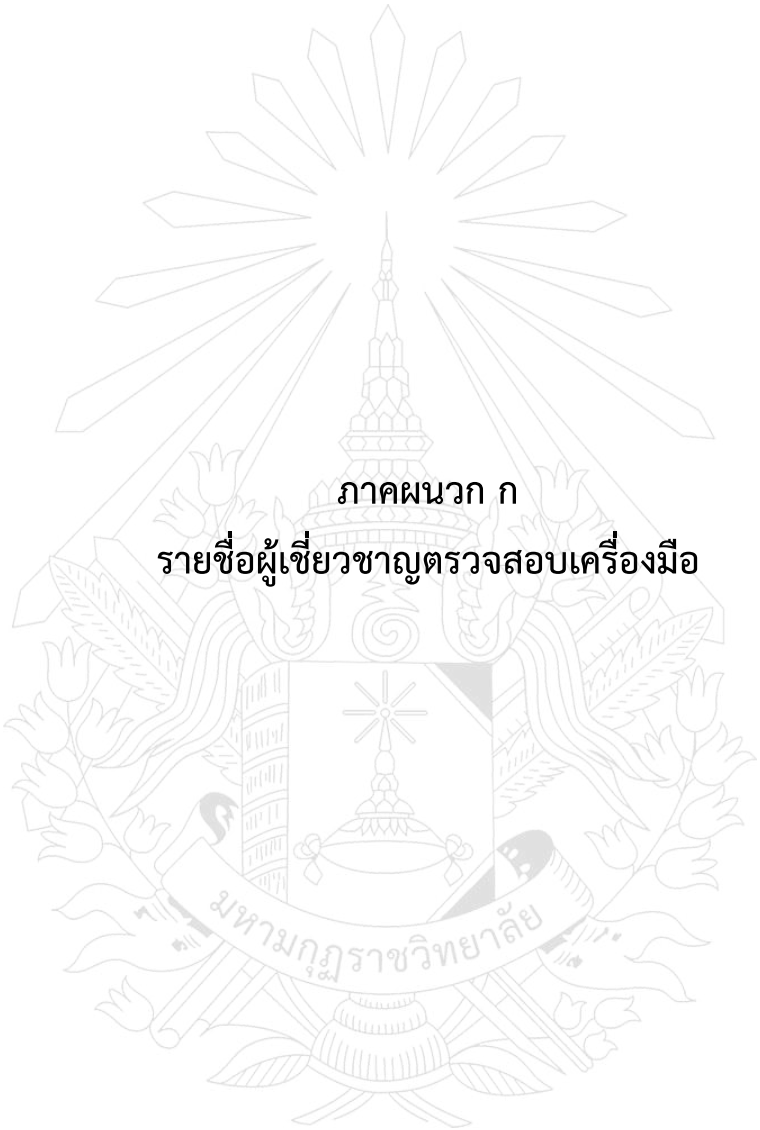
Almond, G. A. & Powell, G. B. (1984). “Comparative Politics today: a world view”. Boston: Little, Brown .

Butler, D. (1987). Democracy at the polls: A comparatives study of competitive national elections. Washington, DC: America Enterprise Institute for Public Policy Research.

Keith, Davis. (1972). “Human Behavior of World - Man Ralations and Organization Behavior”. New York: Mc Graw-Hill.

Nic, Norman H. and Sidney Verbe. (1975). “Political Participation. in Handbook of Political Science”. V. 4. Edited by Fred I. Greenstein and Nelson W. Poesy, P. 9-12 Massachusetts: Addison Wesley.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร. ศน.ด. (พุทธศาสตร์)
รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

2. พระครูสุรัตวิหารการ รม. (รัฐศาสตร์)
เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี – นบพิตำ (ธ)

3. ผศ. ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ ศษ.ด. (บริหารการศึกษา)
หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๓๒๙

ที่ ยว ๗๙๓๖(๒)/ว ๐๖๓๔ **วันที่** ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ด้วย พระครูปลัดชัยวัชน์ ชยธมโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ ๕ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๗๒๔-๕
www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๓๖(๒)/ว ๐๖๗๕

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระครูสุรัตวิหารการ เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี-นบพิตำ (ธ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

๒. แบบหาค่า IOC จำนวน ๓ ฉบับ

ด้วยพระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam Distric, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมีพระมหาเอกกวิน ปิยวีโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมกันนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระครูสิริธรรมาภิรัต,ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานวิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
โทร. ๐๗๕ ๘๐๗ ๓๒๘-๙

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๓๒๙

ที่ ยว ๗๙๓๒(๒)/ว ๐๖๓๔ **วันที่** ๓๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร. พิพมาศ เศวตวรโชติ หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ด้วย พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

พระครูสุรัตวิหารการ	เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี–นบพิตำ ธรรมยุต
พระครูภัทรธรรมาภรณ์	เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหล็ก
นายสมโชค อินณรงค์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
นายจริน จันทร์ชุม	นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
นายสุมล ชัยณรงค์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
นายคนึง สันธานเดชา	ประชาชนหมู่ที่ 6 ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
นายปวิช อินรินทร์	รองประธานกองทุนหมู่บ้าน (บ้านห้วยตง)

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๓๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายจริน จันทร์ชม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง

ด้วย พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมฺโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมฺโม (คุ้มเดช) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ทราบ
ยินดีให้ความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูสุรัตวิหารการ เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี - นบพิตำ

ด้วย พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมฺโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมฺโม (คุ้มเดช) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายสมโชค อินณรงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ

ด้วย พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมโม (คุ้มเดช) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายสุมล ชัยณรงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ

ด้วย พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมฺโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมฺโม (คุ้มเดช) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๔๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๓๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายปวิช อินรินทร์

ด้วย พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๑๒๘

อินรินทร์ ปวิช

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๓๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายหนึง สันธานเตชา

ด้วย พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมฺโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมฺโม (คุ้มเดช) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูภัทรธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหลือก

ด้วย พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมฺโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน นิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้พระครูปลัดชัยวัธน์ ขยธมฺโม (คุ้มเดช) ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

- ทราบ
- ฉิพดีให้ความอนุเคราะห์
พระครูภัทรธรรมาภรณ์.

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ว่าการอำเภอนบพิตำ
๒๙ พ.ย. ๒๕๖๕
12.39 น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายอำเภอนบพิตำ

ด้วย พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูศิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

รับเรื่อง
วันที่
24/11/65

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๓๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๓๖(๒)/ว ๐๖๐๕

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

ที่ว่าการอำเภอพรหมคีรี
รับเอกสารที่ ๓๙๙๙
วันที่ ๒๔ พ.ย. ๒๕๖๕
เวลา ๐๙.๕๘ น.

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร นายอำเภอพรหมคีรี

ด้วย พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมโม (คุ้มเดช) นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Sanghahavatthu Dhamma in Local Election Development of People in the Area of Noppitam District, Nakkhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) บุคคลากรในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.,ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๓๒๘

(นายปารเมศ เห้งสวัสดิ์)
นายอำเภอพรหมคีรี

ภาคผนวก ฉ
หนังสือจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

MBUISC.BHRE1-283

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มอบวุฒิบัตรนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

พระครูใบฎีกาชัยวัฒน์ ชยธมฺโม

ได้ผ่านการอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (รูปแบบออนไลน์)
หลักสูตรการฝึกอบรม ๑ วัน (๘ ชั่วโมง)
เรื่อง หลักจริยธรรมพื้นฐาน และการทบทวนพิจารณาโครงการวิจัยด้านสังคมศาสตร์
สำหรับอาจารย์ นักวิจัยทั่วไป และนักศึกษา
ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
วันที่ ๑ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔
วุฒิบัตรนี้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

ขอจงมีความสุขความเจริญไพบูลย์ในพระพุทธศาสนาเป็นนิตย์ เทอญ
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

พระเทพวัชรเมธี,ผศ.,ดร.
อธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูสุจิจริยวัฒน์,ผศ.,ดร.
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

พระมหามนินทร์ ปุริสุตฺตโม,ผศ.,ดร.
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการดำเนินวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ศ.เกียรติคุณ ดร.พญ.จันทรา เตล่าถาวร กาญจน์
ประธานมูลนิธิ SIDCER-FERCAP

ภาคผนวก ช
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

AN APPLICATION OF SANGKHAHAVATTHU DHAMMA IN LOCAL ELECTION DEVELOPMENT OF PEOPLE IN THE AREA OF NOPPITAM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

สำหรับ **นายสมโชค อินณรงค์** รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายจริน จันทร์ชุม มัธยมศึกษาตอนปลาย ตำแหน่ง นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายสุมล ชัยณรงค์ การศึกษาบัณฑิต (กศ.บ) ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายคนึง สันธานเดชา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) ประชาชนหมู่ที่ 6 ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายปวิช อินรินทร์ นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) ตำแหน่ง รองประธานกองทุนหมู่บ้าน บ้านห้วยตง)

พระครูสุรัตวิหารการ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี–นบพิตำธรรมยุต

พระครูภัทรธรรมาภรณ์ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหล็ก

ส่วนที่ 1. คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

หลักสังคหวัตถุ หมายถึง ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ยึดเหนี่ยวน้ำใจซึ่งกันและกัน อันเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทำให้อยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน

ทาน หมายถึง การเสียสละ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งและการสละเวลาไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตามสิทธิและและหน้าที่

ปิยวาจา หมายถึง การพูดจาเป็นประโยชน์ พูดจากันด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง ไม่ใส่ร้ายป้ายสีกัน ไม่พูดจายุยงเพื่อสร้างความแตกแยกในสังคม พูดจาด้วยมธุรวาจา

อัตถจริยา หมายถึง การบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งและรณรงค์ให้ประชาชนทุกคนไปใช้สิทธิ์ของตนเพื่อเลือกตัวแทนของปวงชน ตลอดจนถึงการยอมรับและเคารพสิทธิ์อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้ง

สมานัตตตา หมายถึง ความเสมอภาค ไม่ว่าจะเป็นการเคารพหลักการเลือกตั้ง การไม่นอนหลับทับสิทธิ์ การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ การปราศจากอคติพิจารณานโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเสอภาคเท่าเทียมกัน

การพัฒนาการเลือกตั้ง หมายถึง การที่สามารพัฒนาการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ผู้แทนของประชาชนที่มาจากการเลือกตั้ง มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่หยาบคายก้าวร้าว จริงใจ อ่อนหวาน ช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนเป็นหลักและมีความเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญและแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์

1. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ/ฉายา ผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ตำแหน่งงาน.....

.....

ที่อยู่ปัจจุบัน .....หมู่ที่ ..... ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

วันและเวลาที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

2. แนวทางการนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในแต่ละด้านควรเป็นอย่างไร

2.1 ด้านทาน (การเสียสละ).....

.....

.....

.....

2.2 ด้านปิยวาจา (การพูดจาเป็นประโยชน์).....

.....

.....

.....

2.3 ด้านอัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์).....

.....

.....

.....

2.4 ด้านสมานัตตตา (ความเสมอภาค).....

.....

.....

.....

3. ปัญหาในการพัฒนาโดยการนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

.....

.....

.....

.....

4.ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนาโดยการนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ซ

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อทราบการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษาขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งในการร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช)
นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

2. อายุ ☐ 1. 18 – 24 ปี ☐ 2. 25 – 44 ปี
☐ 3. 45 – 64 ปี ☐ 4. 65 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ ☐ 1. ธุรกิจส่วนตัว ☐ 2. รับราชการ
☐ 3. เกษตรกรรม ☐ 4. รับจ้างทั่วไป
☐ 5. อื่นๆ

4. การศึกษา ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษา
☐ 3. ปริญญาตรีขึ้นไป

5. รายได้ต่อเดือน ☐ 1. ต่ำกว่า 9,000 บาท ☐ 2. 9,000–15,000 บาท
☐ 3. 15,001–20,000 บาท ☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องวางที่ตรงกับระดับการใช้ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนบพิตำ	ระดับการใช้				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ทาน (การเสียสละ)						
1.	ท่านเห็นว่า การเสียสละเวลาเพื่อไปเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญ					
2.	ท่านเห็นว่า การให้ความรู้แก่ผู้อื่นเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งมีความสำคัญ					
3.	การใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการเสียสละต่อกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
4.	การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิทธิและหน้าที่ที่ประชาชนทุกคนควรเสียสละความเห็นแก่ตัว เพื่อไปใช้สิทธิ์มีความสำคัญ					
2. ปิยวาจา (การพูดจาเป็นประโยชน์)						
5.	ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้น ประชาชนควรพูดจากันด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง					
6.	ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้นประชาชนทุกภาคส่วนไม่ควรใส่ร้ายป้ายสีกัน					
7.	ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้นประชาชนทุกภาคส่วนไม่ควรพูดจายุยงเพื่อสร้างความแตกแยกในสังคม					

ข้อ	การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนบพิตำ	ระดับการใช้				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8.	การที่ประชาชนสนทนากันด้วยมธุรวาจาเป็นกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งรูปแบบหนึ่ง					
3. ด้านอัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์)						
9.	ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ในการพัฒนาการเลือกตั้ง					
10.	ท่านเห็นว่า การที่ท่านรณรงค์หรือชักชวนผู้อื่นไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการบำเพ็ญประโยชน์					
11.	ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เพื่อให้ได้ผู้แทนของปวงชนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย					
12.	ท่านเห็นว่า การยอมรับเสียงข้างมากและเคารพเสียงส่วนน้อยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย					
4. ด้านสมานัตตตา (ความเสมอภาค)						
13.	ท่านเห็นว่า การเคารพหลักการเลือกตั้ง 1 คนต่อ 1 สิทธิ์ 1 เสียง เป็นการพัฒนากระบวนการเลือกตั้งโดยความเสมอภาคของประชาชน					
14.	ท่านเห็นว่า การไม่นอนหลับทับสิทธิ์และการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นการพัฒนาความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกระบวนการเลือกตั้งของประชาชน					
15.	ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งมีความสำคัญและจำเป็น					

ข้อ	การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนบพิตำ	ระดับการใช้				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16.	ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนปราศจากอคติพิจารณานโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันมีความสำคัญ					

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ฌ
รูปภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

พระครูสุรัตวิหารการ
(เจ้าคณะอำเภอพรหมคีรี - นบพิตำ ธรรมยุต)

พระครูภัทรธรรมาภรณ์
(เจ้าอาวาสวัดภูเขาเหล็ก)

นายสมโชค อินณรงค์
(นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ)

นายจริน จันทร์ชุม
(นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง)

นายสุมล ชัยณรงค์
(นายกองค์องค์การบริหารส่วนตำบลกะหรอ)

นายคนึง สันธานเดชา
(ประชาชนหมู่ที่ 6 ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ)

นายปวิช อินรินทร์

(รองประธานกองทุนหมู่บ้าน (บ้านห้วยตง))

ภาคผนวก ญ
การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity)

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ของประชาชน ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล								
1	**เพศ** ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	**อายุ** ☐ 1. 18-24 ปี ☐ 2. 25 - 44 ปี ☐ 3. 45 - 64 ปี ☐ 4. 65 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	**อาชีพ** ☐ 1. ธุรกิจส่วนตัว ☐ 2. รับราชการ ☐ 3. เกษตรกรรม ☐ 4. รับจ้างทั่วไป ☐ 5. อื่นๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	**การศึกษา** ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษา ☐ 3. ปริญญาตรีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
5	**รายได้ต่อเดือน** ☐ 1. ต่ำกว่า 9,000 บาท ☐ 2. 9,000–15,000 บาท ☐ 3. 15,001–20,00 บาท ☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช								
1.ด้านทาน (การเสียสละ)								
1	ท่านเห็นว่า การเสียสละเวลาเพื่อไปเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านเห็นว่า การให้ความรู้แก่ผู้อื่นเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง มีความสำคัญ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนมีภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นการเสียสละในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ท่านเห็นว่า การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นสิทธิและหน้าที่ที่ประชาชนทุกคนควรเสียสละความเห็นแก่ตัว เพื่อไปใช้สิทธิ์มีความสำคัญ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
2. ด้านปิยวาจา (การพูดจาเป็นประโยชน์)								
5	ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้น ประชาชนควรพูดจากันด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้นประชาชนทุกภาคส่วนไม่ควรใส่ร้ายป้ายสีกัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	ท่านเห็นว่า ในกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งนั้นประชาชนทุกภาคส่วนไม่ควรพูดจายุยงเพื่อสร้างความแตกแยกในสังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	การที่ประชาชนสนทนากันด้วยมธุรวาจาเป็นกระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งรูปแบบหนึ่ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3. ด้านอัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์)								
9	ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ในการพัฒนาการเลือกตั้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
10	ท่านเห็นว่า การที่ท่านรณรงค์หรือชักชวนผู้อื่นไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นการบำเพ็ญประโยชน์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เพื่อให้ได้ผู้แทนของปวงชนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	ท่านเห็นว่า การยอมรับเสียงข้างมากและเคารพเสียงส่วนน้อยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย	**+1**	**+1**	**+1**	**3**	**1**	**ใช้ได้**	
4. ด้านสมานัตตตา (ความเสมอภาค)								
13	ท่านเห็นว่า การเคารพหลักการเลือกตั้ง 1 คน ต่อ 1 สิทธิ์ 1 เสียง เป็นการพัฒนากระบวนการเลือกตั้งโดยความเสมอภาคของประชาชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	ท่านเห็นว่า การไม่นอนหลับทับสิทธิ์และการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
	ออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นการพัฒนาความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกระบวนการเลือกตั้งของประชาชน							
15	ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งมีความสำคัญและจำเป็น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
16	ท่านเห็นว่า การที่ประชาชนปราศจากอคติพิจารณานโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันมีความสำคัญ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ของประชาชนในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช								
1	แนวทางการนำหลักสังคหวัตถุธรรม (ทาน คือ การเสียสละ) ไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
2	แนวทางการนำหลักสังคหวัตถุธรรม (ปิยวาจา คือ การพูดจาเป็นประโยชน์) ไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
	ของประชาชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร							
3	แนวทางการนำหลักสังคหวัตถุธรรม (อัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์) ไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
4	แนวทางการนำหลักสังคหวัตถุธรรม (สมานัตตตา คือ ความเสมอภาค) ไปใช้ในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชาชน ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ของประชาชนในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	2	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	2	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช							
1. ด้านทาน (การเสียสละ)							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	**+1**	**+1**	**+1**	**3**	**1**	**ใช้ได้**	
2. ด้านปิยวาจา (การพูดจาเป็นประโยชน์)							
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	**+1**	**+1**	**+1**	**3**	**1**	**ใช้ได้**	
3. ด้านอัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์)							
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	**+1**	**+1**	**+1**	**3**	**1**	**ใช้ได้**	
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

4. ด้านสมานัตตตา (ความเสมอภาค)							
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
16	**+1**	**+1**	**+1**	**3**	**1**	**ใช้ได้**	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์

โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)

เรื่อง การใช้หลักอปริหานิยธรรมต่อการบริหารงานของเทศบาลเมืองม่วงงาม

อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการพัฒนาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การใช้หลักอปริหานิยธรรมต่อการบริหารงานของเทศบาลเมืองม่วงงาม อำเภอสิงหนครจังหวัดสงขลา

แต่ละข้อมีค่า 1.00

ความเห็น

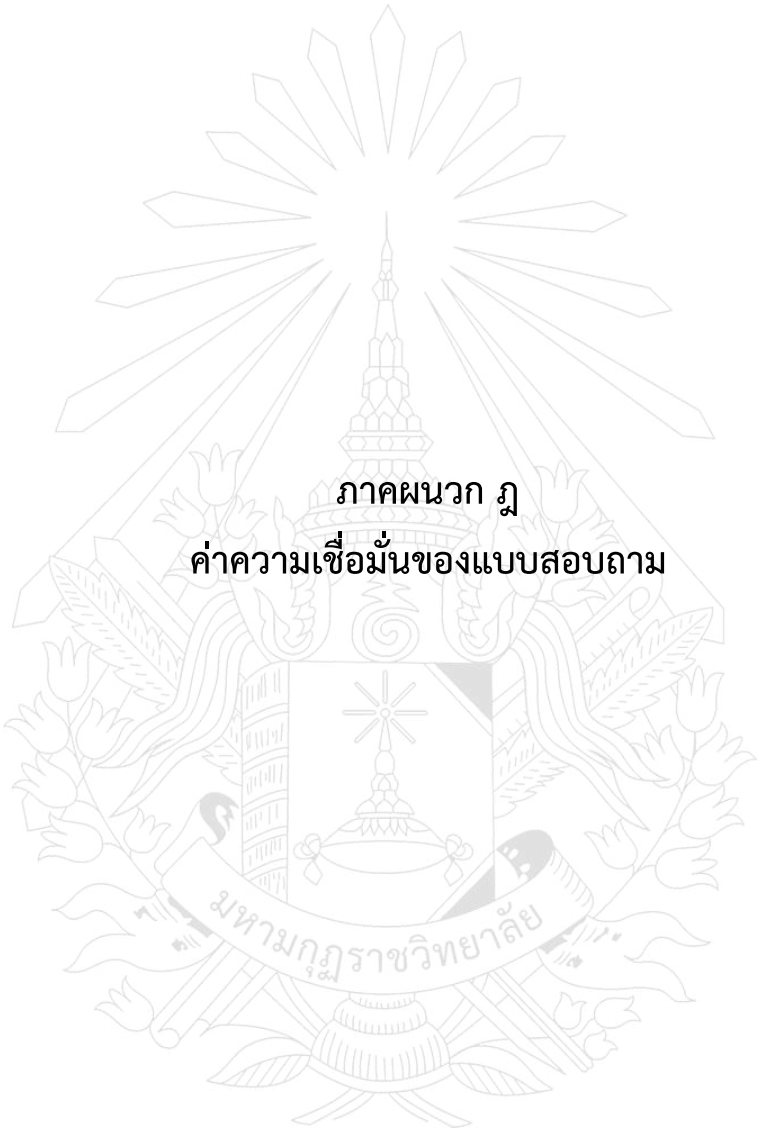
.....

.....

.....

(พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร ดร.)

ที่ปรึกษาหลัก

ภาคผนวก ฎ
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)
ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

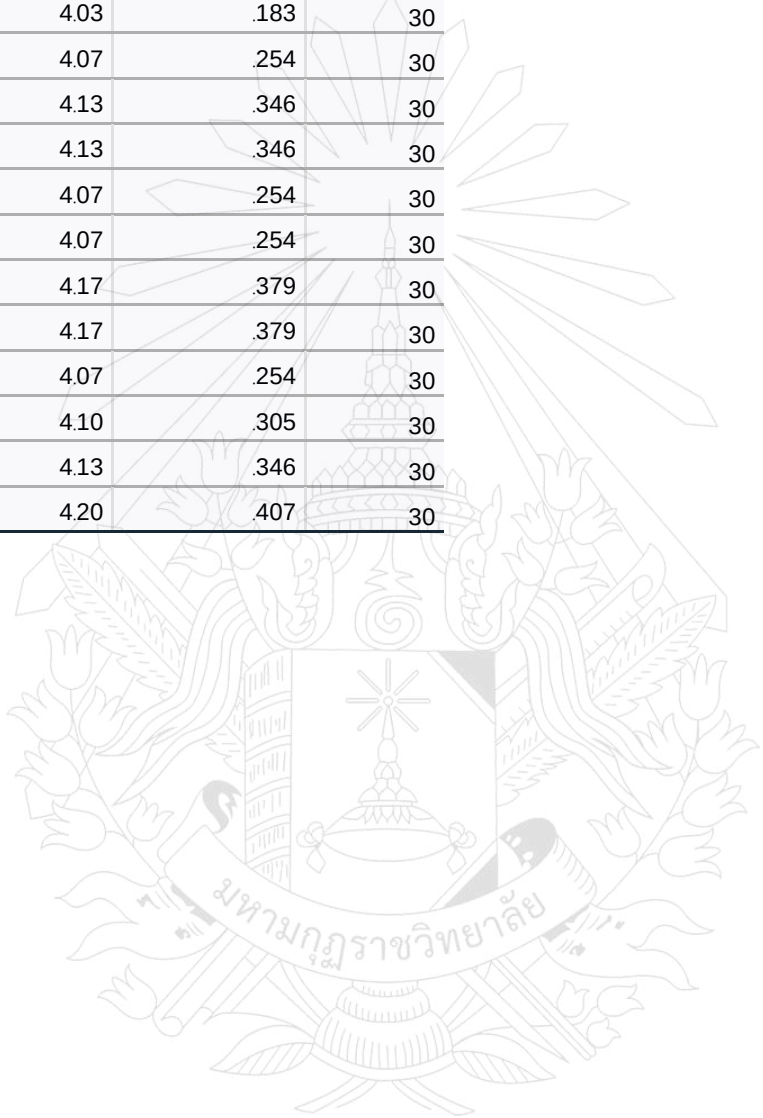
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.867	.855	16

N of Items
24

การวัดความเชื่อถือได้ จะมีเกณฑ์ที่กำหนดค่าที่ 0.8 ขึ้นไป

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
a1	4.20	.407	30
a2	4.07	.254	30
a3	4.07	.254	30
a4	4.13	.346	30
b1	4.03	.183	30
b2	4.07	.254	30
b3	4.13	.346	30
b4	4.13	.346	30
c1	4.07	.254	30
c2	4.07	.254	30
c3	4.17	.379	30
c4	4.17	.379	30
d1	4.07	.254	30
d2	4.10	.305	30
d3	4.13	.346	30
d4	4.20	.407	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	61.60	6.662	.834	.	.839
a2	61.73	8.064	.313	.	.866
a3	61.73	7.789	.513	.	.859
a4	61.67	7.609	.446	.	.862
b1	61.77	8.323	.212	.	.869
b2	61.73	8.064	.313	.	.866
b3	61.67	7.264	.641	.	.852
b4	61.67	7.747	.370	.	.865
c1	61.73	7.926	.412	.	.863
c2	61.73	7.926	.412	.	.863
c3	61.63	7.206	.604	.	.854
c4	61.63	7.137	.641	.	.851
d1	61.73	8.133	.264	.	.868
d2	61.70	7.528	.573	.	.856
d3	61.67	7.402	.562	.	.856
d4	61.60	6.938	.689	.	.848

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	:	พระครูปลัดชัยวัธน์ ชยธมฺโม (คุ้มเดช)
เกิด	:	วันอังคาร ที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2508
สถานที่เกิด	:	130/60 ม.1 ต.รือเสาะออก อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส 96150
การศึกษา	:	ประถมศึกษา–โรงเรียนบ้านยะบะอุปการวิทยา
	:	มัธยมศึกษา–ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอรือเสาะ
	:	รัฐศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาการปกครอง) มหาวิยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย พ.ศ. 2564
	:	นักธรรมชั้นเอก
อุปสมบท	:	วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553
สังกัด	:	วัดห้วยตงพัฒนาราม เลขที่ 229 ม.7 ต.กรุงชิง อ.นบพิตำ จ.นครศรีฯ 80160
หน้าที่	:	เจ้าอาวาส วัดห้วยตงพัฒนาราม 2560 - ปัจจุบัน
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	วัดห้วยตงพัฒนาราม เลขที่ 229 ม.7 ต.กรุงชิง อ.นบพิตำ จ.นครศรีฯ 80160
		โทร. 0987260439, 075804127